

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์หนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทยประเภทนวนิยายทั้ง ๕ เรื่อง ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ศึกษาหนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทยประเภทนวนิยายทั้ง ๕ เรื่อง อย่างละเอียด โดยเรียงตามลำดับเรื่อง ดังนี้

- ๑.๑ เรื่อง นิกกับพิม
- ๑.๒ เรื่อง แว่ววัน
- ๑.๓ เรื่อง แมงมุมเพื่อนรัก
- ๑.๔ เรื่อง เอมิลาขอกนักสืบ
- ๑.๕ เรื่อง พลายมลิวัลย์

๒. วิเคราะห์หนังสือดังกล่าวโดยอาศัยเกณฑ์ที่ตนเองแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น ๓ ด้าน คือ

- ๒.๑ ด้านลักษณะการประพันธ์
- ๒.๒ ด้านประเพณีปัญญา
- ๒.๓ ด้านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์

๓. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

วิเคราะห์นวนิยายเรื่อง นิกกับพิม

นวนิยายเรื่องนิกกับพิม เป็นผลงานของ ว.ณ ประมวญมารก หรือที่รู้จักกันในนามของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต เล่มที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ พิมพ์ที่โรงพิมพ์กรุงธน จัดจำหน่ายโดยสำนักพิมพ์บรรณกิจ ความยาวของเรื่อง

ทั้งหมด ๓๖๘ หน้า ตอนก่อนเรื่องมีหน้าคำนำของเจ้าของลิขสิทธิ์ และตอนท้ายเล่มมีบทเสริม
ท้ายนวนิยายเรื่อง นิกกับพิม เขียนโดยเฉลิมศักดิ์ รงกณลิน รวมทั้งประวัติของ ว.ณ ประมวล
มารค อีก ๒๔ หน้า รวมความยาวทั้งสิ้น ๓๙๒ หน้า

พระประวัติโดยย่อของผู้แต่ง

ว.ณ ประมวลมารค หรือพระนามเดิมหม่อมเจ้าหญิงวิภาวดี รั้งสิต เป็นพระธิดา
พระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาสงกรณ์ (พระองค์เจ้ารัชนี้แจ่มจรัส ต้นตระกูล "รั้งนี้"
ซึ่งในวงการประพันธ์รู้จักดีในนาม น.ม.ส.) และหม่อมเจ้าพรพิมลพรรณ (วรารมณ) รั้งนี้
ประสูติเมื่อวันเสาร์ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๔๖๓ มีพระอนุชารวมพระบิดาและพระมารดาเกี่ยว
กันเพียงองค์เดียว คือ หม่อมเจ้า ภิศเดช รั้งนี้ ได้ทรงเข้าศึกษา ณ โรงเรียนมาแตร์เดอี
วิทยาลัย เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๘ แล้ว ได้ทรงศึกษาหลักสูตรพิเศษ ณ โรงเรียน
เดียวกันต่อไปอีก ๓ ปี จนแตกฉานในภาษาศาสตร์ทั้งไทยและอังกฤษ นอกจากนี้ยังทรงเป็น
นักประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี ที่มีความรู้กว้างขวางลึกซึ้ง ตรัสภาษาอังกฤษ และฝรั่งเศส
ได้คล่องแคล่ว

หม่อมเจ้าหญิง วิภาวดี รั้งสิต ได้เสกสมรสกับหม่อมเจ้าปิยะรั้งสิต เมื่อวันที่ ๑
พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๕ ใกรับพระราชทานนามหาสั่งขจากพระหัตถ์พระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวอานันทมหิดล มีธิดากว่ยกัน ๒ คน คือ ม.ร.ว. วิภาวดี และ ม.ร.ว. ปรียานันทนา

การเข้ารับราชการสนองพระเดชพระคุณในการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎร
ภาคต่าง ๆ ทุกภาคในพระราชอาณาจักร เริ่มขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๐ และต่อจากนั้นได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โดยเสด็จในตำแหน่งนางสนองพระโอษฐ์สมเด็จพระนางเจ้า
พระบรมราชินีนาถในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ รวม ๘ ครั้ง

หม่อมเจ้าวิภาวดี รั้งสิต โปรดสุนัขมาก และตลอดพระชนม์ชีพจะมีสุนัขคอยติดตาม
เสมอมิได้ขาด และได้ทรงหัดทำแปลก ๆ ให้สุนัข เช่น ทานอนกลิ้ง ทาขยับเท้าซ้าย-ขวา และ
ทานอนตาย ซึ่งเป็นท่าที่ดูแล้วน่าขมขื่นมาก สุนัขที่ติดตามใกล้ชิดท่านหญิงตัวสุดท้าย ชื่อ "สีหมอก"
เป็นสุนัขพันธุ์เกรตเดนมาร์ก สีสเทา สันรู

ในระยะ ๑๐ ปีสุดท้ายของพระชนม์ชีพ หม่อมเจ้าวิภาวดี รังสิต ได้ทรงปฏิบัติ
 ภารกิจแทนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในตำแหน่งพัฒนาจังหวัดภาคใต้ ท่านหญิงเสด็จไปถึง
 บ้านสอง เป็นจุดแรก เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ เพื่อเสด็จต่อไปยังอำเภอ พระแสง
 ทรงมุ่งแต่จะช่วยเหลือประชาชนทั้งในตำบลวัดตุและในทางให้กำลังใจ ในเช้าวันที่ ๑๖
 กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐ หม่อมเจ้าวิภาวดี รังสิต เสด็จโดยเฮลิคอปเตอร์ เพื่อเยี่ยมเยียนทหาร
 ตำรวจตระเวนชายแดน ตำรวจภูธร และประชาชนตามปรกติ ที่อำเภอเคียนซา และอำเภอ
 พระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในระหว่างการเดินทางทรงได้รับรายงานข่าวว่า เจ้าหน้าที่
 ตำรวจตระเวนชายแดน ๒ คน ถูกกับระเบิดขนาดเจ็ดสามสี่ ๗ อำเภอเวียงสระ ท่านหญิง
 ทรงให้นักบินนำเฮลิคอปเตอร์ลงจอดในเขตของผู้ออกการร้ายเพื่อรับคนเจ็บนำส่งโรงพยาบาล
 โดยไม่ทรงหวั่นเกรงภัยอันตรายใด ๆ ทั้งสิ้น แต่ในขณะที่นักบินนำเครื่องบินลงจอดที่บ้าน
 เนื้อคลอง ใต้ออกการร้ายซึ่งชุมนุมอยู่ภาคพื้นดินระดมยิง กระสุนปืนทะเลเข้ามาถูกหม่อมเจ้า
 วิภาวดี ในที่สุดก็สิ้นชีพิตักษัย ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๐ นั้นเอง^๑

วรรณกรรมของ ว.ณ ประมวลมารค

ประเภทนวนิยายและเรื่องสั้น

เด็กจอมแก่น

ปริศนา

เจ้าสาวของอานนท์

รัตนาวดี

นี่หรือชีวิต

นิกกับพิม

เรื่องลึกลับ

เรื่องหลายรส

^๑ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, วีรสตรีนักประพันธ์ "ว.ณ ประมวลมารค" พระเจ้าวรวงศ์
เชอพระองค์เจ้าวิภาวดี รังสิต (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๑), หน้า ๔ - ๓๘.

ประมวลุเรื่องสั้น เป็นหนังสือรวบรวมงานเขียนหลายรูป หลายแบบ ของ ว.ณ
 บรมะวณูมารกอีกเล่มหนึ่ง ประกอบด้วย เรื่องสั้น บทความ สารคดี บทความ และเรื่อง
 แปลรวมทั้งหมด ๑๓ เรื่อง ดังนี้

- เรื่องที่ ๑ อภินิหารคมคาย
- เรื่องที่ ๒ เกาะกระดาด
- เรื่องที่ ๓ เศรษฐีพินธุโลก
- เรื่องที่ ๔ แจวเรือจ้าง
- เรื่องที่ ๕ เรื่องเก่าเล่าใหม่
- เรื่องที่ ๖ ราชนิ้องคส์สุดท้ายของฝรั่งเศส
- เรื่องที่ ๗ ลากรถเจ๊ก
- เรื่องที่ ๘ เทียวเมืองไซยา
- เรื่องที่ ๙ เสียงสนเทห์
- เรื่องที่ ๑๐ นางพญาข้างเข็อก
- เรื่องที่ ๑๑ ทำไม ?
- เรื่องที่ ๑๒ เมื่อทาทเจ้าเงินนักประพันธ์
- เรื่องที่ ๑๓ การเขียนนวนิยายอิงประวัติศาสตร์

ประเภทบทความและสารคดี

- เรื่องตามเสด็จอเมริกา
- เรื่องตามเสด็จปากีสถาน
- เสด็จคคอย จดหมายเหตุรายวันตราประทับกึ่งคราชนิเวศน์
- เล่าเรื่องเมืองพระแสง
- เมื่อหน่วยพระราชทานขึ้นเขา
- ประสบการณ์ที่ปักปันไค ๒๕๑๘

ประเพณีนิยายอิงประวัติศาสตร์

พระราชินีนาถวิกตอเรีย

กำลังเพราะรัก

กษัตริราชินีสาว

เป็นยูแปดและรวบรวม

ราชอาคันตุกะจากสวีเดน สมัยรัชกาลที่ ๕

รวรรณะวงศ์ พระโอรส พระธิดา นัคคา และปนัดดา ในพระเจ้าบรมวงศ์

เชอ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์

พระประวัติของพระราชวรวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ สักขวาไปรษณีย์
เรื่องรามเกียรติ์ ตอนท้าวมาลีวราชว่าความ สักขวาเมื่อ

คานลักษณะการประพันธ์

โครงเรื่อง "นิกกับพิม"

หนุ่มสาวคูหนึ่งไต่พบกันในบ้านขายสัตว์เลี้ยงแห่งหนึ่ง ที่เมืองซูริก ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ต่างฝ่ายต่างพึงใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะทั้งคู่ต่างรักลูกหมา และไต่ซื้อมาจากบ้านตัวหนึ่ง เป็นพันธุ์บอกเซอร์ อีกตัวหนึ่งเป็นพันธุ์ฟูเคิล ความคุ้นเคยระหว่างหนุ่มสาว ทำให้ลูกหมาทั้งสองต่างคุ้นเคยกันด้วย เมื่อมีเหตุการณ์ที่ทำให้ทั้งสองคนไม่เข้าใจกันโดยชายหนุ่มเข้าใจว่าหญิงสาวมีคูครองแล้ว จึงเดินทางกลับประเทศไทยโดยมิใคร่รำลึกกัน ต่อมาชายหนุ่มไต่เขียนจดหมายไปถึงหญิงสาวซึ่งยังอยู่ในสวิสเซอร์แลนด์ และหญิงสาวไต่เขียนจดหมายตอบมาว่าถึงแม้คนจะไม่มีเรื่องอะไรติดต่อกันแล้ว แต่ลูกหมาทั้งสองก็ควรจะได้ติดต่อกัน ต่อจากนั้นทั้งสองคนได้มีจดหมายถึงกันแต่เขียนในนามของลูกหมาทั้งสองตัว และในที่สุดชายหนุ่มก็ทราบ

๑ นวฉันทน์ รัตนากร, ชุติมา สัจจันันท์ และมารศรี ศิวรักษ์, ว.๗ ประมวลุ
มารตะ: พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์,
๒๕๒๐), หน้า ก - จ.

ความจริงว่าหญิงสาวยังเป็นโสเภณีย์ หญิงสาวโคกดับเมืองไทย ทั้งสองได้พบกันและครองรักกันที่สุดในที่สุด

จะเห็นได้ว่าโครงเรื่อง "นิกกับพิม" ไม่ซับซ้อน

เนื้อเรื่องย่อ

พิเชษฐ เรียนวิชาวิศวกรรมอยู่ที่เมืองฮันโนเวอร์ในเยอรมัน เมื่อเรียนสำเร็จก่อนจะกลับเมืองไทย เขาได้ท่องเที่ยวไปยังเมืองต่าง ๆ เช่น เมืองในอิตาลี ฝรั่งเศส และสวิสเซอร์แลนด์ พิเชษฐพบมนทิราเป็นครั้งแรก ที่ร้านขายสัตว์เคี้ยวเอื้องแห่งหนึ่ง ที่ถนนบาน โอฟสตราส ในเมืองซูริก สวิสเซอร์แลนด์ ขณะที่เขาเข้าไปหาซื้อลูกหมาพันธุ์บ็อกเซอร์ สีส้มน้ำตาล เพื่อนำกลับกรุงเทพฯ ส่วนมนทิราเข้าไปซื้อลูกหมาพันธุ์พูเคิลส์ดำ ไปให้ญาติที่ฝากชื่อซึ่งอยู่ในกรุงเทพฯ และมีผู้อาสาจะพากลับไปให้ญาติฝากชื่อ แต่ก็เกิดปัญหาคือผู้ที่อาสาจะพาลูกหมากลับเมืองไทยมีความจำเป็นต้องไปลอนดอนแล้วจึงกลับกรุงเทพฯ จึงไม่สามารถรับลูกหมาไปถวายได้ มนทิราจึงต้องเลี้ยงลูกหมาพันธุ์พูเคิลส์เอาไว้ ซึ่งเขาคิดชื่อว่า พิม ส่วนพิเชษฐก็ตั้งชื่อลูกหมาพันธุ์บ็อกเซอร์ว่า นิก ทั้งสองตัวเป็นลูกหมาตัวผู้ซึ่งได้พบกันบ่อย ๆ เนื่องจากพิเชษฐและมนทิราต่างนำมาถวาย นอกจากหนุ่มสาวจะพอใจซึ่งกันและกันแล้ว ลูกหมาทั้งสองยังเป็นมิตรต่อกันอีกด้วย ต่อมาเมื่อพิเชษฐเข้าใจผิดเนื่องจากเห็นมนทิรากับชายหนุ่มคนหนึ่งช่วยกันเล่นรถซึ่งมีเด็กตัวเล็ก ๆ ไปด้วยกัน พิเชษฐจึงเดินทางกลับเมืองไทยพร้อม นิก อีกประมาณ สองปีต่อมา พิเชษฐได้เขียนจดหมายถึงมนทิราโดยส่งไปที่สถานทูตไทยที่เมืองเบิร์น มนทิราก็ตอบจดหมายโดยบอกพิเชษฐว่าแมคนจะไม่มีเรื่องอะไรติดต่อกันแล้ว แต่หาทั้งสองก็ควรจะได้ติดต่อกันบ้างเพื่อน จดหมายในนามนิกและพิมจึงเกิดขึ้นเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ สุกกันทั้ง และในที่สุดพิเชษฐก็ทราบว่ามนทิรายังไม่แต่งงาน ชายหนุ่มที่เขาเคยเห็นนั้นคือพี่ชายของมนทิราเอง เขาจึงเขียนจดหมายถึงมนทิราโดยตรงให้กลับเมืองไทย ในที่สุดทั้งสองก็ได้พบกัน พร้อมทั้งนิกกับพิมก็พบกันอีกครั้งหนึ่งด้วยความสุข

แนวคิดของเรื่อง

แนวคิดที่สำคัญของเรื่อง "นิกกับพิม" คือการแสดงภาพชีวิตของหมา เช่นธรรมชาติ ความเป็นอยู่ ตลอดจนนิสัยใจคอในรูปแบบของจดหมายซึ่งเป็นการเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น โดยคนเป็นผู้เขียนขึ้นในทัศนะของหมาสองตัว นอกจากจะแสดงชีวิตของหมาแล้ว ยังได้แสดงเรื่องราวของคนในทัศนะของหมาซึ่งให้ "นิกกับพิม" ช่วยกันวิพากษ์วิจารณ์คนในแง่ต่าง ๆ อย่างน่าขันและน่าคิด

แนวคิดของเรื่องนี้แปลกที่ว่า เรื่องราวต่าง ๆ ในเรื่องนั้นส่วนใหญ่เป็นทัศนะของหมาที่มีต่อคน คือเจ้าของหมาเขียนแทนหมาโดยใช้จินตนาการของหมา ฉะนั้นเมื่อกล่าวถึงมนุษย์จึงได้แง่คิดที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลินด้วย

ตัวละคร

ตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในเรื่อง มีดังต่อไปนี้

พิเชฐ เป็นชายหนุ่ม ฐานะดี จบการศึกษาด้านวิศวกรรมจากเยอรมัน เมื่อเรียนจบแล้วก่อนเดินทางกลับเมืองไทย ได้ท่องเที่ยวไปยังเมืองต่าง ๆ ในยุโรป เช่นเมืองในอิตาลี ฝรั่งเศส และสวิสเซอร์แลนด์ ที่เมืองซูริก ประเทศสวิส เขาได้พบกับมนทิราในร้านขายสัตว์เลี้ยง ก็พึงพอใจมาพยายามจะพบเธออีกหลาย ๆ ครั้ง บางครั้งทั้งสองคนก็จูงลูกหมาไปเที่ยวด้วยกัน แต่วันหนึ่งพิเชฐเห็นเธอกับชายหนุ่มคนหนึ่งกำลังเข็นรถเด็กออกไปด้วยกัน ก็เข้าใจผิด และอารมณ์พาลก็เกิดขึ้น เขานึกถึงเธอว่า

"มีนาเล่าถึงได้ทำตัวลึกลับนัก สวมแหวนเพชรเม็ดเดียวที่นิ้วนางมีขอว่า ซึ่งตามธรรมดาคนสวมที่มีผู้ชาย!" พิศุฐก็ดพินแนบ บอกตัวเองต่อไป พลังเกินเหมือนวังจะกลับที่พิช "ถ้ามันเป็นใคร อยู่ที่ไหนก็ไม่ยอมบอก มาทำอะไรอยู่ในเมืองนี้ก็ไม่ยอมบอก ยัมเฉยคล้ายไม่ได้ยินอยู่ได้ ฮี! ก็จะไม่บอกยังงั้นว่าตัวมีลูกมีแมวแล้ว ปลอบใจผู้ชายใจ ๆ หลงรักสนุกกว่าเป็นกอง ไตสนุกโดยที่ตัวก็ไม่รู้ ผู้หญิงอะไรใจเป็นอย่างนี้! ผมผู้ชายทุกคนที่เข้าใกล้จนสุดหมด!"

(หน้า ๑๘)

ในที่สุดพีเชรุก็รีบกลับเมืองไทย พร้อมกับนิก โดยไม่ไต่ถามเธอทั้งสิ้น เขาทำ
งานเป็นนายช่างของโรงงานใหญ่แห่งหนึ่งที่ตำบลบ้านภูเสียว เขาเก็บความประทับใจในเรื่องความ
รักไว้กับตัว ถึงแม้จะมีหญิงสาวคนอื่น ๆ มาชอบพอกหลายคน แต่ก็ไม่สนใจ เพราะยังลืมความ
รักครั้งก่อนไม่ได้ ในที่สุดจากจดหมาย "นิกกับนิน" ทำให้เขาทราบว่า มนทிரายังเป็นโสด
เขาจึงตัดสินใจเขียนจดหมายถึงเธอโดยตรงถามถึงเรื่องราวต่าง ๆ ของเธอที่เขาอยาก
ทราบ เขาเริ่มคิดถึงชีวิตการแต่งงานโดยกลับกรุงเทพฯ เพื่อเปลี่ยนสัญญาบ้านใหม่ที่ให้ฝรั่ง
เขาให้สิ้นสุดลง เพราะจะให้เป็นเรือนหอในอนาคต พีเชรุพยายามเขียนจดหมายไปหามนทிர
รีบกลับเมืองไทย ซึ่งในที่สุดเขาก็ประสบผลสำเร็จในด้านความรัก

มนทிர

เป็นหญิงสาวที่มีความสวยงามน่ารัก มีพี่น้องทั้งหมด ๘ คน เธอเป็นลูกคนที่สาม
เรียนวิชาพยาบาลในเมืองไทย ยังไม่สำเร็จก็ต้องเดินทางไปสวิสเซอร์แลนด์เนื่องจาก
คุณหญิงนวลคุณหญิงทึบ ซึ่งรู้จักกับครอบครัวของเธอได้พาลูกสาวคนสุดท้ายซึ่งป่วยเป็นวัณโรค
ไปรักษาตัวที่สวิสเซอร์แลนด์ คุณหญิงชอบนิสัยใจคอของมนทிர จึงชวนให้เธอไปอยู่เป็นเพื่อน
คุณหญิงและลูกสาวโดยออกค่าเครื่องบิน เสื้อผ้า และค่ากินอยู่ รวมทั้งเงินเดือน เดือนละ
๓๕๐ แฟรงค์สวิส เมื่อลูกสาวของคุณหญิงหายดีแล้ว คุณหญิงก็พาลูกสาวเที่ยวประเทศต่าง ๆ
๒ เดือน จึงจะกลับกรุงเทพฯ ได้ชักชวนมนทிரไปด้วย แต่มนทிரต้องการจะเรียนต่อที่อังกฤษ
สักระยะหนึ่ง ก็พอดีพี่ชายคนโต ได้ทุนรัฐบาลสวิสมาฝึกงานอยู่ที่โรงพยาบาลในเมืองซูริก เกิด
ซัดใจกับภรรยาซึ่งเป็นหญิงสมัยใหม่ เอาแต่ใจตัว ซื่อซุกดี และมีลูกด้วยกันคนหนึ่ง ยุพดีได้
หนีไปอยู่กับพี่สาวที่ลอนดอน พี่ชายจึงโทรศัพท์ให้เธอมาช่วยเลี้ยงลูกให้จนกว่ายุพดีจะกลับมา
มนทிரจึงต้องเดินทางไปอยู่กับพี่ชาย ต่อมาเธอได้พบกับพีเชรุในร้านขายสัตว์เลี้ยงและพบกัน
ในโอกาสต่อมา เธอพอใจในความสุภาพและอัธยาศัยของพีเชรุมาก แต่เธอได้รับการอบรม
สั่งสอนมาอย่างกุลสตรี คือให้รักนวลสงวนตัว ต่อมาเมื่อพีเชรุเข้าใจเธอผิดโดยเธอไม่รู้สาเหตุ
และกลับไปเมืองไทย เธอเสียใจและน้อยใจเขา มนทிரก็ได้เลี้ยงลูกของพี่ชายต่อมาด้วยความ
เต็มใจ เมื่อพี่ชายขาดแคลนเรื่องเงิน เธอได้นำเงินที่คิดว่าจะใช้ในการเล่าเรียนของเธอ

ช่วยเหลือพี่ชาย และทำงานบ้านทุกอย่างโดยไม่มีกนาใจ และเมื่ออยู่ที่พี่สะใภ้กลับมาเธอต้อง
อดทนต่อวาจาของพี่สะใภ้ เมื่อเธอเป็นอิสระจากการเลี้ยงดูของพี่ชายแล้ว เธอยังกลับ
เมืองไทยไม่ได้เพราะไม่มีเงินค่าเครื่องบินพอ จึงคิดจะไปทำงานกับคุณพิทวงที่ลอนดอน ซึ่ง
มนตรีราได้ทราบข่าวว่ามีนิสัยร้าย ทรชนนี้ และใช้งานกนาใจเหมือนทาส แต่เธอก็ตัดสินใจ
ใจที่จะไปทำงานเพราะต้องการเงินในการเดินทางกลับกรุงเทพฯ ถึงแม่จะได้รับความลำบาก
เธอก็คิดว่าจะต้องอดทน แต่อย่างไรก็ตามก่อนเวลาที่จะไปอยู่กับคุณพิทวง เธอได้รับ
จดหมาย ๒ ฉบับ ฉบับแรกจากเดือนฉาย ช่วงสั้น ซึ่งเคยอยู่กับคุณพิทวง เดือนฉายได้เล่า
สภาพที่เธอได้รับเมื่ออยู่กับคุณพิทวงให้มนตรีราทราบอย่างละเอียด ประกอบกับได้รับจดหมาย
จากพิเชฐเล่าถึงนิกซึ่งถูกขังอยู่ที่สถานเสาวภาเนื่องจากไปต่อสู้กับหมาบ้า ทำให้พิเชฐกลุ่ม
ใจมาก มนติราจึงตัดสินใจกลับเมืองไทยพร้อมกับพิม โดยชายแหวนเพชรซึ่งคุณยาเคยให้ไว้
เมื่อเธอเดินทางมาต่างประเทศ เธอได้พบกับพิเชฐและนิกที่สนามบินดอนเมืองด้วยความสุข
ในชีวิต

นิก

เป็นหมาตัวผู้ พันธุ์บอกเซอร์ ขนเกรียนสีน้ำตาล นิกได้เดินทางจากสวิสเซอร์แลนด์
มาอยู่เมืองไทยกับพิเชฐซึ่งเป็นนาย ตั้งแต่อายุได้ ๖ เดือน ลักษณะของนิก จากจดหมายที่
เขียนถึงพิมได้กล่าวถึงตัวเองไว้ว่า

...เป็นหนุ่มโสด ร่างใหญ่ สวมชุด หูกำลังดีแต่หางสั้น ชอบแต่งสีน้ำตาล นาน ๆ
ก็ชอบแต่งสีโคลนที่ขาบาง ไม่ถูกลมหนาวหรือหมาขี้เรื้อนเหยะ ๆ หรือแห้ง ๆ
ก็ตาม ชอบธรรมชาติใกล้กองขยะ ไม่รักแมว หรือดอกไม้ รักเด็กและคนตรีที่ตนเองบรรเลง
(หอน) รักการต่อสู้แบบถูกผู้ชาย (กัดกัน) เป็นหมาที่เปิดเขยขวางเลน แอ้งาย ชำนาญการ
เผ่ายาม (หน้า ๒๒)

นิกรักนายของมันมาก เมื่อเห็นพิเชฐทำหน้าเศร้า มันจะเข้าไปประจบเลียตามตัว
และหมอบอยู่ใกล้ ๆ นิกเขียนจดหมายถึงพิม พูดถึงความรักที่มีต่ोनายว่า

ลองใกรมาทำร้ายนายของฉันซิ ฉันจะฉีกเนื้อออกเป็นชิ้น ๆ ที่เดียว ไม่ว่านายจะ
 คุดาที่ฉันเพียงไร ฉันไม่เคยคิดจะดูเขาเลย ฉันทำหุตก แกล้งทำกลัว (อันที่จริงไม่กลัวเลย)
 ทั้งนี้เพราะฉันรักนายของฉันนั่นเอง มันเป็นความรักคนละชนิดกับที่รักนางแค้น อย่างนั้นมัน
 เป็นความรักชั่วแค้น อย่างรักนายนี้มันเป็นความรักที่ยั่งยืน (หน้า ๓๑)

บางครั้งนิกก็หนีมันไสนาย และนิกตำหนินาย เช่นจากจดหมายของนิกถึงพิมว่า
 แก่งไม่รู้วายนายฉันทำไมเพียงไร!

ครั้งหนึ่งเมื่อเราย้ายจากบ้านในกรุงเทพฯ มาอยู่ที่ใหม่ ๆ นายของฉันแทบรักคอ
 ฉันตายเพราะความกลัวอย่างไม่เข้าเรื่องเขาราวของเขา เพราะอะไรหรือ เพราะฉันวิ่ง
 เอนหยอกล้อกับแจวตัวใหญ่ที่ขอบชุกอขึ้น แล้วทำเสียงฟ่อ ๆ ที่ปาก ฉันกำลังกระโดดโลด
 เตะนอูรอบตัวมันที่เคียว มันชูตังฟ่อ ๆ พอลางไลจนฉันพอลาง ยังฉกไม่ทันถูกสักครั้ง นายของ
 ฉันก็กระหืดกระหอบมาลากคอดฉันไปเสีย (หน้า ๒๔)

หรือบางครั้ง นิกก็กล่าวหานายว่า

...นายฉันทำอะไรไม่สมเหตุผลดอย่างไรพิกล มีอย่างวีวันหนึ่ง เขาเอ็ดฉันใหญ่
 เพราะฉันทำโตะลมเครื่องนำชาของเขาตกแตกกระจาย ทั้งนี้เพราะมันนอนหลับอยู่ที่โตะ
 พอรูสึกตัวคืนก็ลุกขึ้นยืนอย่างธรรมดา ๆ นี้แหละ เป็นความผิดของฉันหรือ ที่ตัวของฉันใหญ่
 กว่าโตะตัวนั้น?

อย่างไรก็ตามเมื่อฉันทำโตะลมอีกครั้งหนึ่ง นายกลับไม่ยกเอ็ดฉัน ให่ขุนเชียงฉัน
 กินทั้งข้าวเป็นรางวัลความชอบ ทั้งนี้เพราะนายกำลังเล่นหมากรุกอยู่กับเพื่อน นายกำลังจะ
 แพ้พอดีฉันลุกขึ้น โตะลมครั้นหมากรุกกลมกระจาย ก็เลยต้องตั้งตนกันใหม่ นายจึงรอดตัวไป
 ไม่แพเขาคนนั้น (หน้า ๒๘)

หรือ นิกเขียนถึงพิมว่า

มนุษย์นะนะพิมนอกจากไม่มีหลักเกณฑ์ คือเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาตามใจชอบ จนเรา
 ทำอะไรไม่ถูกมอຍ ๆ แล้วยังคาไม่ไว แฉมจุกค่านใจสูคกอื่นไม่ได้อีกด้วย (หน้า ๓๐)

นิกเคยน้อยใจนาย ถึงกับเขียนระบายความน้อยใจลงไปในจดหมายว่า

ฉันไม่เข้าใจจริง ๆ ว่าเหตุใด ฉันจึงรักนายมากกว่ารักหมาด้วยกันหรือสัตว์อื่น ๆ นายไม่เคยเข้าใจฉันเลย แม่แค่ว่าก็ยังเข้าใจฉันมากกว่า โดยเฉพาะเจ้าแพะตัวขาวที่อยู่กับยายแก่ยากจนที่อาศัยอยู่ในกระท่อม ๆ ตรงทางเลี้ยวที่จะไปตลาด (หน้า ๔๔-๔๕)

ถ้าไม่ชอบใจใคร นิกก็จะทำร้ายด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น คุณเพียงเพ็ญ ลูกสาวคุณพร ซึ่งเป็นนายช่างคนหนึ่ง บานอยู่ใกล้ ๆ กับพิเชฐ ชอบพอกพิเชฐ เมื่อเห็นนิกเขาก็ขออนุญาตพา निकออกไปเดินเล่นในป่า พิเชฐได้ทักทวงเพราะนิกแข็งแรงเกินกว่าที่คุณเพียงเพ็ญจะค้ำมันไหว แต่เธอไม่ยอม และในที่สุดก็ถูกนิกแกล้งพาวิ่งขึ้นเขาและลง เขาด้วยความมองไคคุณเพียงเพ็ญได้รับบาดเจ็บถูกหนามไม้เกี่ยว เสื้อผ้าขาด และเนื้อตัวเป็นริ้วรอยแผลเลือดไหล จนคุณเพียงเพ็ญเรียกนิกว่า "ไอหมาระยา" และไม่มาบ้านของพิเชฐอีกเลย

นิกเคยช่วยแกสดานการณที่เล่าร้ายภายในบ้านของนายเอาไว้ได้ คือเมื่อบุญช่วยลูกสาวของแม่ครัวที่บ้านทองหัง ๆ ไม่ใคร่แต่งงาน แม่ครัวถามก็ไม่บอกว่าใคร เป็นพ่อของเด็ก ในที่สุดแม่ครัวก็เดาว่า พิเชฐคือ พ่อของเด็ก นางเตรียมตัวจะตามพิเชฐไปหาในคอนเขาวันรุ่งขึ้น ถ้าเป็นความจริง นางก็จะลาออกจากกร เป็นแม่ครัว และจะพาบุญช่วยลูกสาวและเด็กชด ลูกชายไปด้วย กันนั้นนิกนอนอยู่ที่เฉลียงหน้าห้องนาย ไคยีนเสียงนกเคาแมวกก็รู้ไคทันที่ว่าเป็นเสียงนายบุญยงที่เคยลลคร้วมาคุยกับบุญช่วยมอย ๆ ในตอนคึก ครึ่งกอน ๆ นิกเคยเห็นแล้ว แต่เห็นว่าแม่บุญช่วยอยู่ด้วยจึงไม่ทำร้ายนายบุญยง คราวนี้นิกเหากระโซกควยเสียงอันคังและกระโจนเขาเหยียบบนนายบุญยงและกัการาม จนบุญช่วยร้องควยควมตกใจ ทุกคนในบ้านจึงรู้ควมจริงคว นายบุญยง เป็นพอกของเด็กในทองบุญช่วย

นิกมีนิสัยรักเด็ก ถ้าเห็นเด็ก ๆ นิกจะเดินตรงเข้าไปหา ไปเลียตามหน้า ตามตัว บางครั้งก็เล่นฟุตบอลกับเด็ก ๆ นิกเคยช่วยเหลือเด็ก ๆ ใพพจากกรถูกหมาบ้ากัด โดยการเข้าสะกัลดหน้าหมาบ้าเอาไว้เพื่อจะไคไม่ไปทำร้ายเด็ก ๆ ที่ตัวเองรักในที่สุดหมาบ้าก็ถูกยิงตาย และนิกเข้ารับกรศึกษาที่สถานเสาวภา

นอกจากนี้ก็ยังมินิสัยโออวด

ฉันรู้สึกตื่นเต้นแทนเหลือเกินที่แกจะไคนั่งเรือที่เหาะมากกลางอากาศอย่างนก อันที่จริงฉันก็เคยนั่งเรือบินมาแล้ว แต่ก่อนหน้านี้ฉันไม่รู้สึกตื่นเต้นเท่าไรนัก เพราะฉันยังเด็กมากทั้ง ๆ ที่ตัวโตไม่โตเล่นแล้ว ให้อหัมคักคิชิ! นิกกับพิมจะไคเป็นหมา ๒ ตัวเท่านั้นในคำขลุ่ยเชียวที่เคยเหาะมาในอากาศอย่างนก หมาตัวอื่น ๆ ในหมู่บ้านคงจะอิจฉาเราแน่ แยกย้ายแล้วถึงความรู้สึกของแกกลางอากาศให้ฉันรูปร่างนะ ฉันจะไคนำไปเลาถูกเวลานึกอยากจะคุยโออวดกับหมาตัวอื่นถึงการเดินทางของฉันเมื่อข้ามจากยุโรปมาเมืองไทย อันที่จริงฉันเคยโม้เอาไว้มากเกี่ยวกับการเดินทางของฉันเมื่อครั้งกระโน้นทั้ง ๆ ที่ฉันจำอะไรไม่ค่อยได้ แต่ก็ไม่ใ้ใครรู้ความจริงที่จะจับผิดฉันได้เลยนอกจากแก (หน้า ๓๒๐)

พิม

เป็นหมาตัวผู้ พันธุ์ฟูเกิ้ล สีดำ ตัวเล็ก ขนหยิกยาว และหนา มนทிர่าจึงให้เจ้าของร้านขายสัตว์เลี้ยงคักคินให้ตามแบบที่นิยมในเมืองเยอรมัน และสวิส ในขณะนั้น คือแบบ Karakul Schmitt ซึ่งมองเหมือนตุ๊กตาหมาน่ารักมาก เหตุที่มนทிர่าตั้งชื่อว่า พิมเพราะ... คิฉันตั้งชื่อมันว่าพิมคะ (เธอบอกพิเชฐ) เพราะมันน่ารักพิม ประพรายคล้ายตุ๊กตาหมาไม่ผิด แต่สะกดว่า "พิม" เฉย ๆ ไม่มีการ์ตูนค็อกคะ (หน้า ๑๓) มนทிர่าบอกพิมว่า "... แกเป็นหมาเล็ก ๆ ไม่จำเป็นต้องมีการันท์ที่ชื่ออย่างมุนุบ" (หน้า ๑๓) ลักษณะของพิมเมื่อมนทிர่าซุ่มซ่าม ๆ เธอบอกพิเชฐว่า

"คิฉันรักมันจะแะอยู่แล้ว มันฉลาดเหลือเกิน เมื่อแรกมันร้องงัด ๆ อย่างลูกหมา นะคะ แต่พอคิฉันห้ามมันก็หยุดร้อง คิฉันไปไหนมันก็วิ่งตามทุกหนทุกแห่ง มันรู้จักว่าคิฉันเป็นนายของมันแล้ว" (หน้า ๑๓)

สิ่งที่พิมไม่ชอบ คือการอาบน้ำ, การถูกตัดขน และถูกแปรงขน พิมเขียนถึงนิกว่า ... ให้อหัมคักคิชิ การอาบน้ำนี่ร้ายกาจมาก ทั้ง ๆ ที่คนอาบน้ำก็พยายามระวังไม่ให้ฟองสบู่เข้าจมูกเรา แต่เราก็ไม่สบายเลย หนาวจนกางสันตัวสันทุกครั้ง พอเสร็จแล้วเรารู้สึก

สะอาดเกินไป กลิ่นก็เหม็นไม่เป็นตัวเราอยู่นาน (หน้า ๓๖)

การถูกตัดชนี่ร้ายกาจนัก นายผู้หญิงพาดฉันเข้าไปในร้านในเมืองแล้วตั้งให้อยู่ที่นั่น พอนายผู้หญิงลับตัวไป ผู้ชายหัวเด็กในร้านก็เอาแปรงมาแปรงฉัน แล้วก็หัวแล้วก็ถึงชนแล้วก็เอารรไกรมาตัด ...ฉันมักคืนเต็มที่ ไม่ยอมให้เขารังแกฉันง่าย ๆ คอด เขาเลยต้องเรียกกันออกมาช่วยจับฉันตั้ง ๓ คน ... ฉันโดนเขาจับหัวไว้แน่นจนกระดูกไม่ไหว ปากก็ถูกจับไว้ให้หุบสนิทจนหายใจแทบไม่ออก ขาหน้าก็ถูกรวบ ขาหลังก็ถูกเขากดตัวให้ฉันนั่งไทม่อน ไทม่อมบ ไทตะแคง ไทหงายทอง สรรพัค...(หน้า ๓๖)

พิมมีนิสัยรักเด็กและไม่ชอบคนแปลกหน้า จากจดหมายที่เขียนไปถึงนิกว่า...
แม่สมรศรีเดินไปเปิดประตูห้องยายหนูแล้วเข้าไปทันที ฉันเห็นไม่ใคร่การก็ตามเข้าไปดู เห็นเขากมลงคุยยายหนูตัวอ้วนกลม ซึ่งนอนหลับอยู่คนเดียวเคียงเตียงริมตู้ของแก แล้วเธอก็มีมือลงไปจะจับแกม ฉันจึงเข้าไปไกลแล้วชูแธ ฉันมีหน้าที่เฝ้ายายหนูมาแต่ไหนแต่ไร ไม่ยอมให้คนแปลกหน้าที่มีกลิ่นเป็นศัตรูจับต้องยายหนูเป็นอันขาด (หน้า ๑๓๘)

หรือ ที่พิมเขียนถึงนิกว่า

... ฉันไม่ชอบบุรุษไปรษณีย์ ซึ่งเที่ยวไปตามบ้านทุก ๆ บ้านวันละ ๒ หน (เว้นวันอาทิตย์) ช่างไฟฟ้า ช่างประปา แม่แคะช่างแกไฟแกสฉันก็ไม่ชอบทั้งสิ้น ฉันพยายามจะกัดหลายหนแล้ว เพิ่งได้โอกาสวันนี้เอง มนุษย์พวกนี้ไปตามบ้านทั้งหลายแล้วก็เที่ยวเก็บกลิ่นต่าง ๆ มาจนฉันไม่รู้ว่าเป็นเพื่อนหรือเป็นศัตรู คนที่เป็นเพื่อนกลิ่นก็ฉันไม่กัด แต่คนที่ เป็นศัตรูละกอดฉันพยายามกัดเสมออย่างนอยก็แธเขาใส่ ส่วนคนที่มิกลิ่นทั้งสองอย่างอยู่ในตัวฉันก็เลยกัดเอาไว้อ่อน เพราะตัดสินใจไม่ถูกว่าจะกระดิกหางตีหรือชูตี (หน้า ๑๓๕)

แต่ต่อมาเมื่อพิมหลงทาง ถูกตำรวจจับไปไว้โรงพักเพราะไม่เห็นปลอกคอซึ่งหมายถึงเป็นหมาที่ไม่ได้เสียภาษี พิมโชคที่บุรุษไปรษณีย์คนที่พิมไม่ชอบหน้าเขามาที่สถานีตำรวจและจำพิมได้เป็นผู้พาพิมกลับไปส่งบ้าน พิมรู้สึกเป็นมิตรกับบุรุษไปรษณีย์ทันที พิมเขียนเล่าเหตุการณ์ครั้งนี้ถึงนิกว่า

ตกลงเป็นอันว่าบุรุษไปรษณีย์เป็นผู้พาฉันไปจากโรงพัก ฉันรู้สึกเสียใจเหลือเกิน ที่เคยได้เฝ้าเขาเกือบทุกวัน เพราะไม่ชอบกลิ่นของเขา ครั้งหนึ่งฉันเคยกักเขาจนกางเกงขาด นายผู้หญิงต้องเสียค่าทำขวัญไปไม่รู้จักแครงค์ และฉันถูกทำโทษโดนนายผู้หญิงเขย่าจนตาลายไปหมด ฉันบอกตัวเองขณะวิ่งเหยา ๆ ตามเขาไปตามถนนว่าคงแต่คืนต่อไปฉันจะถือเขาเป็นเพื่อนจะไม่เฝ้าเขาอีกต่อไป (หน้า ๒๖๕ - ๒๖๖)

บางครั้งพิมก็มีนิสัยชอบคอนแคะคน เช่น เรื่องกลิ่น ซึ่งพิมเขียนจดหมายถึง นิกว่า ...ทุกอย่างที่เราหอม มนุษย์เป็นต้องเหม็น เช่น วันหนึ่งฉันคาบหนุตายตัวอันหอมที่ฉันออกส่าห์ไปคนพบมรึร่วมาให้เขาในบาน เขารองเอ็คตะโรพาดันลงไปข้างล่าง แล้วจางคนสวนซุดหลุมฝังหนุตัวนั้นเป็นการใหญ่ ส่วนสิ่งที่มนุษย์เขาหอมกัน เราเหม็นแทบแยะ อยู่ ๆ นายผู้หญิงก็เอาน้ำอะไรในขวดเล็ก ๆ ฉีดที่ผมของเขา บางทีก็ใส่ขางหู และที่มือมาให้ฉันดม ฉันไม่ทันรู้ตัวก็สูดเขาไปเต็มที โอ้โฮ! เหม็นอะไรอย่างนั้น กลิ่นราวกับดอกไม้ ฉันผงะหงายเชลลาไปชนโต๊ะเล็กล้มตั้งตั้ง... (หน้า ๒๕)

ตัวละครที่ผู้แต่งวาดภาพบุคลิกลักษณะและอุปนิสัยใจคอ และบรรยายออกมาเป็นภาษาของนักประพันธ์นี้ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินโดยเฉพาะบทบาทของนิกกับพิม ซึ่งผู้แต่งบรรยายได้ตรงกับสภาพอุปนิสัยใจคอของหมาตัว ๆ ไป ตลอดจนให้รายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ ได้ชัดเจน สมจริง

ฉากหรือภูมิประเทศ

ฉากในนวนิยายเรื่องนี้มีทั้งฉากต่างประเทศและในประเทศ

ก. ฉากในต่างประเทศ ในนวนิยายเรื่อง "นิกกับพิม" ฉากที่ผู้อ่านจะมองเห็นได้ชัด คือที่เมืองซูริก ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ส่วนฉากในลอนดอนนั้น ผู้แต่งไม่ได้บรรยายละเอียดให้ผู้อ่านทราบทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะตัวละครที่สำคัญของเรื่องอยู่ที่เมืองซูริกไม่ได้อยู่ลอนดอน ผู้แต่งบรรยายฉากที่เมืองซูริก ไว้ว่า

เมื่อมาถึงเมืองสวิสใหม่ ๆ พิเชฐเที่ยวเตร่อยู่แถวเมืองเจนีวา มองเทรโอดซานน์ เป็นคน เศร้าเสียใจไม่ค่อยคุยกับแถวสวิสฝรั่งเศส จึงจับรถไฟมายังเมืองต่าง ๆ แถวสวิส เยอรมัน แถวเลยตกใจเมืองซูริก เพราะเมืองนี้นอกจากสวยแล้ว ยังเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดในประเทศสวิส มีร้านรวงดี ๆ เต็มไปหมด อาหารก็อร่อย ผู้คนก็พูดภาษาเยอรมันเข้าใจกัน เขารู้สึกสบายใจ เลยตั้งใจจะอยู่ที่นี้ให้นานกว่าที่อื่น (หน้า ๕)

และที่เมืองซูริก ยังมีร้าน "อูเกะเน็ง" ซึ่งเป็นร้านขายขนมที่มีชื่อเสียงของเมืองซูริก (หน้า ๕)

สภาพของเมืองซูริก ที่ผู้แต่งบรรยายไว้ เช่น

ต่อจากวันนั้นพิเชฐกับมนตรีาก็พบกันทุกวัน เพราะต่างคนต่างก็คลั่งกันไปรับหมาของคนจากที่เลี้ยงพวกไปเดินเล่น บางวันเขาก็พามันไปเดินเล่นตามริมทะเลสาบ บางวันก็ขึ้นไปเดินเล่นบนภูเขา จนรู้จักภูมิประเทศอันงดงามแถวนี้ดี (หน้า ๑๕)

หรือ บรรยายไว้ว่า

ที่บนเขาซูริชแบร์กนี้มีป่าสนที่หนาดีมาก เวลาฤดูใบไม้ผลิมีดอกไม้ที่ขึ้นเป็นกลุ่มหนา... ในป่าบนเขาเล็กลูกนี้ นอกจากมีต้นไม้สวย ดอกไม้ป่า ทั่วทิศงดงาม แล้วยังมีกระทายป่า และกวางอีกควย (หน้า ๔๔)

เมืองซูริก มีอากาศหนาวเย็นมากในฤดูหนาว จากจดหมายที่พิมพ์ เขียนถึงนิกว่า

เจ้าสโนหรือหิมะนี้มันมาที่นี้ตอนหน้าหนาวทุกปี บางทีก็มาบางปีก็มาน้อยหน่อย มันเป็นอะไรเบา ๆ ขาว ๆ ที่ปลิวลงมาจากท้องฟ้า เวลาอากาศหนาว บางทีมันก็ตกลงมากองที่พื้นสูงกว่าขาของฉันทันอื่น... หิมะนี้อ่อนนุ่ม นุ่มกว่าเกาอี้ยาว แล้วยังเย็นเจี๊ยบ ไม่น่าเชื่อ แก่ไม่เคยเห็นบนภูเขาเวลาหิมะตกมาก ๆ ขาวไปหมด มนุษย์ต้องใส่มวยาว ๆ สวมนอกรองเท้าหนัง ๒ ข้าง เดินบนหิมะ (หน้า ๔๕)

ข. ฉากในประเทศ

ฉากในประเทศส่วนใหญ่จะอยู่ที่ตำบลบ้านภูเขี้ยว ซึ่งไม่ได้อยู่ในจังหวัด ที่ตำบลนี้จะมีโรงงานใหญ่ตั้งอยู่ในป่า นิกเขียนจดหมายถึงพิมพ์เล่าถึงการอยู่ในชนบทแห่งนี้ว่า

การอยู่บ้านนอก โดยเฉพาะในที่กันดาร เช่นที่นี่ อาหารการกินไม่บริบูรณ์เหมือนที่
กรุงเทพฯ คอก เราจ่ายเสียบึงโคอาทิตย์ละ ๒ หนเท่านั้น โคนมาแล้วก็เอามาเก็บไว้ในคอก
น้ำแข็ง เคี้ยวนี้การอยู่ก็ดีขึ้นกว่าเมื่อเรามาอยู่ใหม่ ๆ เพราะการที่มาตั้งโรงงานใหญ่อยู่
ในป่าเช่นนี้ หมู่บ้านและความเจริญก็ค่อย ๆ ตามมาเหมือนเงา (หน้า ๒๕)

นอกจากนี้ตำบลบ้านภูเขียวยังประกอบไปด้วยภูเขานี้ มีตลาดร้านค้า มีน้ำตก มีป่า
ส่วนใหญ่ในจังหวัดยังมีโบสถ์ทางศาสนาคริสต์สำหรับประกอบพิธีทางศาสนาอีกด้วย

ส่วนฉากในกรุงเทพฯ บอกแต่เพียงว่า พิธีกรรมมาของบิดาที่สืบทอด แต่ไม่ได้เน้น
รายละเอียดของฉาก

นวนิยายเรื่องนี้ ผู้แต่งไม่ได้เน้นรายละเอียดของฉาก เพราะอาจจะคิดว่ายังมี
บางสิ่งที่จะเน้นหรืออธิบายให้ชัดเจนมากกว่าฉากของเรื่อง เช่น ตัวละครบางตัวซึ่งน่าสนใจ
และควรให้ความเอาใจใส่พิถีพิถันปรุงแต่งให้ใคร่สชาติมากกว่าฉาก แต่อย่างไรก็ตาม ผู้อ่าน
ก็ได้อรรถกวีเกี่ยวกับฉากในเรื่องทั้งต่างประเทศและในประเทศพอสมควร

ถ้อยคำและสำนวนที่ใช้ในเรื่อง

ถ้อยคำและสำนวนที่ใช้ในเรื่อง "นิกกับพิม" อาจแยกพิจารณา ๒ ประการ คือ
สำนวนภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องหรือบรรยายเรื่อง และสำนวนภาษาที่เป็นบทสนทนาของ
ตัวละคร

๑. สำนวนภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องหรือบรรยายเรื่อง ผู้แต่งใช้ค่างาย ๆ บาง
คำ บางสำนวนอาจจะเป็นภาษาต่างประเทศ แต่ผู้อ่านส่วนใหญ่พอจะทราบความหมาย การ
เล่าเรื่องจะสอดคล้องกับบทสนทนาของตัวละคร หรือทำให้เกิดมโนภาพแจ่มชัด ทำให้ผู้อ่าน
เกิดความรู้สึกและอารมณ์คล้อยตาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๑.๑ สำนวนภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่องในจดหมายที่ตัวละครมีถึงกันซึ่งบอก
ถึงความไม่ยุติธรรมเกี่ยวกับการประกวดหมา และเป็นการเล่นเรื่องทีอ่านแล้วได้อารมณ์ขัน
จากจดหมายนี้ถึงพิมที่เล่าว่า

ฉันเคยไปประกวดความงามสองครั้งแล้ว ครั้งหนึ่งที่บางเขน อีกครั้งหนึ่งที่ชาคิน ฉันโครางวัลที่หนึ่งทั้งสองครั้ง ครั้งแรกนายของฉันเป็นผู้รับถ้วยเงิน ซึ่งไม่เป็นการยุติธรรมเลย มีอย่างวิจิตรเป็นผู้เข้าประกวดแทนนายเป็นผู้โครางวัล ครั้งที่สองคอยยั้งชั่วคราวกรรมการเอาเหรียญทองกับโบว์สีแดงมาผูกคอฉัน แล้วนายก็จูงฉันไปรอบ ๆ ให้คนดู มีเสียงคมมือเปาะแปะ แล้วพวกเหี้ยมชาว (เป็นคน) ก็มาถ่ายรูปฉันมากมาย (หน้า ๒๖)

นอกจากนี้ถ้อยคำและสำนวนภาษาที่อ่านแล้วไต่อากรมณชิน เช่น นายบ่นว่าอีกหน่อยพอวิสกี้รุ่นนี้หมด นายเองก็เห็นจะต้องคิมแม่โขง หรือรวงทอง เหมือนกันเพราะวิสกี้ภาชีขึ้นแรงนัก ฉันนะจนปัญญาอธิบายให้แกฟังไม่ถูกว่าคิมมนุษย์เรียกว่า "ภาชี" นั่นคืออะไร ขนขาวหรือขนสั้น กลิ่นเป็นอย่างไร นายจึงว่าแรงนัก (หน้า ๑๐๓)

๑.๒ ถ้อยคำและสำนวนภาษาที่ทำให้เกิดมโนภาพ

...มีคนวิ่งไล่กวาดฉันมาสองสามคน พอถึงบริเวณบ้าน เห็นนายของฉันยืนอยู่ที่เฉลียง ไทรกหนึ่งก็เอื้อมมือมาคว้าปลอกคอของฉันไว้ ฉันก็เลยแฉวงฤทธิ์ต่อหน้านายก็ด่าเขาเสียหนึ่งกำพร้าดอก เสือกางเกงขาดคังแควก ถ้านายไม่ลงมาห้ามไว้ฉันคงขยำเสียแล้วไม่ปล่อยไว้คอกเกยตัว (หน้า ๒๘)

๑.๓ การใช้ศัพท์และสำนวนภาษาต่างประเทศที่ใช้ในการเล่าเรื่อง

...ถึงฉันหนีไปซ่อนก็ไม่มีประโยชน์อันใด เขาหาฉันพบจนได้ แล้วนายผู้หญิงก็พาฉันไปหา แฮร์ เปเตอร์ สัตวแพทย์ (หน้า ๓๗)

...ผู้ชายใดเล่าในโลกที่จะรักผู้หญิงหน้าตาเหมือนตัวเราไม่มีผิดใคร โรแมนซ์ มันหายไปหมด (หน้า ๔๓)

...ฉันก็เห็นนายผู้หญิงแต่งตัวสวยเดินเคียงไปกับนายสมรศรี คงจะพากันไป จับบรทออลลี ตรงหัวถนนเข้าไปในเมือง (หน้า ๑๔๐)

๑.๔ การใช้คำอุทานซึ่งแตกต่างที่เคยได้ยิน เป็นการใช้อุทานสำหรับนำมาโดยเฉพาะ เช่น

ให้หมัดักคี การอายนำนี้ร้ายกาจมาก (หน้า ๓๕)

ให้เนื้อชิ้นใหญ่จากปากฉันตกน้ำซี! ฉันชอบเลาออกนอกเรื่องเรื่อย

(หน้า ๑๑๑)

๒. ถ้อยคำและสำนวนภาษาที่เป็นบทสนทนาของตัวละคร

๒.๑ กิ๊พท์และสำนวนภาษาต่างประเทศในบทสนทนา

"ซุนลีทรี้าตัวมอม ๆ เล็ก ๆ ที่ชอบแต่งทหารทั้ง ๆที่ไม่เคยได้ประจำการที่กรมไหนเลยในชีวิตอย่างไรเล่า แกลไปประจำประจำเลยทำไหนเขาก็ไม่มีใครรู้ เมื่อสมัย "วิชชัม" สวมหมวกโง่ละคุณ แกลเลยได้รับแต่งตั้งเป็นถึงนายพัน และเดี๋ยวนี้ก็ยังคงแต่งยูนิฟอร์มทหารแคอยู่..." (หน้า ๑๔๘)

หรือ เมื่อหมอมานอนซุกกอดเม็คของตัวเองเข้าเนื่องจากเอาถุงแป้งผูกเชือกกล้วยไปวางไว้ที่ขอบประตูเพื่อจะให้ซุนลีทรี้อและลูกชายถูกถุงแป้งตกลงมาใส่หน้าเมื่อเดินผ่าน เพราะหมอมานอนใจไม่พอใจคนทั้งสองที่มาแย่งที่นอนทั้งกรณีสัจจนนอนไม่หลับไปหลายคืน แต่ซุนลีทรี้อและลูกชายก็ไม่ไ้เดินผ่านทางนั้น หมอมานอนมัวแต่ตื่นเต้นเรื่องชะนี จึงลี้มไปเดินออกไปทางประตูนั้นจึงถูกถุงแป้งตกลงมาใส่ตามตัวขาวไปหมด พิเชฐรักเลยกล่าวขึ้นว่า "ว่า! นี่มันแอนตี้โคลแมกซึ้นหมอ!" (หน้า ๒๓๔)

๒.๒ ถ้อยคำและสำนวนภาษาที่สร้างอารมณ์ขันเนื่องจากผู้พูดใช้ภาษาไม่ถูกต้อง

"ดีหลือดูภาษาภาษีอะโลกิไมเอาคะ วาย! มันงเขามาแล้ว แหม! หมอะไลนะโตะออก!" (หน้า ๑๕๘)

๒.๓ ถ้อยคำและสำนวนภาษาที่บอกถึงอารมณ์ของผู้พูด เช่น เมื่อแม่ครัวถามบุญช่วยลูกสาวว่าทองกับใคร บุญช่วยไม่ยอมบอก แม่ครัวเลยโกรธุดาลูกสาว

"ทองกับใคร ทองกับใคร?"

"ไม่บอกวี มีง เดี่ยวเถอะ...ฮัม!" (หน้า ๒๓๕)

เมื่อคุณช่วยไม่ยอมบอก แม่ครัวก็เคาะวาทังเป็นพิเชฐ
 "เอ็งเข้าใจดี อีช่วย เอ็งเข้าใจดี ออ นินาเลาช่วยบิคมบัง ตาม
 ไม่ยอมบอก กลัวเขาจะซี ไปกลัวเขาทำไม? นายก็นายเดอะวะ ข้าไม่กลัวละ ทำยังงี้เหยียบ
 จมูก หยามนำหน้าข้าโดยตรง" (หน้า ๒๓๘)

๒.๘ การใช้สำนวน คำพังเพยในบทสนทนาของตัวละคร

"ก็หมอยากไปยอมแกง่าย ๆ อย่างนั้นนี่ แกเห็นโคที่ขี่ตะเภาได้ เท่านั้น
 เอง" (หน้า ๒๒๐)

"ทพูนรูคว่าฉันหมายความว่าอะไร แกไม่ต้องมาชักใบให้เรือเสีย"

(หน้า ๓๕๑)

ถึงแม้เรื่อง "นิกกับพิม" ผู้แต่งจะเขียนออกมาในรูปแบบของจดหมายที่ตัวละคร
 เขียนถึงกัน ซึ่งโดยปกติข้อความในจดหมายทั่ว ๆ ไปผู้เขียนจะใช้การบรรยาย หรือการเล่า
 เรื่องอย่างเดี๋ยวกว่าเรื่องนี้ มีทั้งการบรรยาย และบทสนทนาดูกันไป ซึ่งผู้แต่งเขียนได้อย่าง
 เหมาะสมกลมกลืน นับเป็นความสามารถอย่างหนึ่งของผู้แต่ง เพราะทำให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลิน
 เพลิน สนุกสนาน ได้ความรู้ ตลอดจนข้อคิดบางประการที่ผู้แต่งสอดแทรกไว้ในเรื่องให้ผู้อ่าน
 ทราบ

๓.๑ คำนวณประเพณีปัญหา

เนื่องจากเรื่อง "นิกกับพิม" เป็นเรื่องของสัตว์ และคน ประกอบกับเหตุการณ์ที่
 เกิดขึ้นในเรื่องเป็นเหตุการณ์ทั้งในต่างประเทศและในประเทศ ผู้อ่านจึงได้ความรู้ ความคิด
 ต่าง ๆ มากมาย ๖.๓ ประมวลนิมิต ผู้แต่งเรื่องนี้ได้เคยกล่าวไว้ในหนังสือ "เมื่อข้าพเจ้า
 เป็นนักประพันธ์" ว่า "...นวนิยายที่ข้าพเจ้าสนุกมากในการเขียนอีกเล่มหนึ่งคือเรื่อง
 นิกกับพิม เรื่องนี้ข้าพเจ้าต้องคิดอย่างหนักตลอดทั้งเรื่อง..." ผู้แต่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์
 ในการเลี้ยงหมา ฉะนั้นจึงมีความรู้เกี่ยวกับหมาเป็นอย่างดี และเมื่อผู้แต่งใช้วิธีเขียนในรูปแบบ
 ของจดหมายโดยใช้จินตนาการคิดแทนหมา และแทรกเรื่องราวต่าง ๆ ลงไป หนังสือ
 เล่มนี้จึงมีคุณค่าที่น่าประทับใจซึ่งผู้วิจัยขอสรุป ดังนี้

๑. ให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ โดยเฉพาะธรรมชาติของหมาซึ่งรักกองขยะ รักเด็ก รักการขอสู่แต่เกลียดแมว หรือคอกไม้ที่มันชอบบอกว่าหอม หมามืออยู่ด้วยกันหลายพันธุ์ แต่ละพันธุ์ก็มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เช่น พันธุ์พูเคิลจะมี ๕ ขนาด คือขนาดใหญ่ ขนาดยอม ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และขนาดจิ๋วหรือขนาดตุ๊กตา นิกเคยเขียนจดหมายถึงพิมเลาถึงคณะหมาพันธุ์พูเคิลซึ่งนิกได้ความรู้จากนายที่เคยอธิบายให้ฟังว่า

หมาพูเคิลชนิดแรกเป็นหมาพันธุ์เก่าแก่ เชื่อกันว่าหมาพูเคิลสีค้ำขนาดกลางมีขึ้นก่อนในประเทศรัสเซีย ซึ่งใช้หมาชนิดนั้นเฝ้าห้องน้ำไปคาบนกซึ่งเจ้าของยิงตกน้ำ ชาวรัสเซียเรียกหมาพันธุ์ชนิดนี้ว่า "พูเคิล" สะกด "Pudel" ไม่ใช่ "Poodle" ที่แปลว่า "ตุ้มค้ำในน้ำ" หรือ 'Splashing in water' หมาพันธุ์เก่าแพร่หลายต่อไปในเมืองเยอรมันภาคเหนือซึ่งนิยมสีน้ำตาล คีลปิงชาวเยอรมันตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๕ นิยมวากรูปหมาพูเคิล และคีลปิงชาวสเปนที่ชื่นชอบเสียง เช่น โกยา ก็วากรูปหมาพูเคิลไว้ในรูปของเขาหลายรูป หมาพูเคิลมี ๕ สี คือ ขาว ค้ำ น้ำตาล เทา และสีเสด ซึ่งหายากราคาแพงนัก ฉันทเองก็ไม่เคยเห็น สีนี้อยู่ และมี ๕ ขนาด ขนาดเล็กรู้จักกันแพร่หลายในประเทศอังกฤษเป็นครั้งแรก พระราชินีนาถแอนน์ แห่งอังกฤษเคยทรงเลี้ยงหมาพูเคิลไว้ฝูงใหญ่. (หน้า ๒๗๐ - ๒๗๑)

ส่วนหมาพันธุ์บ็อกเซอร์ มีลักษณะดังนี้ หมาบอกเซอร์นี้เป็นหมาที่มีกำเนิดในเยอรมันในศตวรรษนี้เอง แต่เชื้อชาติของฉันทเก่าแก่ไปถึงศตวรรษที่ ๑๖ โนนแนะ หมาบอกเซอร์เป็นญาติกับหมาบูลด็อกทุกชนิด...การที่มันชอบเรียกหมาชนิดนี้ว่าหมาบอกเซอร์ หรือหมาตอยหรือหมาขกมวายนั้น หนังสือเล่มนั้นอธิบายว่าเขาเรียกชื่อนั้นจากวิธีต่อสู้ของพวกฉันท เพราะพวกฉันทมักต่อสู้ด้วยการไขขาหน้า ๒ ขาทำร้ายศัตรูจนล้มลงไปแล้วจึงคร่อมศัตรูไว้และใช้ฟันอันแหลมคมงั่ว ๆ ศัตรู หนังสือเล่มนั้นอธิบายถึงอุปนิสัยใจคอของพวกฉันทควยว่า "ฉลาด ซื่อสัตย์ รักนายกล้า แข็งแรง วิ่งเร็ว และรักเด็ก" (หน้า ๒๗๒)

เนื่องจากหมาชอบของสกปรกบางอย่าง ฉันทจึงมีพยาธิ วิธีแก้ไขก็คือ

เมื่อแรกเขาให้ฉันทอาหารทั้งคืนทั้งวันจนฉันทิวใส่แทบขาด เขาจึงเอากระเทียมคิบ ๆ ตำใส่ลงในนมให้ฉันทกิน ฉันทิวจนท้องพนักิน (หน้า ๖๕)

ธรรมชาติของหมาชอบนอนโดยเฉพาะเวลาที่มันรู้สึกเบื่อเย็นเปล่าเปลี่ยว หรือ เวลาพระจันทร์เต็มดวง (หน้า ๕๐)

นอกจากได้รับความรู้เรื่องหมาแล้ว ยังมีสัตว์ต่าง ๆ เช่น ภู ซึ่งชอบหนีไฟป่าลง มาอยู่ตามพื้นดินตามบ้านเรือนต่าง ๆ ภูชอบกินคางคก ค้างคาว นกเขียด เลาให้พิมพ์ ฟังว่า... ไตคนฝรั่งริมบ่อน้ำข้างครัว แถวนั้นชั้นและเย็นสบาย คางคกทั้งหลายชอบมาเที่ยวเล่นตาก อากาศ เจาภูเพื่อนฉันกินเป็นอาหารสบายไปเลย เวลามันจะกินคางคก มันมักนอนนิ่งไม่ กระตุกกระคิกอยู่บนหญ้า จนคางคกกระโดดเข้ามาใกล้มันก็ลุกคอขึ้นฉก มันคว้าซาหลังเจ้า คางคกไต่ก้นฉันทันที (หน้า ๕๖)

แต่นิกก็เคยลองกินคางคกเข้าไปเพราะเห็นงูกินแล้วรู้สึกน่าอร่อย ผลก็คือ... เจ้าคางคกที่ฉันเขมือบเข้าไปทั้งตัว พิษร้ายกว่าพริกไทยหลายเท่าตัว ร้อนยังกับไฟสุ่มอยู่ในตัวฉัน น้ำลายของฉันออกมาฟูมปาก ยิ่งกับฟองสบู่ หางของฉันทก หุตก ตัวฉันเข้ามาหา นาย (หน้า ๕๗)

๒. ความรู้เกี่ยวกับอุปนิสัยใจคอของคนต่างชาติ เช่น พิเชฐกล่าวกับมนตรีว่า
"...ผมรู้จักชาวสวิสดี เขาซื่อสัตย์เที่ยงตรง แต่ไม่รู้จักนอนฝันเลย เขาไม่เอาเปรียบใคร แต่ไม่ต้องการให้ใครมาเอาเปรียบเขา (หน้า ๑๒)

๓. ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษา ตลอดจนคำประพันธ์ที่ผู้แต่งคัดมาจากวรรณคดี บางเรื่อง ซึ่งในเรื่องนี้ บางคำจะมีเชิงอรรถ อธิบายไว้ว่า หมายถึงอะไร เช่น

ในบ้านที่ฉันอยู่เป็นตึกสามชั้น ชั้นหนึ่ง ๆ เป็น ไวnung ๔ ไวnung ไวnung หนึ่งอยู่ได้ หนึ่งครอบครัว (หน้า ๓๒ คำว่า ไวnung มีความหมายอย่างเดียวกับที่เมืองอังกฤษเรียกว่า "แฟลต" หรือที่อเมริกาเรียก "อะพาร์ทเมนต์")

ในคำลงท้าย, จดหมายของพิมพ์ที่เขียนถึงนิกฉบับหนึ่ง เขียนไว้ว่า

จาก พิมพ์ verliebt (หน้า ๖๕ ในเชิงอรรถ อธิบายว่า อานว่า แฟลิมท์ ตรงกับคำว่า in love)

หรือจากจดหมายของพิมที่เล่าเรื่องผจญภัยของตัวเองให้ฟังถึงเรื่องวิ่งไล่ตามแมวตัวหนึ่งว่า ฉันวิ่งตามเขาไปอย่างไม่ลืมนึก ครั้นเจ้าแมววิ่งไปถึงตัวตึก มันก็กระโดดแมลงตัวขึ้นไปเกาะหน้าต่างแล้วหายเข้าไปในตึกตอหน้าตอตา ฉันโมโหก็หาใหญ่อยู่ข้างล่างโกศหน้าต่างนั้น ทันใดนั้นฉันก็ได้ยินเสียงพูดว่า "โอเอ ! อันวลี หายไปไหนมานะ อาคท์! นั่นเป็นอะไร กลัวอะไร?" (หน้า ๒๕๕ โอเอ มีความหมายคล้ายกับ เเวอร์กรม และอาคท์ มีความหมายคล้ายกับ เอะ)

เมื่อพิมหลงทางเนื่องจากวิ่งไล่แมว และสำรวจไปพบเขาและพบว่าไม่มีปลอกคอ ก็นำมาไว้โรงพัก พิมหิวมาก

...นายตำรวจรักษาแก็นในกระทิงใส่ลงในจานรองถ้วยแล้ววางลงในชั้นที่พื้น เขามีขนมปังสวีต อยู่ในที่มกระดามบนโต๊ะด้วย เขาก็หยิบให้ตัวเองแล้วส่งมาให้ฉันชั้นหนึ่ง (หน้า ๒๒๒ ขนมปังสวีต หมายถึง ขนมปังชิ้นบาง ๆ ห้างกรอบ)

ลักษณะของหมาพูเกิด มี ๕ สี คือ ขาว ดำ น้ำตาล เทา และสีแสด (หน้า ๒๒๐ สีแสด ฝรั่งเศสเรียกว่าสี apricot)

จากจดหมายของพีเชอร์ที่เขียนถึงมนิธา ว่า
...ผู้ที่ผมรักกำลังจะเป็นอันตรายทั้งนั้น โดยที่ผมช่วยอะไรไม่ได้เลย นอกจากนั่งคอยดูไป คอยดูไป และ hoffe fuer das beste (หน้า ๓๕๔ แปลเป็นอังกฤษเท่ากับ hope for the best).

ส่วนคำประพันธ์ที่คัดตอนมาจากวรรณคดี เช่น พิม ได้เขียนจดหมายถึงนิก บรรยายถึงความรู้สึกที่มีต่อซูซานน์ ว่า
เวลานี้ฉันเฝ้าแต่นึกถึงเขาทั้งกลางวันและกลางคืน อากาศกำลังอบอุ่นสบาย ต้นไม้ผลิบอกออกดอก ภูเขาเขียวชอุ่ม นกร้อง ลมพัดเรื่อยเรื่อยเฉื่อยเฉื่อยมา ดอกไม้ป่าหอมหวานชวนชื่นใจ" (หน้า ๘๑ จากพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๔)

และเมื่อพิมพ์เขียวชานน ก็บอกว่า อันตัวพิมพ์นี้ถึงแม้ว่า

"หัวพริกหยวกยุงอย่าเยาะเย้ย

ดาหัวเสยสอยหยงแลวคงงาม

ทำไมกับรูปชั่วตัวคำ

จะอาบนำฉักสี่สมมะขาม

ละลายคินสอพองสักสองชาม

ทาให้งามตลอดเทาขาวทั้งตัว" (หน้า ๖๕ จาก พระราชนิพนธ์ "สังข์ทอง")

พิเชษฐนึกถึงคุณนายวาสิฎฐี ซึ่งเคียดเหี้ยมเบียดอกกล้วยจนเซลด้า แลวันนั่งรถออกไป
เขาจึงทองออกมาควยเสียงอันคังว่า

"กาวแคชวสวนตากะเหมือดเถอ

กำลังเผดอการพลาถลาคแล

ก็เลยตีลังกาหกคะแม

ตะแหนดแกอยู่กลางพสุธื่อ" (หน้า ๒๓๒ จากนิราศมะเหลเถไถ พระราชนิพนธ์
รัชกาลที่ ๖)

มนตรีจาทอบจดหมายถึงพิเชษฐ เดาเหตุผลที่คุณพ่อของเธอตั้งชื่อเธอว่า มนทிர
เพราะ เมื่อคุณแมตั้งกรรมกิดัน ท่านฝันเห็น "ปราสาทราชมนเทียร คือวิเชียรเชิดชูตา
ลอยลำค่านภา นภางของสงรับกัน" (หน้า ๓๐๘ จากบทเหเรือ เมื่อฉลองพระนคร ครบ
๑๕๐ ปี พระนิพนธ์ น.ม.ส.)

นอกจากนี้ยังนำเอาเกร็ดความรู้มาแทรกได้เหมาะสม เช่น นำเพนิยายกริมม์
มาเล่าในเรื่องกำหนดอายุของสัตว์โลก (หน้า ๑๘๔ - ๑๘๕)

๔. ใ้ขอคิดในเรื่องความประพตติและอุปนิสัยที่คีย่อมมีคนรักนับถือ พิมพ์เขียน
จดหมายต่อว่านักที่อวดดี และยังได้ประชประชันเสียดสีคนที่ประพตติไม่ดีไม่งาม ว่า

...รูปแก เป็นรูปที่สวยเก๋ ท่าทางสง่างามเกรงขามก็จริงอยู่ แต่ฉันว่าแกควรจะมี
 ปล่อยให้ฉันเป็นผู้ว่าไมใช่แก แก่ออกจะอวดคิตัวมากไปสักหน่อย นิสัยแบบแก่นี่เป็นเพียง
 หมากพอกทำเนา แต่ตาแกเป็นมนุษย์แล้วมีนิสัยอย่างนี้ละก้อ แกจะตองแบ่มาก มนุษย์อนเขา
 จะตองเกลียดแก ชังหน้าหน้าไมคบแก ทนแกไมไดแน่นอน อะไรที่จะนำเกลียดไปกวากการ
 เหลือคิตัวยกตนข่มทานและอวดคิเห็นจะไม่มี นอกจากความชั่ว ความโลภ และความไม่จริง
 ใจ (หน้า ๕๑)

๕. ใ้คติในเรื่องชีวิตของมนุษย์ว่าทุกคนจะอยู่อย่างมีความสุข ถ้ามีความสันโดษ
 และยึดธรรมะเป็นหลักประจำใจ เช่น

เมื่อนายมาก เพื่อนบ้านของพิเชฐ กล่าวหาว่าพิเชฐเป็น คักคินา พิเชฐก็
 เลยพูดเตือนสตินายมากกว่า

"การที่นายมากเที่ยวหาว่าคนโน้นเป็นคักคินา คนนี้เป็นนายทุนอะไรบ้า ๆ
 บอ ๆ พวกนี้นะ เป็นการจำชู้ปากพวกคอมมิวนิสต์มาพูดทั้งนั้น ฉันไม่เห็นใครคักคินาใคร
 จำชู้ปากเขามาพูดนี้ เป็นพวกที่อิจฉาคนอื่น เห็นเขาว่าคักกว่าตัว สบายกว่าตัวทั้งนี้เพราะเมื่อ
 ชาตีกอนเขาทำกรรมดีมา ตัวก็ไมเข้าใจ อิจฉาตรอนถายเคี้ยว อยากจะเหมือนเขาหรือคัก
 กว่าเขาให้ได้อีกเลยจำชู้ปากคอมมิวนิสต์มาว่า เขาเป็นคักคินาบ้างนายทุนบ้าง โดยไมเข้าใจ
 ใจความหมาย อันที่จริงพวกนี้แหละใจจริงอยากเป็นคักคินา และนายทุนนักที่เคี้ยว อยาก
 สบายอยากใหญ่โตสำคัญกว่าคนอื่นขึ้นมา โดยไม่ต้องทำงาน นายมากอย่าจำชู้ปากคนพวกนี้
 มาเที่ยวว่าฉันเลยตกลงไปก้อไปเปล่า ๆ มีอย่างริ้นเลี้ยงหมาฝรั่งก็เป็นคักคินา แล้วหมาไทย
 ที่ออคโฮเต็มบ้านเต็มเมืองละ เขาเอามาเลี้ยงกันหรือ ก็เปล่าทั้งเพ ใต้แต่พูดบ้า ๆ บอ ๆ
 ขมขื่นโกรธโลก เพราะตัวไมพอใจในความเป็นอยู่ของตัวเอง คนแบบนี้หาหนังสืออิมมา
 มาให้อ่าน จะได้อเข้าใจอะไร ๆ บ้าง" (หน้า ๑๐๓ - ๑๐๔)

๑. คานลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ สรุปผลได้ดังนี้คือ

๑. รูปเล่มของหนังสือ ปกหน้าของหนังสือพิมพ์ ๔ สี สวยงาม เป็นภาควาค ซึ่งเป็นรูปสุนัข ๒ ตัว มีขนาดต่างกัน ชื่อเรื่อง "นิกกับพิม" ไซตัวเขียนสวยงามและมีขนาดใหญ่ โดยไซสีขาวซึ่งเห็นชัดเจนมาก คานกลางของปกเป็นนามปากกาของผู้แต่งซึ่งเป็นลายเซ็นในสีเขียวเช่นเดียวกับชื่อเรื่อง ปกหลังเป็นพื้นสีฟ้า ตัวหนังสือสีดำ ซึ่งเป็นข้อความที่สำนักพิมพ์บรรณกิจเขียนถึง "นิกกับพิม" ว่าเคยได้รับการตีพิมพ์มาแล้วหลายครั้ง และที่สิ้นหนังสือจะบอกชื่อสำนักพิมพ์ ชื่อเรื่อง และนามปากกาของผู้แต่ง "นิกกับพิม"

ปกหนังสือดึงดูดความสนใจพอสมควร ภาพของสุนัขตัววาคให้รายละเอียดมากกว่าในภาพจะชัดเจนและน่าสนใจมากกว่าชวนให้ติดตามเรื่องราวต่าง ๆ ในเล่มยิ่งขึ้น

๒. ขนาดเล่มของหนังสือ "นิกกับพิม" เป็นหนังสือที่มีขนาดกว้าง ๕.๑ นิ้ว ยาว ๗.๓ นิ้ว หนา .๖ (๕) นิ้ว เป็นหนังสือขนาด ๑๖ หนา ยก มีจำนวนหน้าทั้งหมด ๓๘๖ หน้า ไม่มีภาพประกอบในเรื่องเลย

จะเห็นได้ว่า ขนาดของหนังสือเล่มนี้ มีขนาดเหมาะสมที่จะใช้ เป็นหนังสืออ่านประกอบสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ควรมีภาพประกอบบางจะได้น่าสนใจอ่านยิ่งขึ้น และเป็นการประกอบเรื่องให้นักเรียนอ่านได้เป็นอย่างดี

๓. ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ ประกอบด้วยปก, หน้ารองปก, กำนนำของเจ้าของลิขสิทธิ์, เนื้อเรื่อง, บทเสริมท้าย, และประวัติของผู้แต่ง

หนังสือเล่มนี้มีองค์ประกอบของหนังสือที่ยังไม่ครบถ้วน ควรจะมีศัพท์านุกรมท้ายเรื่อง อธิบายศัพท์บางคำ เช่น เพ็คติกรี, เคนเน็ด, พรอยไลน, ยูนิฟอร์ม, รถทรอลลี่, แอร์เปเตอร์ ฯลฯ

๔. กระดาษที่ใช้พิมพ์ กระดาษที่ใช้พิมพ์ปกหนังสือเป็นกระดาษการ์ด มีน้ำหนักประมาณ ๑๕๐ กรัม/ตารางเมตร ส่วนกระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือเป็นกระดาษปรู๊ฟ มีน้ำหนักประมาณ ๕๐ กรัม/ตารางเมตร

จะเห็นได้ว่า ปกหนังสือใช้กระดาษที่หนาพอสมควร สภาพของปกจึงทนทานต่อการใช้ ส่วนกระดาษที่ใช้พิมพ์เป็นกระดาษบาง ราคาง่าย ไม่สะดวกในการเปิดอ่าน เก็บไว้ไม่ได้นาน เพราะกระดาษกรอบและเป็นสีเหลือง เมื่อเปียกน้ำจะซึมได้ง่าย ทำให้หนังสือไม่คงทน จึงควรปรับปรุงกระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือให้มีความหนาขึ้น เพื่อจะได้ทนทานและมีอายุการใช้งานยิ่งขึ้น

๕. การทำเล่ม หนังสือเล่มนี้ทำเล่มด้วยวิธีหัวதாகาวทำให้ไม่คงทนราคาถูกหรือกระดาษหลุดจากเล่มได้ง่าย จึงควรใช้ลวดเย็บจะดีคงทนและสะดวกต่อการใช้

๖. ขนาดของตัวอักษรที่ใช้พิมพ์ ขนาดของตัวอักษรที่ใช้พิมพ์ในหนังสือเล่มนี้มีความเหมาะสมกับสายตาของผู้อ่าน มีการใช้ตัวอักษรหนาและดำ เมื่อส่องการใหญ่ดูอ่านเห็นอย่างชัดเจนเพื่อเน้นคำ หรือขอความ เช่น นายของฉันพูดเสมอว่า นายแหม่นนี้แกล่กิน บางแคไปปาก (หน้า ๑๑๒)

พิเชษฐนึกขึ้นได้ว่าตั้งแต่รับประทานท่าตอเบอร์รี่ขึ้นใหญ่และคัมภีร์ใส่กริมที่ร้าน "ฮุกหนึ่ง" กับเธอเมื่อตอนบ่ายวานนี้แล้ว... (หน้า ๑๐)

เสียงนายผู้หญิงเรียกตามหลังมาว่า "พิมพ์ พิมพ์ นั่นจะไปไหน พิมพ์ พิมพ์ บอกให้มานี่" (หน้า ๑๓๕)

แกล่เข้ามาปรารภว่าอยากทำหนังสือสักเรื่องหนึ่ง ชื่อเรื่อง "ความรักในคงทิพย์" หรือ "ความรักในแคนส์ตัวปลา" (หน้า ๑๔๕)

บางตอนใช้ตัวอักษรขนาดเล็กกว่าตัวอักษรที่ใช้พิมพ์เนื้อเรื่องทั้งหมด เช่น หน้า ๒๔๔-๒๔๕. และบางตอนใช้ตัวอักษรเอน เช่น เมื่อใช้พิมพ์คำประพันธ์, สุภาษิต, ข้อเฉพาะบางข้อ, ข้อสถานที่, คำขึ้นต้นและคำลงท้ายในจดหมายที่ตัวละครเขียนถึงกัน.

๗. ขอบกพร่องของการพิมพ์ หนังสือเล่มนี้มีขอบกพร่องในการพิมพ์หลายแห่ง
เช่น พิมพ์ไม่ชัด พิมพ์คำผิด พิมพ์ตกเครื่องหมายวรรคตอน เช่น

หมายด้วยกัน (ตกเครื่องหมายวรรคตอน) หน้า ๔๘

โทยหวด (หน้า ๕๐, ๕๐)

สนาย (หน้า ๑๐๕)

กราม (หน้า ๑๐๕)

สนุกกว่าการลาสัตว์ป่าอีก สนุก โดยไม่ทองวิ่ง (ตกสระอู) หน้า ๑๑๐

พิศการ (หน้า ๑๑๕)

ขอแก้ใหม่สำหรับวิ่งเล่นบางเถอะ (ตกเครื่องหมายวรรคตอน) หน้า ๑๓๔

นายณหญิง (ตกสระอ) หน้า ๑๕๐

นอกจากนี้ ยังมีขอบกพร่องในการพิมพ์ ในหน้า ๒๐๐, ๒๔๘, ๒๕๕, ๒๕๖, ๓๕๐,
๓๕๓, ๓๕๔, ๓๖๒ ฯลฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิเคราะห์นวนิยายเรื่องแหวววัน

นวนิยายเรื่องแหวววัน เป็นผลงานของ "โบตัน" นักประพันธ์รางวัล ส.ป.อ. ซึ่งเป็นที่รู้จักของคนเป็นจำนวนมาก ดังเช่น ม.ร.ว. อรรถจักร ของทอง โถกกล่าวว่าดูเหมือนข้าพเจ้าจะมีโช "นักเขียนชาวอักษรศาสตร์" แท้จริง เพราะข้าพเจ้ายังไม่เคยมีผลงานดีเด่นเป็นที่นิยมแพร่หลายอย่างนักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียง เช่น "โบตัน" ไม่ใช่ก๊อกลอนที่คุ้นเคย เช่น "อุชเชนี" หรือ "กุลทรัพย์ รุ่งฤดี"^๑ นวนิยายเรื่องแหวววันเล่มที่ ๒ ซึ่งวิเคราะห์ในครั้งนี้นับพิมพ์เป็นครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๒๐ พิมพ์ที่สำนักพิมพ์ศิลปะบรรณาการ ความยาวของเรื่อง ๖๘๓ หน้า รวมประวัติผู้เขียนควยจะมีจำนวนทั้งหมด ๖๘๒ หน้า

ประวัติโดยย่อของผู้แต่ง

"โบตัน" เป็นนามปากกาของ สุภา สือศิริ เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๔ ที่บ้านสวนบางจากภาษีเจริญ ธนบุรี^๒ เริ่มเขียนนวนิยายมาตั้งแต่เรียนอยู่ที่ ๓ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้นามปากกาว่า โบตัน, พรสวรรค์, สัพพังศ, ส.ศิริ, ปิยดา วนันท์แทน, ส. สือศิริ และสุภา ไข ส. สือศิริ เวลาเขียนเรื่องสั้น ต่อมาจึงใช้พรสวรรค์ สัพพังศ แต่ใช้ชื่อเพียงเรื่องเดียวก็เลิกไป เมื่อทำงานหนังสือเด็กไม่ต้องการให้เด็กคิดนักเขียน ต้องการให้เด็กหนังสือและรักการอ่านมากกว่าคิดนามปากกา จึงใช้นามปากกามากมาย เช่น ปิยดา,

ศูนย์วิทยพัทยาการ

^๑ แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "ม.ร.ว. อรรถจักร ของทอง," นักเขียนชาวอักษรศาสตร์ (นครหลวงกรุงเทพธนบุรี: โรงพิมพ์วิเศษ, ๒๕๑๕), หน้า ๔๕๓.

^๒ โบตัน, แหวววัน, พิมพ์ครั้งที่ ๒. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศิลปะบรรณาการ, ๒๕๒๐), หน้าประวัติผู้เขียน.

บิณฑา วนันท์, พี่เอ้อย, แก้วตา, ชัยพฤกษ์ ฯลฯ จบอักษรศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา ๒๕๐๘ เริ่มทำงานประจำเป็นครูแต่นั้นรักอิสระมากเกินไป จึงย้ายงานบ่อย จนเสียใจว่า รุนสายหน้าว่า เจ็ดปี เจ็ดแห่ง เจ็ดงาน เป็นครู นักแปล เลขานุการ จนในที่สุดจึงหันไปทำหนังสือสำหรับเด็กที่ชัยพฤกษ์ ของไทยวัฒนาพานิช แล้วก็ไม่ทำสตรีสารภาคพิเศษสำหรับเด็กอยู่กับคุณนิลวรรณ บินทอง หวนกลับมาทำหนังสือวิชาการตามแบบเรียนกับไทยวัฒนาพานิช อยู่ดีกระยะหนึ่ง แต่เวลานี้ทำงานส่วนตัวด้านหนังสือเด็ก โดยเขียนทั้งสารคดีสำหรับเด็ก แต่ง แปลนิทาน เรื่องสั้นสำหรับเด็ก ผลงานปรากฏในชัยพฤกษ์ สตรีสาร ธรรม ไทยรัฐ ฯลฯ.

"โบตัน" เขียนนวนิยายไม่มากนัก เรื่องสั้นมีไม่ถึงห้าสิบเรื่อง เคยรวมไว้ส่วนหนึ่งในแก้วสามดวง เรื่องยาวขนาดสั้น เช่นน้ำใจ รุ่งสีชมพู เรื่องยาวมีทางชีวิต สายสัมพันธ์ จดหมายจากเมืองไทย เดิมนี้ได้รับรางวัลวรรณกรรมดีเด่นประจำปี ๒๕๑๒ จากองค์การ ส.ป.อ. และเมื่อปี ๒๕๑๔ จดหมายจากเมืองไทย ได้รับการคัดเลือกให้เป็นหนังสืออ่านประกอบการเรียนของนักเรียนชั้น ม.ศ. ๕ ทั่วประเทศเล่มหนึ่ง ผลงานอื่น ๆ ก็มี ความสมหวังของแก้ว แว่ววัน ลูกแม่ ภาพดวง เมื่อปี ๒๕๑๓ หนังสือนิทานสำหรับเด็กเล็กได้รับรางวัลจากคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ คือเรื่อง ลูกไก่แสนสวย

"โบตัน" แต่งงานกับนักทำหนังสือเด็กมืออาชีพ บรรณาธิการผู้ช่วยชัยพฤกษ์ซึ่งเป็นผู้จัดคอลัมน์มุมเด็กในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐด้วย สามีนชื่อ วิริยะ สิริสิงห หรือที่รู้จักกันในหมู่นักอ่านว่า โอภาส อาจอรณต์^๒

^๑ แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "สุภา อื้อศิริ,"

นักเขียนชาวอักษรศาสตร์, หน้า ๔๑๖ - ๔๑๗.

^๒ โบตัน, แว่ววัน, หน้าประวัติผู้เขียน.

คานลักษณะการประพันธ์

โครงเรื่อง "แหวววัน"

มีเด็กสาวคนหนึ่ง รูปร่างหน้าตาสวยงาม เรียนหนังสือเก่ง แต่ฐานะทางครอบครัวไม่สู้ดี พ่อแม่ต้องเช่าที่คนอื่นทำสวนผลไม้ ซึ่งรายได้ไม่มากนัก เธอต้องทนต่อความลำบาก และต้องต่อสู้กับสภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัว ต้องใช้ความอดทน ความมานะพยายาม เพื่อที่จะได้ศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงของประเทศ และในที่สุดเธอก็ประสบผลสำเร็จในการศึกษามีงานทำ แต่เธอก็ต้องได้รับการกลั่นแกล้งในชีวิตการทำงาน ผลสุดท้ายเธอชนะทุกอย่าง ถึงแม้ชีวิตจะปราศจากการแต่งงาน มีครอบครัว แต่เธอก็มีความสุขอยู่กับงานที่เธอทำ นั่นคือตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่ง

เนื้อเรื่องย่อ

แหวววันเกิดในครอบครัวที่ยากจน พ่อแม่มีอาชีพทำสวนผลไม้ซึ่งเขาที่คนอื่นทำ มีน้องชาย ๑ คน ซึ่งเรียนไม่ดีเท่าแหวววัน แหวววันเป็นคนสวย เรียนเก่ง แต่เธอก็ต้องเห็นคนน้อยกับการช่วยพ่อแม่ทำสวนผลไม้มาตั้งแต่เด็ก ต้องอดออมและหารายได้พิเศษ เช่น รับจ้างเรียงผลไม้มือเน่า ปลูกผักสวนครัวขายเพื่อต้องการเงินเก็บไว้ใช้จ่ายเมื่อถึงคราวจำเป็น ความเอาใจใส่ในการเรียนอย่างเคร่งครัดของแหวววัน ทำให้เธอสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ในปีสุดท้ายของการศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทำให้เธอได้สนิทสนมคุ้นเคยกับเพื่อน ๆ หลายคน เช่น ระวีวรรณ ลูกสาวนายพลทหารบก สุปราณี ผู้มีความสวยงามน่ารัก และเรียนเก่ง พรสวรรค์ ลูกสาวพ่อค้าใหญ่ซึ่งร่ำรวย กรองกาญจน์ ซึ่งมองโลกในแง่ร้ายและมาจากครอบครัวที่ยากจน หากตลอดชีวิตของแหวววันเธอต้องอดทนต่อความยากลำบาก ความไม่ทัดเทียมในเรื่องฐานะของตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อน ๆ ทำให้เธอพยายามที่จะสร้างฐานะให้ดีขึ้น โดยการพยายามเล่าเรียนให้ดีที่สุดเพื่อที่จะหางานทำไถ่กาย แหวววันผ่านชีวิตการเป็นชาวสวน ผ่านชีวิตนิสิต นักศึกษา ผ่านการทำงานร้านค้า เกินแบบเสื่อ เป็นครูโรงเรียนราษฎร์ซึ่งมีครูใหญ่เป็นนายทุน และต่อมาเธอก็ได้เป็นครูโรงเรียนนายสิบทหาร แต่ก็ทำงานไม่ไถ่ยาวนานเพราะความหึงหวงของภรรยาพันธุสุริย์ ช่างสักดี ซึ่งให้ความสนใจแหวววันอยู่ไม่น้อย นอกจากพันธุสุริย์จะให้

ความสนใจแหวววันแล้ว ก็ยังมีพรเลิศ พี่ชายของพรสวรรค์ ซึ่งเป็นเพื่อนของแหวววัน ชอบคบและสนใจเธอ แต่แหวววันก็ได้ศึกษาบุคคลต่าง ๆ ที่ใกล้ชิดตัวเธอแล้วตัดสินใจไม่แต่งงานกับใครทั้งสิ้น เพราะเธอเป็นสุขอยู่กับงานที่เธอทำ เธอผ่านความทุกข์ยาก ความสูญเสีย โดยเฉพาะพอบังเกิดเกล้า สิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านมาสอนให้เธอเป็นคนเข้มแข็งและสามารถจะยืนหยัดอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

แนวคิดของเรื่อง

แนวคิดที่สำคัญของนวนิยายเรื่องนี้ ก็คือการแสดงภาพชีวิตของเด็กสาวคนหนึ่ง ที่ดิ้นรนต่อสู้เพื่อความก้าวหน้าของชีวิต เพื่อให้พบสภาพที่ตนเองอาศัยอยู่ ชีวิตที่ไม่หาความรู้ ทั้งใจปฏิบัติงาน และปฏิเสธความรักเสมอมาตั้งแต่เริ่มเป็นสาวรุ่นจนกระทั่งตอนจบของเรื่อง คืออายุเกือบ ๔๐ ปี โดยให้เหตุผลว่า ความสุขของเธออยู่ที่งาน ไม่จำเป็นต้องแต่งงาน มีครอบครัว นอกจากนี้ ผู้แต่งได้แสดงให้เห็นว่าการที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญนั้น ต้องเริ่มจากตัวเราเองก่อน หรือสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวก่อนซึ่งจะเห็นได้ว่า แนวคิดของนวนิยายเรื่องนี้มีลักษณะสมจริง

ตัวละคร

นวนิยายโดยทั่วไปจะมีตัวละครเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ผู้แต่งจะใช้พฤติกรรมของตัวละครเป็นส่วนที่ทำให้เนื้อเรื่องดำเนินไปตั้งแต่ต้นจนจบ ในนวนิยายเรื่องแหวววันนี้ ผู้แต่งให้แหวววันซึ่งเป็นตัวเอกของเรื่อง เป็นผู้บรรยายสภาพสิ่งแวดล้อมที่เธอได้ประสบในชีวิตให้ผู้อ่านได้เข้าใจ เช่นเกี่ยวกับเรื่องสี่แผ่นดิน ที่ผู้แต่งให้ "แม่พลอย" เป็นผู้เล่าเหตุการณ์ที่ตนประสบตั้งแต่ต้นจนจบ "โบตัน" ไบรบรรยายตัวละครที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินเรื่อง ซึ่งทำให้เรื่องน่าสนใจและน่าติดตามอ่าน ดังนี้

แหวววัน

ผู้แต่งได้วาดภาพลักษณะและบุคลิกภาพของแหวววันไว้ว่าเป็นเด็กสาวที่มีรูปร่างสวยงาม ผิวผ่อง ผิวเข้มใญ่รูป ดวงตากกลมโต จมูกเรียวยาวปลายแหลม ริมฝีปากสวย แก้มคอบ

เล็กน้อย และหน้าผากนูนเกือบกลายเป็นงอก แว่ววันมาจากกรอบครัวที่ยากจน แต่ฉลาด
เรียนหนังสือเก่ง มีความทะเยอทะยานที่จะมีชีวิตที่ดีกว่าการเป็นชาวสวน มีปริญญา แว่ววัน
เคยกล่าวกับพ่อของเธอว่า

“ถ้าฉันจะเป็นครู ฉันก็จะเป็นอย่างอาจารย์อัญชสี สำเร็จมหาวิทยาลัย ชั้น
ม.ศ. ๔ - ๕ มีปริญญาเป็นมัจฉิต รัับปริญญาจากในหลวง” (หน้า ๑๕)

ด้วยความใฝ่ฝันอยากได้ปริญญา เธอจึงขยันหมั่นเพียรในการเรียนและสอบได้
คะแนนดีเสมอมา ใ้รับยกเว้นค่าบำรุงการศึกษา

ทางกานนิสัยการแสดงออก เนื่องจากแว่ววันมาจากครอบครัวที่ยากจน พ่อแม่
เขาที่คนอื่นทำสวนผลู จึงต้องอดทนและช่วยเหลือทางบ้านเกี่ยวกับการทำสวนผลู นอกจากนี้
นี่ยังหารายได้พิเศษ เป็นคนว่า รับจ้างเรียงผลูจนมือเน่า เพื่อจะได้เงินไว้เรียนพิเศษสอบ
เข้าโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา หรือเก็บผักในสวนขาย เช่นใบทองหลาง, ยอดแค, ยอด
ตำลึง, บวบ, กักทอง ระหว่างที่เดินเก็บผัก แว่ววันก็จะท่องหนังสือไปด้วย แว่ววันต้องตื่น
แต่เช้ามืด ไม่เกินตีห้า ถึงหม้อข้าวแล้วออกไปวัดนำผลู ระยะเวลาให้ผลูสีขาวเค็ดค บางครั้ง
เธอต้องหยุดโรงเรียนมาช่วยพ่อโยยโคคนเพื่อให้ความชุ่มน้ำกับคนผลู เมื่อถึงหน้าร้อน เนื่อง
จากพ่อแม่ของแว่ววันเลี้ยงดูแว่ววันเหมือนชาวบ้านในชนบททั่ว ๆ ไป คือ พอกลางใต้ ก็จะไม่
ปล่อยอยู่กับพื้นดิน เอนคินเล่นทรายและให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง พ่อแม่ไม่ใครเอาใจใส่ ฉะนั้น
แว่ววันจึงเป็นคนพุดจากกระด้าง บางครั้งจะมีอารมณ์รุนแรง เวลาโกรธใครโดยเฉพาะคนใน
ถิ่นเดียวกันเธอจะใช้วิธีก้าวา หรือถาหวังสิ่งใดไว้แล้วไม่สมหวัง เช่นเธอหวังจะได้ปริญญา
เกียรตินิยมเมื่อพลาดเธอถึงโซหวานพันคนทองหลางแห่งในสวน แลวกก็ตะโกนว่า

“...พระพรหมโยย ขอพันสลักรายที่เดอะ ดิชีวิตวิคฤมาดำยากนัก ส้ม พ่อจะได้ดี
กับเขามั่งก็ยังมีอุปสรรคเสียอีก” (หน้า ๔๓๓)

แม่แต่พ่อของแว่ววันยังเคยบอกแว่ววันเมื่อเธอไปขอเงินเพื่อเรียนพิเศษ พ่อก็ให้
โดยง่าย ซึ่งเธอแปลกใจมากเพราะปรกติพ่อจะไม่จ่ายเงินให้แว่ววันง่าย ๆ พ่อบอกกับเธอว่า

“ไม่มีประโยชน์ที่จะรังแกเราไปแล้ว ถ้าไม่ยอมให้ไปเรียนต่อ เอ็งคงทรนทราย
ซ้ำว่าคาถุณอารมณ์แรงอย่างเอ็ง ไม่ไต่ถึงใจก็พาดหน้าจ๋าคอดคก...” (หน้า ๓๔)

แหวววันเกลียดสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเธอ เช่นเกลียดคนนำวิกน้ำที่ทำให้ปวดไปหมดทั้งตัว
ใน ๒ - ๓ วันแรกที่ต้องวิกน้ำพลูหลังจากที่หมกหน้าฝน เกลียดกลิ่นปลาเน่า สวมหมวก
เกลียดบ้านหลังคาจาก เกลียดความสกปรกของน้ำหมาก เธอจึงมานะพยายามที่จะสร้าง
ฐานะให้ดีขึ้นโดยหมั้นเพียรอยู่กับตำรวจรับตำราเพื่ออนาคตที่ดี แหวววันทนความลำบากได้ทุกอย่าง
บางวันต้องอดอาหารกลางวันเพราะต้องการหนังสือเฉลี่ยขอสอบ ต้องไร้กะเก๋ยิงกวงเล็ก
สำหรับทำการบ้านดูหนังสือเรียน และเมื่อแหวววันไ้ก้าวเข้ามาในมหาวิทยาลัยแล้ว เธอก็
ได้ปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น เช่น พูดยาสูกาฬ ภูัจกระงับอารมณ์เมื่อยามโกรธ และพยายามไม่
เอาใจใส่กับเสียงนินทาว่าร้ายของชาวบ้านใกล้เคียงซึ่งยังคงอยการศึกษา และไม่เข้าใจ
ระบบการเรียนในมหาวิทยาลัย ชาวบ้านบางคนก็กล่าวหาแหวววัน ว่า

“ลูกสาวแม่ไหนนะเธอ เรียนมหาวิทยาลัย เธอ กลับบ้านสองทุ่มตามทุ่มทุกคืน
ไปหาคนที่ไหนก็ไม่รู้ เรียนหนังสือบ้านอะไรเล็กกันปานนั้น โรงเรียนไหน ๆ เขาก็เลิกเรียน
กันแค่ห้าโมงเย็นอย่างมาก กลับบ้านไหนจะเกินทุ่มหนึ่ง นีมันคงไปเที่ยวทะเลอน ๆ นะนี่”
(หน้า ๒๒๗)

แหวววันได้เรียนรู้สังคมที่ต่างจากที่เธอเคยพบเห็น แหวววันเคยเปรียบเทียบชีวิต
ความเป็นอยู่ของตนเองกับเพื่อนที่มีฐานะดีกว่า ว่า

“... กับชาวที่มีอยู่ก็คือ ปลาทอด แกงส้มคอกแค และน้ำสักรีนกึ่งจางานงามที่ไร้
ขึ้นส่วนใหญ่เป็นงานสังกะสีกับกะละมัง เลื่อยและฆาญไ้กราคาถูกๆแหวววันนี่ถึงสามแก้ว
เจียรระไนที่บ้านระวีวรรณ เนื้อใส่แจวนาหีบ จับมาใช้ก็รู้สึกโกรธขึ้นมาอย่างระงับไม่อยู่
ชีวิตของคนเราทำไมถึงแตกต่างกันมากมายอย่างนี้ เงินค่าเสื้อผ้าในการกินพาเหรดใน
กิจกรรมของมหาวิทยาลัยที่ระวีวรรณจะต้องจ่ายนั้น มันเป็นเพียงเศษเงินค่าคุณภาพนครของ
หลอดนเท่านั้นเอง หรือเป็นเงินค่าเสื้อผ้าไปจ่ายฟุ่มเฟือย” (หน้า ๒๑๗ - ๒๑๘)

นอกจากนี้ ชีวิตในมหาวิทยาลัย ผู้แต่งเรื่องนี้บอกให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความไม่เห็นด้วยกับบางสิ่งบางอย่าง เช่น การจัดงานประเพณีนุ่งน้อยห่มน้อย การฝึกซ้อมกีฬา หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ทำให้เด็กสาว ๆ บ้านไกลต้องเสี่ยงภัยกับบ้านยามค่ำมืด ดังที่ผู้แต่งได้ให้แวววัน แสดงออกถึงความไม่เห็นด้วยแก่ผู้อ่าน เมื่อแวววันได้รับเลือกเป็นกรรมเมเยอร์ของคณะ เธอได้บอกไววิทยนลงช่ยว่า

"มันมีแต่เรื่องเสียเงินเสียเวลาไว้ย เมื่อวันลอยกระทง โชคดีที่ไธษานุ่งธรรมดาได้ เสื้อก็ยังไม่มาใส่ไปไหนมาไหนได้ ชุดไทยเรือนคนไธษานุ่งธรรมดา เสียเงินไปตั้งเยอะ แต่โล้ชุดครัมบ้าบอเนี้ยมันเอาไปใช้ก็ไม่ได้เลย สั้นหรือก็แสนจะสั้น รองเท้าครึ่งแข้งแสนจะทุเรศ ดูงเท้าสี่ขาวยาว ของพระธনীเอามาใช้ก็ไม่ได้เมื่อไหร่ละ เสียเงินเปล่าประโยชน์ทั้งนั้น เสื้อก็จุกๆ น้อย่างน้อยยังเอามาใส่หน้าหนาวได้ ทำไมเขาไม่ให้ครัมบ้าบอกางเกง ขาวยาวใส่เสื้อยักมั้งละ จะได้ใจได้อีก" (หน้า ๒๑๖)

อย่างไรก็ตามชีวิตในมหาวิทยาลัยก็ได้สอนแวววันให้เป็นคนที่อดทน เข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว เธอทำงานพิเศษตอนปิดภาคเรียน หารายได้เป็นพนักงานพิมพ์ดีดที่ห้างสรรพสินค้าของพรสวรรค์ซึ่งเป็นเพื่อนเธอ ได้เดินแบบเสื้อตามโรงแรมใหญ่ ๆ เธอมีโอกาสได้พูดคุยกับพรเลิศ พี่ชายของพรสวรรค์ ซึ่งให้ความสนใจแวววัน แต่ในที่สุดแวววันก็ตัดสินใจห่าง เนื่องจากเห็นว่าพรเลิศกับเธอไม่สามารถจะร่วมชีวิตกันได้ เพราะพรเลิศเป็นพ่อค้าที่มีเล่ห์เหลี่ยมของออกงานสังคมหรูๆ ซึ่งแวววันไม่ชอบ เมื่อแวววันสำเร็จปริญญาตรีทางอักษรศาสตร์ เธอเป็นครูสอนในโรงเรียนราษฎร์แห่งหนึ่ง แต่เธอก็ผิดหวังเพราะเห็นความไม่จริงใจ เห็นความเอารัดเอาเปรียบครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนมุ่งสอนโดยคิดถึงการค้ามากกว่าครูที่อุทิศเวลา และวิชาให้นักเรียนอย่างจริงจัง ต่อมาเธอได้เป็นครูในโรงเรียนนายสิบ ได้รับความช่วยเหลือของมารดา ระวีวรรณ เพื่อนของแวววัน ที่ที่แวววันก็สอนได้ไม่นานเพราะ พันธุสุรีย์พี่ชายของระวีวรรณซึ่งสอนอยู่ในโรงเรียนเดียวกันและมีภรรยาอ้วนใจสนใจแวววัน ประจวบกับ แวววันประสบอุบัติเหตุ ความใกล้ชีวิต ความเห็นอกเห็นใจจึงเกิดขึ้น เนื่องจาก พันธุสุรีย์แต่งงานกับภรรยาด้วยความจำเป็นทางการเมือง แวววันจึงถูกผู้บังคับบัญชาให้ลาออก โดยผู้บังคับบัญชากล่าวว่า เขาทำตามคำสั่งของบิดาของภรรยาพันธุสุรีย์ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจใน

วงการทหารขณะนั้น แว่ววันไคร้กับความเสียใจมาก ซึ่งเป็นเวลาเกี่ยวกับพ่อของเธอป่วย และจากเธอไปอย่างไม่มีวันกลับ แว่ววันไคร้บทรเรียนซึ่งสอนให้เธอแกร่งยิ่งขึ้น เพราะเธอเตือนตัวเองอยู่ตลอดเวลาด้วยคำของพ่อที่เคยสอนเอาไว้ว่า "จงอยู่อย่างหินผา มีใจอยู่อย่างสายน้ำ" เมื่อพันธุสุรียศ้องมีความจำเป็น ไปอยู่ต่างประเทศเนื่องจากเหตุผลทางการเมือง เนื่องจากบิดาถูกกล่าวหาว่าเป็นกบฏในราชอาณาจักร เขาได้หย่าขาดจากภรรยา และมีภรรยาเป็นชาวต่างชาติในขณะที่อยู่ต่างประเทศ ๑๕ ปี เมื่อกลับมาเมืองไทยอีกครั้ง พันธุสุรียศ้องแต่งงานกับแว่ววัน แต่แว่ววันก็ปฏิเสธ เพราะเธอเป็นสุขอยู่กับงานใหม่ จนไม่คิดว่าชีวิตครอบครัวจะให้ความสุขเท่า เธอให้เหตุผลว่า

"ดิฉันชื่อแว่ววัน เพราะเกิดเช้ามืด ดิฉันนั้นไค่ยาวนานชีวิตแห่งการต่อสู้มากจนเกินต้องการ ดิฉันได้รู้จักอารมณ์ของมนุษย์ทุกประเภท รวมทั้งอารมณ์ของตัวเองด้วย และคิดว่าดิฉันพอ ไม่ต้องการรู้จักชีวิตครอบครัวที่จะต้องมีปัญหาต่าง ๆ กันออกไปอีก ชีวิตของดิฉันก่อนนี้มีความสุขและไม่ต้องการกลับไปเผชิญกับปัญหาอีก นอกจากปัญหาการงาน ฐูใหม่จะมีศึกอะไรบางอย่างในชีวิตของเรา ศึกในใจของเราเอง อาจจะเรียกว่าศึกในอกก็ได้อีกะมัง ศึกนี้ร้ายกาจที่สุด ศึกในเรือนคือปัญหาครอบครัว ศึกในงานที่มนุษย์ต้องต่อสู้เพื่อการอยู่รอดเวลานี้ดิฉันมีเพียงศึกการงาน และไม่ประสงค์จะพบศึกในอก และศึกในเรือนอีกกะ พอกันที ดิฉันชอบชีวิตที่สงบ มองเห็นแสงสว่างอยู่เบื้องหน้า เช่นชื่อของดิฉันเอง ไม่ต้องการวิ่งกลับไปสู้ ปัญหาอีก..." (หน้า ๖๔๐)

แล้วเธอก็ตอบตัวเองว่า

"ฉันดีใจที่ฉันบังคับตัวเองได้ ตะวันขึ้นแล้วในใจฉัน ดอกไม้บานในชีวิต แสงสว่างแห่งวันใหม่ แว่ววัน กัดันแมฆน้ำแหวะโลกของเธอละ โลกแห่งการทำงาน การต่อสู้ การรอคอยที่สิ้นสุดลง การแสวงหาอันทุรนทุรายของฉันไค้สิ้นสุดลงแล้ว เวลาสิบห้าปีได้รักษาใจของฉันจนปราศจากแผล ฉันกำลังมองอดีตด้วยความขบขัน ทำไมหนอในขณะนั้น ฉันจึงรู้สึกทุกข์ทรมานเรื่องเล็ก ๆ อย่างนั้น นั่นเพราะฉันยังมีไขกระดูกข้างที่หมุนจนไค้ที่แล้ว เช่นขณะนี้"

(หน้า ๖๔๒)

ในความคิดเห็นของผู้วิจัยเห็นว่าผู้แต่งข้อความภาพบุคคลลักษณะของแหวววันได้ชัดเจน สมจริง และแหวววันก็คือลักษณะของ "โบตัน" ผู้แต่งนั่นเอง เนื่องจากผู้แต่งได้เขียนเรื่องนี้จากประสบการณ์ในชีวิตของตนเอง ฉะนั้นความคิดเห็นที่ปรากฏในตัวละคร "แหวววัน" ก็คือ ความคิดเห็นส่วนตัวของผู้แต่ง รวมทั้งความคิดจากมโนภาพที่ผู้แต่งเสริมขึ้นมาเพื่อให้เรื่องดำเนินไปอย่างน่าสนใจจนชวนติดตามจนกระทั่งทำให้ตัวละคร "แหวววัน" เหมือนบุคคลจริง ๆ ที่ผู้อ่านพบเห็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน ถึงแม้อันผู้แต่งจะเขียนเรื่องนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ และจากเหตุการณ์ของเรื่องเป็นสภาพชีวิตก่อนหน้า พ.ศ. ๒๕๑๔ ไปอีกกว่า ๑๐ ปี คือในราวปี พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๐๘ ก็ตาม

กรองกาญจน์

กรองกาญจน์ เป็นตัวละครที่ผู้อ่านจะมองเห็นบุคลิกภาพได้โดยผ่านทางสายตาของแหวววันบ้าง จากการบรรยายของผู้แต่งบ้าง และจากบทสนทนาของตัวละครบ้าง ประกอบกับกรองกาญจน์มีรูปร่างผอมผิวค่อนข้างดำ งามขริบ หน้าบึ้ง เป็นเพื่อนที่เรียนจบมหาวิทยาลัยเดียวกับแหวววัน เรียนหนังสืออยู่ในระดับดี และมักจะสอบได้คะแนนเท่ากับแหวววันบ่อย ๆ พฤติกรรมของกรองกาญจน์ที่ผู้แต่งแสดงออกมานั้น ยังได้สะท้อนภาพของสังคมไทยในขณะนั้นอีกด้วย จากการที่มีฐานะยากจน พ่อแม่ทำนา มีพี่น้องหลาย ๆ คนอยู่ในจังหวัดปราจีนบุรี กรองกาญจน์ก็อาศัยอยู่กับครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างดี ซึ่งมีพี่เพเคิมอยู่ปราจีนบุรี จังหวัดเดียวกับเธอ แต่กรองกาญจน์ก็ต้องทำงานบ้าน และอาศัยอยู่เรือนคนใช้ ความน้อยเนื้อต่ำใจ อารมณ์ที่ถูกกดขี่ ทำให้กรองกาญจน์เป็นบุคคลที่น่ากลัวในสายตาของแหวววัน กรองกาญจน์ชอบกาวยาวเรื่องส่วนตัวของเพื่อน โดยเฉพาะเพื่อนที่มีฐานะร่ำรวยมองคนในแง่ร้าย เช่น เมื่อแหวววันถามว่า ทำไมไม่รับประทานอาหารกลางวัน กรองกาญจน์ก็ตอบว่า

"ฉันไม่เคยกินมื้อกลางวันมาหลายปีแล้ว มันเคยชิน"

.....

"แล้วทำไมต้องทนอดควย"

"เธอจะรู้เรื่องอะไรเกี่ยวกับคนอื่นที่เขาคอยอยากยากแค้นละ พวกชาวกรุงนะแสนสบาย ชาวของทุกอย่างใช้เงินแลกเอา พวกเรากันบ้านนอกที่เป็นคนบ้านนอกจริง ๆ ไม่ใช่

ข้าราชการเจ้าขุนมูลนายนะ ต้องหากินจากโยชาคเหงือแรงงาน แล้วพวกบ้านนอกที่มาได้ก็
ในกรุงก็หากินดั่งฆานเก่า ไม่ยอมกลับไปปรับปรุงบ้านเกิดมาหลงอยู่ในเมืองกันหมด"

(หน้า ๑๒๒)

บางครั้งกรองกาญจนึกคิดว่าแหวววัน เมื่อเห็นไปคบกับเพื่อนที่มีฐานะร่ำรวย ว่า

"เธอคบพวกนั้นไคยังไงนะ พวกดูคนายพล ดูพ่อค้าใหญ่เห็นสนิทสนมกันเหลือเกิน
เธอช่างไม่คิดบ้างเดยนะ เขาเป็นคนต่างชนชั้นกับเรา เขาเป็นพวกชนชั้นอภิสิทธิ์ (หน้า ๑๒๕)

นอกจากนี้กรองกาญจนยังชอบพูดจากระแทกกระเทียบเปรี้ยวเปรยเพื่อนให้ยู่ยงไม่
สบายใจ เช่นตอว่าแหวววันว่า

"เธอมันพวกเหอ คบแม่พวกผูกเสี่ยวรัฐ ทั้งที่ตัวเองไม่มีอะไรเลยจนนิกเดียว ไค
แต่มองคนอื่นแล้วก็ชื่นชม เกิดความอยาก"

"แล้วมันเรื่องอะไรของเธอ เรื่องอะไรของเธอ มันเรื่องของฉัน" แหวววันเอ็ด
เพื่อน

"เรื่องอะไรของฉันเธอะ ฉันจะตองคอยเตือนเธอไว้นะซี เธอมาจากชนชั้นเดียวกับ
ฉันไม่ใช่ เธออาจจะว่าฉันแสบหรือเสือกหรือเจอะอะไรก็ตามเถอะ แต่ฉันคิดว่าใจฉันแข็ง
กว่าเธอ และซึ่งในเรื่องความเป็นอยู่ หน้าที่ของเรามากกว่าเธอ เธอสวยเกินไปที่จะสมบุก
สมบัน อีกไม่นานเธอก็คงอ่อนแอ และทำตัวอย่างบางคนที่มีชาติเกิด ลืมที่ที่ตัวมา ไม่คิดที่นู่
บ้านเกิด ช่วยครอบครัว เอาตัวรอดเพียงคนเดียว หนีความจริง" (หน้า ๑๕๒ - ๑๕๓)

จากบทสนทนาของกรองกาญจน ผู้อ่านจะเห็นบุคลิกลักษณะและอารมณ์ของตัวละคร
โคชัคเจน รวมทั้งแสดงทัศนคติของตัวละครด้วย นอกจากนี้ผู้แต่งได้ใช้พฤติกรรมตลอดจนบุคลิก
ลักษณะของกรองกาญจน ในการสะท้อนให้เห็นสภาพของบุคคลที่มาจากครอบครัวที่ห่างไกล
ความเจริญ มาจากครอบครัวที่ยากจน และเปรียบเทียบสังคมนระหว่างคนมั่งมี กับคนยากจน
ความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งในปัจจุบันก็ยังปรับให้เข้ากันไม่ได้

ความยากจนของกรองกาญจน์ สอนให้เธอกลายเป็นคนเห็นแก่ตัว เห็นแก่ใจจนเกินไป เมื่อกรองกาญจน์ได้รับทุนเรียนดี ซึ่งไต่ยกเว้นค่าเล่าเรียนการศึกษา เมื่อเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย เธอกลับบอกแหวววันว่า

“ได้ทุนนี้ดีจัง อันที่จริงตามกฎหมายเขาไม่ให้ทุนรอนทุนกัน แต่ใครจะรู้ว่าเราไม่ยอมเสียอย่าง ฉันทันได้ทุนทางจังหวัด ได้ทุนยกเว้นค่าเล่าเรียนนี้ แล้วฉันน่าจะขอทุนเด็กยากแค้นอีกทางมหาวิทยาลัย เขามีให้จากเงินทุนที่พวกบริษัทใหญ่ ๆ โศก ๆ แล้วก็ทุนพวกกระฎุมพีใหญ่ ๆ เขาอุทิศให้ จะไปส่งไปทางบ้านมั่ง ไม่ก็เอามาใช้ซื้อข้าวของพอใช้สมหน้าสมตักนักเรียนมหาวิทยาลัย”(หน้า ๑๖๘)

กรองกาญจน์เมื่อเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย ผู้อ่านจะเห็นว่าเธอเป็นนักอุดมคติที่ตั้งใจเล่าเรียนเพื่อจะกลับไปพัฒนาบ้านเกิดเมืองนอนของเธอให้เจริญดังที่เธอเคยบอกไว้กับแหวววัน แต่เมื่อเรียนสำเร็จแล้ว เธอกลับไปนอนที่ปราจีนบุรีบ้านของเธอ แต่ไม่มีตำแหน่งให้ เธอกลับเข้ากรุงเทพฯ อีกครั้งหนึ่งแล้วทำงานสอนในโรงเรียนราษฎร์ ความคิดเห็นแต่ดั้งเดิมแปรเปลี่ยนไป เธอได้บอกกับแหวววันว่าเธอจะไม่กลับไปทำงานที่บ้านเธออีกแล้ว แต่จะทำงานและเรียนต่อปริญญาโทในเมืองไทย ยังเรียนไม่จบก็ได้ทุนไปเรียนต่อต่างประเทศอีก ภาพของกรองกาญจน์ที่แหวววันได้พบครั้งสุดท้ายนั้นหนีไปจากกรองกาญจน์คนเดิม คือผมทรงใหม่คัทหยิกเป็นลอน แต่งหน้าเด็กน้อย ตัดเสื้อราตรีราคาแพง ร้างเล็กน้อยที่เคยผมเกร็ง กลายเป็นสาวนิวกัดไม้แต่เนียนเพราะไม่โดนแดดรูปร่างเหมือนนางแบบ (หน้า ๕๘๘)

กรองกาญจน์ ก็มีลักษณะของคนในชีวิตจริง ๆ ที่พบเห็นทั่ว ๆ ไป ความคิดยอมเปลี่ยนแปลงไปได้ตามกาลเวลา ความลำบากบางครั้งก็ทำให้คนอื่นอดคิดแต่เก่าก่อน

ระวีวรรณ

ระวีวรรณ ธำรงค์ศักดิ์ ลูกสาวนายพลทหารบก เป็นตัวละครที่ผู้อ่านจะได้เปรียบเทียบกับตัวละครอื่น ๆ เนื่องจากบุคลิกลักษณะตลอดจนฐานะความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันจากตัวเองของเรื่อง คือแหวววัน จะทำให้ผู้อ่านได้เห็นชีวิตของคนอีกแง่หนึ่งซึ่งอยู่ในสังคมไทยแม้ในปัจจุบัน

บุคลิกภาพของระวีวรรณที่ผู้อ่านจะพบในนวนิยายเรื่องนี้ คือลักษณะสวยสง่า ใจดี ไม่เยื่อหยิ่ง ถึงแม้อายุคร่ำครว้จะมีฐานะดี มีแม่เป็นคุณหญิง แต่แม่ของเธอก็สอนให้รู้จักคุณค่าของความเป็นคน และให้รู้จักช่วยตัวเอง แม่ของระวีวรรณให้เหตุผลกับเธอว่า

“เรื่องฐานะนะนะ ฐุกเก๋ มันไม่ใช่ของแน่นอน คนเรามีขึ้นมีลง แค่ช่วยตัวเองไว้ให้ได้นะจ๊ะ คุณยายของตู่หนะทานบังคับให้ตู่ก ๆ ทุกคนซึกยารึกผาเอง หักทำกับข้าว ญูบานจักคอกไม้ ทำขนม เย็บที่นอนหมอนมุ้ง สมัยตู่หนะยังสบายกว่าสมัยแม่มากนัก แม่ไม่บังคับให้ตู่กหักทำกับข้าว เก่ง ๆ ทำขนมใคทุกอย่างเพราะเคยสมัยนี้มีเรื่องอย่างอื่นจะต่องทำอีกมากมาย ไม่ต่องเย็บที่นอนหมอนมุ้ง ซื่อเอาสะดวกกว่า ดีกว่าถวย แต่แมก็ยังอยากให้ตู่กทำอะไรเป็นไวบางนะจะ ไม่ใช่เอาแต่สำรวย ถือว่ามีเงิน มีทอง เราจะซื้ออะไรก็ได้แต่เราซื้อคนเอาไวไม่ได้หรือตู่ก คนใช้สมัยนี้หาดียาก อยู่กันประเคี้ยวประคาวก็ไป” (หน้า ๒๔๑)

ระวีวรรณ ใช้ชีวิตเมื่อตอนเป็นเด็กในต่างประเทศ เพราะพ่อเป็นทูตทหาร เมื่อพ่อได้เลื่อนตำแหน่งเป็นนายพล จึงต้องกลับเมืองไทย พ่อต้องการให้ระวีวรรณ เรียนต่อที่อังกฤษ แต่แม่ไม่ยอมโดยให้เหตุผลว่า

“เดี๋ยวนี้เรียนมหาวิทยาลัยในเมืองไทย ยากกว่าเรียนเมืองนอกคะคุณ เมืองนอกมีเงินก็ส่งตู่ไปเรียนได้ แต่เมืองไทยต่องแยงกันเข้า ให้ตู่กไครุกรสการแข่งขันความลำบากเสียย่าง อย่าให้สบายนักเลย เเคียวจะหูกไทยไม่ซึก เวลานั้นก็เกือบไปอยู่แล้ว คิดฉันไม่ยอมมีตู่กเป็นฝรั่ง” (หน้า ๘๖)

เมื่อระวีวรรณเรียนในมหาวิทยาลัย วิชาที่เธอมีปัญหามาก คือวิชาภาษาไทย ซึ่งทำคะแนนไม่ค่อยดี เนื่องจากเธอไม่ไค้ใช้เขียนแะอ่านเสียนาน แต่เมื่อขึ้นปีสาม เธอก็ไม่ต่องเรียนภาษาไทยอีก เพราะทุกคนจะเลือกเรียนในวิชาที่ตนเองถนัดซึ่งเธอเลือกภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส ยอดสุดท้ายของการเรียน เธอไค้มีปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยม การที่ระวีวรรณมีโอกาศอยู่ต่างประเทศนานปี ทำให้เธอมีประสบการณ์ในชีวิต หากเกิดสิ่งใคขึ้นก็จะพินิจพิจารณาอย่างผู้มีสติและนำมาปรับให้เข้ากับตนเอง และสิ่งใคที่อยู่ใค้อย่างเหมาะสมสมควรวันยังชมเชยถึงความมีสติปัญญาที่ดีของระวีวรรณเสมอ แม้ในชีวิตของระวีวรรณต่องแ่ง

งานกับชายที่ไม่ไคร้รัก ชายผู้มีนิสัยหยาบคายในความรู้สึกของระวีวรรณ แต่เธอก็ยินยอม
แต่งงานเพื่อทำหน้าที่ลูกพี่ลูกน้องที่จะหญิงฐานะทางการเมืองของเธอเอาไว้ เมื่อแต่งงาน
แล้วทั้งคู่ไปอยู่ต่างประเทศ ความเอื้ออาทรห่วงใย ความช่วยเหลือเกื้อกูลของสามี ก็ทำ
ให้ระวีวรรณอดภัยให้กับมารยาทในการพูดของเขาได้ และประสบความสำเร็จในชีวิตแต่งงาน

ผู้แต่งสร้างระวีวรรณให้เป็นลักษณะของหญิงสาวที่เกิดในตระกูลสูง ฐานะร่ำรวย
ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบเด็กสมัยใหม่ แต่ก็ยังไม่ทอดทิ้งกิริยามารยาท ความประพฤติกี่สิ่งงาม
แบบคนไทย เหมือนผู้แต่งจะสะท้อนให้เห็นว่าในสังคมคนร่ำรวย คนมีอำนาจทางการเมือง
ในสังคมไทยก็ยังมีค่านิยมเหลืออยู่ และเหมือนผู้แต่งจงใจสร้างระวีวรรณขึ้นมาเพื่อให้
ผู้อ่านเปรียบเทียบระหว่างตัวละครสองตัว คือแหวววัน และระวีวรรณ ว่าใครจะมีลักษณะ
เด่นในด้านการเรียน ความสวยงาม และความมีโชคในชีวิตมากกว่ากัน

สุปราณี

สุปราณี เป็นตัวละครที่ผู้แต่งตั้งใจสร้างขึ้นมาเพื่อให้เห็นความแตกต่างบาง
ประการระหว่างแหวววันกับตัวสุปราณีเอง ผู้แต่งใ้วาดภาพให้เป็นเด็กสาวที่สวยงาม มี
ความอ่อนหวาน เรียบเก่ง พรสวรรค์ซึ่งเป็นเพื่อนคนหนึ่ง เคยกล่าวถึงสุปราณีกับแหวววันว่า

"...สุปราณี สวยอ่อนหวาน หวานเหมือนน้ำคาดทรายเลยเชียวละ ไม่มีเด่น
ไม่ขริบ ไม่อะไรทั้งนั้นแหละ นอกจากอ่อนหวานทั้งวาจา รอยยิ้ม ท่าทาง โอ๊ย หวานไป
หมด ถ้าเราเป็นผู้ชายหลงตาย..." (หน้า ๑๐๘)

ความงามของสุปราณีนั้นเป็นที่ต้องตาต้องใจของเพศตรงข้าม เธอเป็นดาวจุฬา
ซึ่งหนุ่ม ๆ พากันหลงใหล ในจำนวนนั้นก็มีพันธุสุริย์ พี่ชายของระวีวรรณ พรเอ็ด พี่ชายของ
พรสวรรค์ให้ความสนใจ สำหรับพันธุสุริย์นั้นสนใจและรักเธอมาก ถึงกับวาดโครงการใน
อนาคตที่จะได้เธอเป็นคู่ชีวิต ความรักของพันธุสุริย์ที่มีต่อปราณีนั้นค่อนข้างจะคลุมเคลือในความ
งามความอ่อนหวานมากกว่าจะพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ในตัวเธอ พันธุสุริย์มีแต่คำว่า
สวย น่ารัก มีเสน่ห์ อ่อนหวานสำหรับสุปราณี แต่กับแหวววัน เมื่อพบกันครั้งแรก ๆ พันธุสุริย์
ก็สรุปว่า

"...แหววอันแดงท้อ เหมือนท่อนไม้ ถึงสวาก็เหมือนคอกกล้วยไม้ไม้มินวาลเหมือน
กุหลาบ" (หน้า ๓๓๕)

ความอ่อนหวานละมุนละไมของสุปราณีเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูจากคุณเจ้านทรผู้
เป็นแม่ซึ่งทะนุถนอมลูกสาวคังไซในหิน กล่อมเกลาถักทอมารยาททุกกระเบียดนิ้ว สุปราณี
จะไม่ใ้ใครบ่อนุญาติให้แตะต้องสิ่งใดที่เรียกว่างานบ้านเนิ่นอันขาด คุณเจ้านทรมีเหตุผลว่า แม่
งานบ้านจะเป็นสิ่งที่กุลสตรีควรทำเป็น แต่ลูกสาวของท่านไม่จำเป็นต้องทำในเมื่อมีบริวาร
รับใช้

เมื่อชายหนุ่มหลายคนมาสนิทสนม เธอก็ให้ความเป็นกันเอง พูดยุโยกโดยไม่รังเกียจ
ใครทั้งสิ้น ทำให้บางกนเข้าใจผิดคิดว่าเธอชอบพอเขาจึงให้ความสนิทสนมด้วย แต่เมื่อพร
เลิศซึ่งพอใจเธอมาก ไปหาเธอครั้งหนึ่งและบังเอิญพันธุสุรียก็ไปหาเธอด้วย พรเลิศ ก็ถือว่า
สุปราณีทางโทรศัพท์หลังจากกลับมาถึงบ้านว่า

"ทำไมคุณไม่บอกผมว่าสุรียเขาสนิทสนมกับคุณถึงกับมาหาทุกเย็น ผมคิดว่าเพียง
แต่ชอบพอกันตามธรรมดาเท่านั้น คุณก็รู้นว่าผมมาหาคุณด้วยเหตุอะไร ปลอ่ยกให้ผมเข้าใจ
ผิดอยู่ได้" (หน้า ๓๒๒)

ผู้แต่งจะวาดภาพให้สุปราณีเป็นคนอ่อนหวาน แต่อ่อนแอถึงแม้ใจจะไม่รักไม่ชอบ
ใครจริงจัง แต่เธอก็ไม่รู้วิธีที่จะพูดให้เขาเข้าใจ เมื่อเธอไปศึกษาต่อต่างประเทศ หลังจาก
จบปริญญาตรีแล้ว เธอพบรักกับหนุ่มต่างชาติ และคิดจะไม่กลับเมืองไทย การที่ต้องช่วยเหลือ
ตนเองเมื่อยามอยู่ไกลบ้าน ทำให้เธอเป็นคนเข้มแข็งขึ้น เธอเขียนจดหมายถึงแหววอันตอน
หนึ่งว่า

ฉันเพิ่งใ้รู้ว่าเสรีภาพนั้นมันหอมหวานอย่างไร กรงของแม่ถึงจะเป็นกรงทอง
อาหารที่แม่ให้ ถึงจะเป็นข้าวหอมแะกับข้าวเลิศรส แต่ฉันรุ่งแดงเสียบ จนฉันเอียนลื่น ฉัน
อยากจะพึ่งตัวเองกับคนที่เป็นคู่หรือคนข้างเคียงของฉันอย่างมนุษย์อื่นเขาทำกัน... (หน้า
๖๖๖)

จากภาพของสุปราณีในนวนิยายเรื่องนี้ จะสอนผู้อ่านให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดู
ลูกที่ถูกต้องมีความสำคัญแค่ไหน การเอาใจใส่เกินควรถึงกับไม่ให้ทำสิ่งใดที่เกี่ยวกับงานบ้าน
เลย จะทำให้เด็กเป็นบุคคลที่ไร้สมรรถภาพ เป็นคนอ่อนแอ ไม่นับใจในตัวเอง

ตัวละครอื่น ๆ.

เช่น เส็งี่ยม หนุมบ้านเดียวกันกับแหว่ววัน ซึ่งผู้แต่งวาดภาพให้เป็นคนมีอุดมคติ แต่
ก็เป็นอุดมคติที่มีอยู่ในใจ หรืออยู่แค่สายดิน ส่วนการกระทำกลับตรงกันข้าม เขาทำงานอยู่ที่
สกจนกร เป็นช่างไฟฟ้า เดินไฟฟ้าเขาหนุมบ้านหลายแห่งตามโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาล
เมื่อเส็งี่ยมพบรูปแหว่ววันที่แสดงแบบเสื้อลงในหนังสือพิมพ์ก็เขียนจดหมายมาบอกว่าแหว่ววัน ถึง
ความไม่สมควร ตอนหลังได้ชักชวนแหว่ววันไปทำงานสอนนักเรียนในชนบทเพราะเท่ากับช่วย
ชาติบ้านเมือง เขาไม่เห็นด้วยกับการเดินแบบเสื้อโดยบอกแหว่ววันว่า

“สอนให้คนฟุ้งเพื่อขึ้นอีกหน่อยควย ใจงานอย่างนั้นมันช่วยอะไรใครได้มั้ง นอกจาก
จะเปลืองเงินค่าเครื่องสำอาง ค่าเสื้อผ้าเพิ่มขึ้น ทำให้ประเทศเราเสียเปรียบดุลการค้ายิ่ง
ขึ้นอีกทั้งที่ควรจะประหยัด เอาเงินพวกนั้นไปช่วยชาวบ้านที่ลำบากหรือว่าเก็บไว้ทำสิ่งที่เป็น
ชิ้นเป็นอัน น่าเสียค่าย”(หน้า ๔๓๕)

เส็งี่ยมพูดถึงการช่วยกันพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญในจดหมายที่เขียนถึงแหว่ววัน จน
เขาเห็นด้วยกับหลักการของเขา เมื่อมีโอกาสเขาก็เดินทางไปสกจนกรกับกรองกาญจน์เพื่อ
แวะเยี่ยมโรงเรียนที่เส็งี่ยมเคยถึงบ่อย ๆ แต่แหว่ววันก็ต้องผิดหวังเพราะไม่พบเส็งี่ยมและ
ได้ข่าวว่าไปหลงสาวช้วนเมืองหนองคาย

ผู้แต่งวาดภาพของเส็งี่ยมไว้แค่นี้ ผู้อ่านจึงไม่ทราบว่าเส็งี่ยมจะเป็นอย่างไรต่อไป
จะกลับใจเป็นคนดีตามอุดมคติที่ตั้งไว้แต่ดั้งเดิมหรือไม่ ภาพที่ผู้อ่านวาดจึงเลื่อนกลาง

ตัวละครที่มีอุดมคติอยู่ในใจ แต่ก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปเพราะเหตุผลทางค่านิยมรัก
ความใคร่ก็ล่อ ใจวิทย์ น้องชายคนเดียวของแหว่ววัน เมื่อรุ่นหนุ่ม ยังไม่มีภรรยา ใจวิทย์เป็น
คนรักอิสระ ชอบวาดภาพ ไม่แต่งตัวฟุ้งเพื่อตามสมัยเรียนจบวิจิตรศิลป์ เมื่อได้ภรรยาซึ่งเป็น
พยาบาลและเป็นคนมีฐานะดีกว่า ประกอบกับมีลูกใจวิทย์ก็ละทิ้งความคิดทางศิลปะ หันไปทำ

มาหากินกับการทำของเทียมขายเพื่อจะได้เงินมาก ๆ และหวังจะได้ไปต่างประเทศ ไหววิญญ์ให้เหตุผลกับแหวววันพี่สาวว่า

"คนเรากินอุดมคติไม่ได้หรอกนะ มันต้องกินข้าว ต้องมีบ้านอยู่ ถ้าฉันเป็นลูกเศรษฐีมีทรัพย์ ไม่ต้องดิ้นกับเป็นเศรษฐีหรอก เอาแค่นี้บ้านมีที่ดิน มีสวนพ้อมีรายได้อย่างที่พี่เฮงยิ้มหรือว่าบ้านพูด ฉันก็ทำงานแบบกินอุดมคติได้ เพราะไม่ต้องห่วงเรื่องจะไม่มีกิน ไม่มีบ้านอยู่ แต่ฉันเราไม่มีอะไรเลย แหววลูกก็เกิดมาแล้ว..." (หน้า ๕๕๑)

พรเลิศ

ผู้แต่งได้อรรถาธิบายให้พรเลิศมีลักษณะที่ผู้อ่านจะมองเห็นภาพได้ คือพรเลิศสวมแว่นตาสายตาสั้น ผิวขาวจนกลายเป็นซีดก้วย ชื่อชาติ และไปอยู่เมืองหนาวานานี่ สูงไม่เกินรอยหกสิบห้าเซนต ตาคอนขวางหยา ควงหน้ากลม คิ้วบาง ริมฝีปากอูมอิมและคอนข้างอ้วน พรเลิศสำเร็จการศึกษาทางด้านบริหารธุรกิจ เมื่อกลับมาถึงเมืองไทยก็ทำงานกับมิคาหางานการก้าว โดยทำกิจการในร้านกาแฟส่วนกับคุณต๋อวิฬหวัง ซึ่งเป็นแม่เลี้ยงผู้มีใจดีเหลือ้มในการค้าพอสมควร แต่พรเลิศก็สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างดี เขามีโอกาสได้พบเพื่อน ๆ ของพรสวรรค์น้องสาวของเขา และพอใจสุปราณีมาก แต่เมื่อทราบว่าพันธุสุริย์ก็ให้ความสนใจสุปราณีเหมือนกัน ก็ตีตัวออกห่าง และได้สนิทสนมกับแหวววัน เมื่อแหวววันมาทำงานที่ร้านในคอนนิคภาคเรียน พรเลิศเอาใจแหวววันอยู่ไม่นานก็ล้มเลิกความคิดที่จะแต่งงานกับเธอ โดยพรเลิศให้เหตุผลกับพรสวรรค์ว่า

"หวั่นคงไม่คิดว่าพี่จะทนได้นานหรอกนะ ในเมื่อเขาไม่อาจปรับตัวมาทางพี่ได้ และพี่ก็ปรับตัวไปทางเขาไม่ได้ พี่ต้องเข้าสังคมเพราะพี่มีอาชีพนี้ เคื่อนหนึ่ง ๆ พี่ต้องไปงานบ่อยแค่ไหน งานบางงานก็มีเคนรำ มีเหล้ามาเลี้ยงกัน แล้วเจ้าทคอนไม่ยอมหักเคนรำไม่ยอมออกงานเลยนะ จะเอาแต่สอนหนังสือแล้วก็นั่งนิ่งเป็นเขื้อ คุยเรื่องอะไรก็เอาแต่เง้ง นาน ๆ ถึงจะคอกพิทุตรวงออกมาสักคำ เขาเป็นคนน่ารักในสายตาของพี่ แต่พี่ชักรู้เสียแล้วว่าเขาก็มีที่ไม่เหมาะสมกัน เขาชอบชีวิตเงี้ยบ ๆ แบบเขา ทำแคงงาน ๆ ๆ แล้วก็กับขานพักนอน อ่านหนังสือ หวั่นคิดดูเถอะ" (หน้า ๕๕๓)

ต่อจากนั้นพร เลิศก็ทางเห็นจากแวววัน และไม่มืบทบาทอะไรเลย ดูเหมือนผู้แต่ง
จะสร้างพร เลิศเพื่อให้อ่านเห็นพฤติกรรมของแวววันได้ชัดเจนขึ้น

พันธุสุรีย์

หนุ่มนักเรียนทหาร ซึ่งต่อมารับราชการเป็นครูสอนอยู่ในโรงเรียนนายสิบ เป็น
ตัวละครที่ผู้แต่งสร้างขึ้นมาเพื่อจะเน้นความหนักแน่น ความอดทนของแวววัน พันธุสุรีย์ก็เหมือน
กับชายหนุ่มทั้งหลายที่พึงใจกับสตรีเพศที่สวยงาม เขาหลงใหลสุปราณี แต่เมื่อจำเป็นต้องแก่ง
งานกับหญิงอื่นเพื่อตอบแทนพ่อแม่โดยเหตุผลทางการเมือง เขาก็ยินยอมแต่โดยดี ในตอนสุดท้าย
เขาได้ใกล้ชิดกับแวววันเนื่องจากสอนโรงเรียนเกี่ยวกับ ต่อมาประกอภกับแวววันประสพอุบัติเหตุและได้ให้ความช่วยเหลือแวววัน ความสนิทสนมก็เกิดขึ้น พันธุสุรีย์ยอมรับกับตัวเองว่า
เขาเริ่มรัท ขาในแวววันและนิยมชมชอบแวววัน แต่เมื่อต้องเดินทางไปอยู่ต่างประเทศ
เนื่องจากพ่อถูกกล่าวหาว่าเป็นปฏิปักษ์ต่อบ้านเมือง เขาจึงต้องเดินทางไปกับพ่อแม่และอยู่
ต่างประเทศนานถึง ๑๕ ปี ความว่าเหว ทำให้เขามีภรรยาเป็นชาวต่างชาติ และมีลูกด้วยกัน
เมื่อกลับมาเมืองไทยอีกครั้งพันธุสุรีย์ขอแต่งงานกับแวววัน แต่แวววันปฏิเสธซึ่งพันธุสุรีย์คิด
หวังมาก ผู้แต่งได้บรรยายลักษณะของพันธุสุรีย์ในตอนจบของเรื่องว่า เขาขาวขุ่น อ้วนขุ่น
และศีรษะเล็กขุ่น แต่ใบหน้ายังคงรูปเดิม

นายวอนและนางไสว

เป็นชาวสวนที่ยากจน มีลูกสาว ๑ คน และลูกชาย ๑ คน คือแวววัน และไววิทย์
นายวอน เป็นบุคคลที่พูดน้อย ทำแครงงาน นายวอนเป็นคนที่เคยบวชมานาน จนได้เป็นมหา
จะนั้นนายวอนจึงมองโลกที่ตนอยู่อย่างคนเข้าใจชีวิต และเป็นคนเดียวที่เข้าใจลูกสาวของตน
เป็นอย่างดี เขาเคยสอนแวววันว่า

"แววเอ๋ย คนเคี้ยวนี้จะมี^๑ความสงบโคตของหัดทำหุหนวก ตามอด แล้วก็ยังเป็นโบ^๒
ควย ในวงการงาน ในกรัวเรื้อน ตึกเคี้ยวนี้มันหนักนัก เอ็งน่าจะรู้ดีกว่าพอ นอกจากจะทำ
ตัวเหมือนคนหุหนวก ตามอด เป็นโบในบางสิ่งแล้ว ยังต้องมึงคยใจตัวเอง เอ็งจะอยู่อย่าง
นำหรืออยู่อย่างหินเฒ่า ลูกเอ๋ย" (หน้า ๕๕๒)

ส่วนนางใส ซึ่งเป็นแม่แหวววัน นั้นผู้แต่งได้สะท้อนภาพให้เห็นถึงลักษณะของคน
ชนบทที่ยังยึดมั่นอยู่กับความเชื่อแต่ดั้งเดิม โดยไม่ยอมรับความเจริญใหม่ ๆ หรือความคิด
ใหม่ ๆ เช่นเมื่อแหวววันแนะนำให้ทำส้มขี้มแทนส้มหลุม ซึ่งมีหนอนไต่ยั่วเย้า นางก็ไม่ยินยอม

"นี่ก็คัจฉริตใหญ่ หนอยริอานไ้ ยาสีฟันหลอดละสิบลบาท แปรงถีเะกั้ง ๒ บาท
กูยังไม่ว่าอะไร นีริอานจะทำส้มขี้ม เป็ด็องคาสวมแล้วยังฝาสวมอีกละ" (หน้า ๑๗๕)

นางใส ยังเชื่อโชคลาง เช่นเมื่อแหวววันกวาดบ้านตอนกลางคืน เพราะตอนเช้า
ต้องรีบไปเรียนหนังสือ นางก็บอกแหวววันว่า

"กวาดบ้านกลางคืนเขาถือ"

.....

"ไม่เอา ไม่ให้กวาด กวาดบ้านกลางคืนเท่ากับกวาดเอาโชคลางออกไปด้วย"

(หน้า ๑๗๕)

เมื่อแหวววันจะสอบเข้าโรงเรียนเตรียมฯ นางใสก็นแนะนำว่า

"ไปบนหลวงพ่อบุสศักดิ์ว่า บนสองวัดเลย ไม่ต้องถ่อไปถึงแปดริ้วหรอก ไกลไป
ถึงท่านจะศักดิ์สิทธิ์มากเราก็ไม่มีเวลาไปบนให้ท่านช่วย วันสอบก็อย่าลืมทอຍพระนางพระยา
ไปด้วย นึกถึงท่าน นึกถึงหลวงพ่อบุสศักดิ์มาก ๆ เขาว่าท่านศักดิ์สิทธิ์นัก ถ้าสอบเข้าได้จะถวาย
หลวงมาลัยสามพวง ผ้าเหลืองหนึ่งผืน แล่วาง ๆ แม่จะพาไปให้หลวงลุงท่านเสกน้ำมนต์รด
หัวให้จะไล่ธมของไส ๆ" (หน้า ๒๓ - ๒๔)

และเมื่อนายวอน ไม่สบาย นางก็บนบานศาลกล่าวเช่นกัน นางใสเป็นคนซุกจา
โงงผาง บางครั้งนางพูดแบบประชดประชันแก่คนผู้ดูแลแม่แหวววันลูกสาวของนาง นางใสก็
ซุกจาโดยไม่คำนึงถึงจิตใจของลูก เช่นตอนที่แหวววันประสบอุบัติเหตุ และพันธุสุรียช่วยเหือ
ควยการออกคารักรักษาพยาบาล คาทอง รวมทั้งคอยรับคอบส่งคอนเป็นหลังเลิกงาน เมื่อแหวววัน
ยังเกินไม่เป็นปรกติ นางใสก็ดูคาแหวววันว่า

“ปล่อยให้ผู้ชายมารับมาส่งอยู่ใกล้ทุกวัน ๆ ย้ายงานทำมี ย้ายแล้ว ช่วย
 อย่างนี้ ไทน์แก้วว่าเขามีลูกเมียแล้ว แกะเนการศึกษาสูง เสียเปล่า คงกับคนมีเมียแล้วแบบนี้
 ไม่รู้จักศีลธรรม อังว่าซาเจ็บ ออกคารักษาพยาบาล คาทอง กาบาคาบอให้สารพัด มันมี
 สัมคมมโนอยู่ในใจนะซี จะมีอะไรนอกจากอยากได้ตัวแก ไอพวกผู้ดีเล่ห์กลมารยาทมาก มัน
 ไปได้เป็นคนชนแกลัคนิด แลอยู่ในที่เก้กเหตุ เทียวรับเทียวส่ง เทียวไปเทียวมา เกียวเย็น ๆ
 เคยไม่กัด้บ้าน ใจอ่อนช้้นมาวันไทน์ก็เคยเป็นนางบำเรอมันเสียทรอก ไอลูกไม่มีความคิด
 หนอย ให้มันพุงองจากรด อีตอนกลับจากโรงพยาบาลใหม่ ๆ ก็ประกองกันลงที่เตียง ไม่
 รู้จักอับจักอาย นั่งพูดมันเอาไปเล่าให้ญาติพี่น้องมันฟัง ป่านนี้มีรู้กันไปทั่วตำบลแล้วรี หน้าหนา
 ไม่มียางอายเสียข้าง เสียแรงเรียนมาจนป่านนี้” (หน้า ๖๓๕)

นางไสว เป็นแม่ที่หวงลูกชาย เมื่อลูกชาย คือ ไววิทย์ แต่งงานกับพุด นางก็ถือว่า
 พุดเป็นคนที่มาแย่งความรักไปจากลูกชายของนาง ความซัดแย้งระหว่งนางไสวกับพุด ซึ่ง
 เป็นลูกสะใภ้จึงเกิดขึ้น นางไสวมักจะพุดกระทบกระแทกแค้นลูกสะใภ้อยู่เสมอ เช่นเมื่อ
 ไววิทย์บอกว่าตนต้องหุงข้าว ทำกับข้าว ซักผ้าเวลาพุดอยู่เวรที่โรงพยาบาล นางไสวก็พุดว่า

“มันเรื่องอะไรเอ็งถึงต้องทำในเมื่อมันเป็นเรื่องของแม่บ้าน เป็นหน้าที่ของเมีย
 เอ็ง หรือว่าแม่พุดเขาเป็นลูกคนมีที่ดิน ลูกผู้ดีทำงานบ้านไม่ได้ ต้องให้ตัวซักผ้าหุงให้ ช่วยตาย
 โทง ไ้เมียพรรณบั้งงี้” (หน้า ๕๖๔)

นางไสวจึงเป็นตัวละครที่ผู้แต่งสร้างได้เหมาะสมกับเรื่องและสมจริง เพราะ
 สะท้อนให้เห็นถึงความคิด ต่อก่อนความเชื่อที่ยึดมั่นในสิ่งที่ชาวชนบทในสังคมไทยส่วนใหญ่
 กระทำกันอยู่ ความเห็ดอ้อมด้ระหว่งสังคมชาวกรุงกับชาวชนบทยังมีมาก ทั้ง ๆ ที่นางไสว
 ก็เป็นชาวสวนมาอยู่ฝั่งธนบุรีในส่วนลึก ซึ่งไม่ไกลจากกรุงเพทฯ มากนัก

ฉากหรือภูมิประเทศ

ฉากในเรื่องแหววัน ผู้แต่งเขียนไม่ชัดเจนนักผู้อ่านต้องอ่านหลายครั้ง และตั้งข้อ
 สงัดเองว่าสภาพของชาวสวน หรือบ้านที่แหววันตัวเอกของเรื่องอาศัยอยู่นั้นมีลักษณะเช่นไร

ผู้แต่งจะเขียนไว้เป็นช่วง ๆ ซึ่งผู้อ่านทราบจากการบรรยายบ้างและทราบจากบทสนทนาของตัวละครบ้าง เช่น สภาพที่อยู่อาศัยของแฉววัน ผู้แต่งจะบรรยายว่า

โลกของแฉววันล้อมรอบด้วยต้นไม้ใบหญ้า น้ำคลองทุ่ง ๆ บ้านหลังคาจาก กระต๊อบเกี้ยวฝั้น ส้วมหลุม ซึ่งควรจะเรียกว่าส้วมโอง เพราะใช้โองฝังไว้ในดิน (หน้า ๑)
หรือ บ้านของแฉววันหลังคามุงจาก ส้วมโอง ฝาส้วมใช้ทางมะพร้าวบัง ๆ ไร่ร่วมกับทางหมาก (หน้า ๕๕)

หรือ พื้นบ้านเป็นดินทุกเรียบ หลังคามุงจาก กั้นเป็นห้อง ๆ มีร้านยกพื้นใช้ทางเตี้ยงนอนและเป็นพื้นห้องไปควย คู่อะสาวของตังไวบนร้านนั้น อีกมุมหนึ่งมีร้านที่ใช้เรียงพลูขี้ริมคดอง (หน้า ๑๐๑)

ผู้อ่านจะทราบว่าบ้านของแฉววันอยู่ในสวนลึก และมีคลองเล็ก ๆ ธาร แต่ก็เป็นภาพที่ไม่ค่อยชัดเจนนัก เช่น เจ้าของที่ดินที่แฉววันอยู่ได้พูดถึงสภาพบ้านของแฉววัน ว่า

“ที่นี้สงบคิณะ น่าเคิบเคิน ไม่เหมือนที่บ้านอยู่ติดคลองเกินไป เสียงเรือคังสนั่นคดองแถวนี้ดี ไม่ค่อยมีเรือเครื่อง” (หน้า ๗)

โรงเรียนที่แฉววันเรียนในชั้นมัธยม ห่างจากบ้านมาก ระยะทางไกลขนาดเดินสี่สิบนาที แฉววันเดินไปโรงเรียนเพราะเสียค่ายเงิน ถ้าไม่เดินต้องลงเรือซึ่งเป็นพาหนะอย่างเดียวในตำบล หรือที่แฉววันเคยบอกกระวีวรรณว่า

“ที่บ้านไม่สบายหรอก ไกลเกินไป อยู่ห่างถนนรดคังกิไล ต้องนั่งเรือหางยาว” (หน้า ๕๕)

ผู้อ่านจะทราบว่า ปากทางเขายานของแฉววัน มีวัดและมีร้านกาแพที่พอเคยออกมานั่งรอแฉววันกลับบ้าน (หน้า ๒๑๗) และระยะทางจากปากซอยถึงบ้านแฉววันเกือบ ๒ กิโลเมตร (หน้า ๓๐๖) นอกจากนี้รดเขาไม่ได้ (หน้า ๓๖๔) รวมทั้งไม่มีน้ำประปา ไฟฟ้า (หน้า ๓๗๔)

เมื่อแฉววันมาเรียนที่โรงเรียนเตรียมมา แฉววันต้องเดินจากบ้านไปลงเรือระยะเวลาดำเนินประมาณ ๑๕ นาที นั่งเรืออีกเกือบครึ่งชั่วโมง มาขึ้นปากคลองตลาดแล้วนั่งรถเมล์

ต่อไปลงหน้าโรงเรียน เวลาเดินทางชั่วโมงเศษ บางวันรถติด อาจถึง ๒ ชั่วโมง แว่ววัน
ออกจากบ้านหกโมงครึ่ง ถึงโรงเรียนแปดโมงเกือบครึ่งทุกวัน (หน้า ๑๐๗)

เมื่อแว่ววันเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ผู้แต่งบอกแต่เพียงว่า มหาวิทยาลัยที่แว่ววัน
เรียนอยู่คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่ไม่เคยบรรยายภาพของสถานที่ให้ผู้อ่านเห็นเลย ผู้อ่าน
ซึ่งไม่เคยศึกษาในสถานนั้นแห่งนี้ก็จะวาดภาพเองซึ่งอาจจะถูกต้องหรืออาจจะผิดพลาดก็ได้ แต่
อย่างไรก็ตาม ผู้แต่งจะพูดถึงกิจกรรมในมหาวิทยาลัยให้ผู้อ่านทราบว่ามีการทำอะไรบ้าง
โดยผู้อ่านสังเกตจากการกระทำของแว่ววัน เช่น

ตอนเที่ยงต้องรีบกินข้าวแทบไม่ท้องเคี้ยว กลืนเอาเพราะมีเวลากินเพียง ๑๐ นาที
ต้องรีบไปชมเพลงเชียร์กีฬา ของคณะที่นิสิตรุ่นพี่มาฝึกซ้อมให้ มีการแนะนำตัวน้องใหม่แต่ละ
คน ตอนเย็นต้องเชียร์กีฬาระหว่างคณะ (หน้า ๑๕๘)

เมื่อผู้แต่งกล่าวถึงครอบครัวของคนที่มีฐานะดี ก็ไม่เคยบรรยายให้เห็นชัดเจนนัก
เช่น แว่ววัน ได้เห็นสภาพบ้านของระวีวรรณ ลูกสาวนายพลทหารบก และได้พูดถึงแต่เพียง
ว่า

ศึกหลังใหญ่ไม่ใหม่นักทาสนวด เนื้อที่บานไม่มากกว่าสองร้อยตารางวา ด้านหนึ่งมี
โรงรถ ข้างบนโรงรถเป็นห้องแถวยาวไปด้านหลัง หนาบานมีถนนโรยกรวด มีคันไม้เป็น
ระยะ ๆ (หน้า ๑๕๑)

อาจกล่าวได้ว่า ผู้แต่งไม่ได้คำนึงถึงฉากเป็นสำคัญ แต่คำนึงถึงบทบาทพฤติกรรมของ
ตัวละคร โดยเฉพาะตัวเอกของเรื่อง เป็นจุดหมายสำคัญของเรื่อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ด้อยค่าและสำนวนที่ใช้ในเรื่อง

ผู้แต่งเขียนได้ชัดเจนและมีความคมคายหลายตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทสนทนา
มีลักษณะเป็นบทสนทนาในชีวิตจริง แสดงอุปนิสัย บุคลิกลักษณะและอารมณ์ของตัวละคร ได้ชัดเจน
และเหมาะสมกับตัวละคร ผู้วิจัยขอแยกด้อยค่าและสำนวนที่ใช้ในเรื่องออกเป็นดังนี้ คือ

๑. ถ้อยคำและสำนวนที่ไขว่ขยายเรื่อง

๑.๑ ถ้อยคำและสำนวนที่แสดงถึงความเหลื่อมล้ำในสังคม แว่ววันได้พบเห็นเมื่อเดินแบบเสื้อให้คุณถวิลหวังในโรงแรมทรูทรา แล้วนึกเปรียบเทียบกับสภาพต่าง ๆ ในบ้านของเธอ

มีอะไรบ้างข้างติดกับเมื่อหลอนนึกฉายอยู่ในห้องทรูทราในโรงแรมทันสมัยที่สุดในประเทศไทย แต่งกายสวยเสื้อผาอย่างก็ คุณนี่ยิ้มแย้มอย่างมีความสุข ของใช้ทุกอย่างในงานทรูจนตะไ่มลง แล้วไม่นานหลังนี้ ขามเค็ลลอม กะละมัง จานกระเบื้องของแถมมากับผนังชักฟลอก ซอมสอม แก้วน้ำ โถแก้ว และของใช้อีกหลายอย่างล้วนกำกับมากับผนังชักฟลอกหรือยาสีพื้น ซอนสังกะสีราคาถูก ๆ ที่แม่ซื้อมาใช้ มานั่งที่พอดตนเองจากเศษไม้ เสื้อผาเก่า ๆ มีอยู่ไม่กี่ชุด มันต่างกันราวกับอยู่คนละโลกที่เกี่ยว (หน้า ๓๓๘)

๑.๒ ถ้อยคำและสำนวนที่แสดงถึงความไม่แน่นอนของชีวิต แว่ววันรำพึงรำพันถึงชีวิตของสุปราณี

ชีวิตนี้แปลกแท้ สาวสวยแสนแรง มีหนุ่มมาหลงไหลกันทั้งมหาวิทยาลัย แต่แล้วก็ดับไปแบบเนื้อคู่ที่โผนทะเล ต่างชาติ ต่างภาษา ต่างผิวพรรณและชนนประเพณี สาวสวยจากครอบครัวผู้ดี มีชีวิตคงไขในหิน หลอนกำลังจะคงอยู่เผชิญชีวิตอันแปลกกว่าชีวิตเก่าของหลอนที่เมืองอันไกลโผนโน้น ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งใหม่ ๆ หลอนจะมีความสุขหรือไม่หนอ ถึงอย่างไรสุปราณีคงเป็นสุขที่จะได้พบอาถิติของมารดาไม่อยู่ในบังคับของใคร (หน้า ๖๐๕)

๑.๓ ถ้อยคำและสำนวนที่แสดงถึงความรักของแว่ววันที่มีต่อพันธุสุรีย์

การสำนึกในบุญคุณคนจนกลายเป็นความรักในใจเงี้ยว ๆ นั้นนึกกลัวหรือผิดกลัวหรือที่เธอจะรักพันธุสุรีย์อยู่เพียงในใจ รักในความดีของเธอ รักในความปรานีของเธอ ความเอื้ออาทรซึ่งเกิดมามีเคยไครับ แม้มันจะเป็นเพื่อนกแต่ทานก็ไคปล่อยลูกนกให้หัดบินด้วยตัวเองมาแต่ชนปีกยังขึ้นมิเต็มที เมื่อต้องพายุปีกแทบหักแล้วมีผู้มาประคับประคอง หลอนยอมขังใจในตัวบุคคลนั้นเป็นธรรมดา (หน้า ๖๔๒)

๑.๔ ถ้อยคำและสำนวนที่แสดงความน้อยเนื้อต่ำใจ เมื่อแหววันเปรียบเทียบกับชีวิตของคนที่เพื่อนบางคน

วันปีศาจของแหววันช่างต่างกับเขาคือเสียเหลือเกิน หลอนยกมือขึ้นพิจารณาแง่มุมนี้เป็นแผลแดงเพราะน้ำซุบพริกก็ มีรอยสารสมที่ทาแผลกางเป็นดวง ๆ ความรู้สึกเจ็บแปลบเริ่มเกิดขึ้น แหววันเกือบล้มไปแล้วว่ามีมือจับค้ำยไว้ให้เพื่อน พอนึกขึ้นได้มันก็เกิดอาการเจ็บแปลบ นอกจากเจ็บมือแล้ว บางขณะแหววันก็รู้สึกเจ็บแปลบที่หัวใจด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจในตนเอง (หน้า ๒๑๑)

๑.๕ ถ้อยคำและสำนวนที่แสดงความผิดหวัง เสียใจในการกระทำของผู้อื่นซึ่งที่แหววันเป็นครูประจำชั้น อติสร เขากะเพาะขอสอบกลางห้องเรียนต่อหน้าแหววัน

เสียงหัวเราะของเด็กแกนแหวกดูมันดังลั่น พอแหววันรู้สึกตัว หลอนก็ครึ่งเดินครึ่งวิ่งออกจากห้องนั้นมาทันที คิ้วไฟเข้านัยน์ตาลอนจนแทบไปหมด หลอนไม่ได้เข้าไปในห้องพักครู แคว้งเข้าไปในห้องน้ำและปิดประตูลงกลอนแน่นหนา

แหววันอยู่ในนั้นนานเท่าไร หลอนไม่ทราบ เวลายานไป หลอนยื่นเกาะฝา ลื่นไปหมดทั้งตัว คอยความรู้สึกปวดในส่วนลึกของหัวใจ

และเป็นครั้งแรกในรอบหลายปีที่ผ่านมา ที่หลอนร้องไห้ ร้องจนไม่มีน้ำตาจะไหล (หน้า ๕๑๐ - ๕๑๑)

๑.๖ ถ้อยคำและสำนวนที่แสดงถึงความสุขในใจในชีวิตของแหววันที่ผ่านโลกมาเกือบ ๕๐ ปี

หลอนเขาคิดขึ้นอย่างทรนง เดินตรงไปยังทิศทางที่ควรไป ยิ้มทั้งบนใบหน้าและในหัวใจ นี่แหละบ้ำเห็นชีวิตที่หลอนต้องการ ความเข้าใจตนเอง คอกไม้ที่บ้านแล้วในหัวใจของหลอน

โลกใหม่ของแหววันจึงเรื่องรองควยสิ่งนี้ แม้จะไม่มีใครเห็นว่าเป็นสิ่งใด (หน้า ๖๕๓)

๒. ถ้อยคำและสำนวนที่เป็นบทสนทนาของตัวละคร ผู้แต่งสามารถใช้คำพูดให้ตัวละครแสดงบุคลิกลักษณะ นิสัยใจคอได้อย่างชัดเจน เป็นบทสนทนาที่เป็นคำพูดของคนในชีวิตจริง ซึ่งเป็นลักษณะของการเขียนบทสนทนาที่ดี บทสนทนาที่ใช้ในเรื่องแหวววัน มีดังต่อไปนี้

๒.๑ บทสนทนาที่แสดงถึงความเป็นคนพูดจาตรงไปตรงมา ของแหวววัน เช่น เมื่อไปบ้านของระวีวรรณและไครวมสนทนากับเพื่อนของพันธุสุริย์ สมศักดิ์ได้พูดขึ้นว่า

"อาชีพทหารรับราชการอย่างเราไม่รวยเหมือนพวกแพทย์ วิศวกร ะไรหรอกครับ แต่เราภูมิใจที่ได้เป็นรัฐของชาติพวกเราทำงานอย่างอื่นไม่ได้เพราะเรียนมาเพื่อทำหน้าที่นี้โดยเฉพาะ"

แหวววันก็พูดขึ้นว่า

"แต่ทหารเป็นได้ทุกอย่างไม่ใช่รีคะ ในเมืองไทยนี่ะ ตั้งแต่ทหาร นักการเมืองไปจนรัฐมนตรี พอกา อธิการบดีมหาวิทยาลัย มีอะไรบ้างในประเทศนี้ที่ทหารเป็นไม่ได้" (หน้า ๑๘๓ - ๑๘๔)

๒.๒ บทสนทนาแสดงถึงการใช้คำพูดของคนในชนบทซึ่งยังใช้สรรพนามดั้งเดิมอยู่ ไววิทย์พูดกับแหวววันว่า

"รูปเล่นสีนี้มขนาดนี้ไม่ให้เอ็กแยะนะซีวะ อาจารย์ยังถามเลยว่าหาแบบมาได้จากไหน รูปหน้าสวยก็จริง ข้ายังอวดอาจารย์เลยว่าเป็นพี่สาว เขาเคยเป็นดาว ได้เดินक्रमณะเขี้ยวนะ อาจารย์ยึก ๆ จะให้หาชวนมาบาน แต่ชาติเก็ยจถูกคาเป็ง ปากเอ็งยังกับปากไอ้มอม" (หน้า ๓๕๐)

หรือการพูดคุยกันระหว่างแหวววันกับแม่

"...นั่งแหว เอ็งนะคิดดีแล้วหรือ ไอ้เรื่องจะไปเรียนต่อนะ"

"คิดเรียนหนังสือนะ คิดเลวหรือแม่"

"อ๋อมาทีปีปากนะ อีแหว หนอย ยอนแม่..." (หน้า ๔๐ - ๔๑)

๒.๓ บทสนทนาที่ผู้แต่งใช้กำกวมจนสำนวน คำหึงเพยไค้เหมาะสมและ
เก๋คมโนภาพ เช่น เมื่อระวีวรรณพูดกับแหวววันว่า

"...คุณแมของฉันนะ ท่านถนอมลูกของท่านก็จริง แต่ท่านไม่เคย
เลี้ยงไม่เคยสอนให้ฉันสนิมสรอยนี้ ท่านยังเคยบอกว่าอ่านาจวาสนาไม่ไรของแน่นอน..."
(หน้า ๓๐๘)

พรเลิศ ตอว่าพรสวรรค์ ที่ไม่บอกให้ทราบวาสุปราณี ผู้หญิงที่เขาสนใจและนิยม
ชมชอบหลอนนั้นพันธุสุริย์รักไครอยูกอนแล้ว

"แล้วทำไมไม่บอกพี่ ยายหวัน ปลอยให้พี่ไปกั้วจะกับเจ้าสุริย์อยู่ไค้ ทาทางมัน
รักของมันมาก..." (หน้า ๓๒๑)

คนในชนบทยังมีนิยมทอง เช่น สร้อยคอทองคำ หรือสร้อยข้อมือ คังเช่น แมของ
แหวววัน เกี้ยวเข็ญให้แหวววันซื้อไค้ แต่แหวววันปฏิเสธ

"โธ่ แม ไม่มีใครเขาสนใจเรื่องนี้หรอก ไครไค้จะไค้เป็นโกนาอะไรละ
(หน้า ๓๔๕)

เสียงชาวบ้านนินทาแหวววันกับเส็งี่ยม

"เมื่อวานเห็นลูกชายคุณนายองุ่น กับแม่แหวววันขัดพิศจุฬาร มานั่ง "กัคแอง"
กันอยู่ที่หัวสวน หัวเราะกันระริกกระรี่ ทาทางเป็นปลากะตักไค้น้ำที่เกี้ยว" (หน้า ๔๔๒ -
กัคแอง หมายถึง การพลอดรัก และการรวมรักกัน เป็นคำที่หยาบคาย)

นางสาวตอว่าแหวววัน

"นังแหวว มึงมันทาเหาไค้หัวแล้วใหม่ละ ไปคาแม่ไอเส็งี่ยมมัน ถามันอาฆาต ทาพวก
มาอุคอุคเห็น ๆ กัดมันแล้วจะทำยังไง บ่ากุคนะ อยาให้มันเก่งนัก แมบอกก็ร้อยครั้ง
แล้ววาตาพวกผู้ชายมันเกาะแคะแคะเอาให้เฉยเสีย มันไม่สึกหรือตรงไหน ไปมีเรื่องกับมัน
มีแตชาคทุน" (หน้า ๔๕)

แหวววันกลับมาตอบแม่ว่า

"ลองมาขู่กับแม่สิจะกระซุกให้ใส่ไหล รูปรางกะทรงยังกะปลาไหลตากแห้ง
พรรณยังงั้น กลัวนักนี้ ผัดก็ต้มแล้ว" (หน้า ๘๗)

เมื่อแหวววันไปงานศพยาย ชาวบ้านกล่าวหาว่าแหวววันหนีตามผู้ชายไป น้ำเปี้ยก
ไต่บอกแหวววันว่า

"ไอ้พวกปากหอยปากปู อย่าเอาใจใส่มันเลยไอ้แหวว จะมีอะไรนอกจากอิฉา
เขารูกันทั้งตำบลว่าดูสาวแกล่สอมเขาไม่ได้ ยายแม่วอกเอาไว้นักหนา พอเอ็งเข้าไค้ก็อิฉา
เนื้อเตน พวกอีหอยหลอดหอยแมลงภู่" (หน้า ๘๐)

การพูดคุยระหว่างเพื่อน ๆ ของแหวววัน ทรสวรรณเล่าให้เพื่อน ๆ ฟังว่า พรเล็ก
พี่ชายของเธออยู่เมืองนอกกรุงผู้หญิงไม่ชำนาญ แทะระวิวรรณบอกว่า

"เมืองนอกไม่เหมือนเมืองไทยนี้ เขาต้องเกท ต้องมีอินทผาลัม กันบ่อย ๆ ไม่งั้น
เสียหน้าแน่" (หน้า ๑๘๓ คำว่า เกท ที่แปลว่าการนัดหมายนั้น มีอีกความหมายหนึ่งว่า
ผลอินทผาลัม)

ตัวอย่างที่กล่าวมานี้ นอกจากผู้แต่งบรรยายได้อย่างงดงามและใช้บทสนทนาแสดง
ถึงบุคลิกลักษณะ และอุปนิสัยของตัวละครได้อย่างชัดเจนแล้ว "โบตัน" ยังใช้บทสนทนาดำเนิน
เรื่อง ทำให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้น ทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างรวดเร็ว และสนุกสนาน
เพลิดเพลิน

ค่านประเทืองปัญญา

นวนิยายเรื่อง "แหวววัน" ให้ความรู้ ความคิด และข้อคิดเห็นแก่ผู้อ่านพอสมควร
เนื่องจากนวนิยายเป็นประณีตศิลป์ทางภาษาที่ผู้แต่งมุ่งจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินมากกว่า
จะให้ความรู้ แต่อย่างไรก็ตามผู้แต่งก็จะแทรกความรู้ ความคิด และข้อคิดเห็นบางประการ
ออกมา ใ้ผู้อ่านได้ทราบ "โบตัน" นำประสบการณ์ของตนมาเขียนนวนิยายเรื่องนี้ ฉะนั้น
ความรู้ต่าง ๆ ที่แทรกอยู่ในเรื่อง "แหวววัน" จึงเป็นความรู้ที่ผู้แต่งได้ประสบมา ได้ยินได้ฟัง

ควยตนเองแล้วฉายหอคออกมาในรูปของนวนิยาย

ความรู้ ความคิดเห็นที่ผู้แต่งโคลลาวไว้ในเรื่อง นี้ดังนี้

๑. ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำเชือกจากกบหมาก ซึ่งอธิบายวิธีทำไว้ว่า
ก่อนจะฉีกต้องเอากบหมากที่แห้งแลวนั้นมาแช่น้ำใหม่ เอียงกอนสักคั้นหนึ่ง
หรือกว่านั้น แล้วเอาขึ้นทิ้งไว้ในน้ำแห้งพอหมาด ๆ ฉีกเยื่อบาง ๆ ที่อยู่คานในกบทิ้งไป
แล้วตัดแบ่งตามยาวกว้างพอประมาณ ต่อจากนั้นฉีกออกเป็นแผ่นบาง ๆ วิธีฉีกก็ใช้มีดเล็ก
เฉือนทางโคนกบ ซึ่งตัดส่วนที่แข็งเกินไปทิ้งแล้วกบหมากแผ่นยาวจะฉีกออกโดยง่าย เอา
มีดกรีดให้เป็นเส้นเล็ก ๆ ตามขนาดที่ต้องการ มีดเป็นภา ๆ ตากแดดให้แห้งแล้วเก็บไว้ใช้
เป็นเชือกผูกเถาพดูให้ติดกับไม้คาง เชือกกบหมากไม่ยุเมื่อโคนแตก โคนผ่น (หน้า ๓๗๕)

๒. ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำรองเทากบหมาก

รองเทากบหมากสำหรับใส่เวลาเก็บพดู ซึ่งทำจากกบหมากที่บางคนเรียก
กบปูเล เลือกกบหมากที่ค่อนข้างใหญ่มา ๒ กบ ตัดขอบ ๆ ออกจนกบหมากนั้นเป็นรูปรี
เกือบจะเป็นสี่เหลี่ยม พับคานหนึ่งเข้ามาสัก ๔ นิ้วฟุต พับสองริมข้าง ๆ ขึ้นแล้วเจาะเอา
เชือกผูกแทน เย็บให้รอยพับทั้ง ๓ รอย อยู่ในสภาพนั้น รองเทากบหมากใช้บุกโคลนคั้นัก
(หน้า ๑๐๐)

๓. การเรียกสินสอดทองหมั้น

"เขาจะเรียกสักเท่าไร ถ้าเขาเรียกทองหีบหนึ่ง กับเงินสองหมื่นล่ะ"

(หน้า ๔๗๐ ทองหนึ่งหีบ คือ ทองหนักสิบสองบาท)

๔. คนในชนบท ไซของที่ทำไค้ในถิ่นนั้นในการทำวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ
เช่น เชื้อเพลิงที่ใช้ในการหุงข้าวทำอาหาร ก็ใช้ใบมะพร้าวแห้ง กิ่งทองหลางเล็ก ๆ กิ่งแค,
หรือไม้ทอนโต ๆ ไซซึ่งเอาโดยการนำไปแช่น้ำค้างไว้ซักผ้าสี นอกจากนี้ไซยังใช้สีพื้น
ให้สะอาดไค้ควย สบายสำหรับซักผ้าก็ทำไซเอง ซึ่งจะมีสวนผสมที่ทำควย น้ำมันมะพร้าว ไซคาไฟ
กันน้ำ

๕. ภาษาของชาวสวนพุด เช่น พุดที่เรียงรวมกันสี่เรียงเรียกว่า หนึ่งกำ, ร้อยกำภาษาชาวสวนพุด เรียกว่า หนึ่งพัน

๖. ผู้แต่งให้ขบคิดเห็นในเรื่องการศึกษา ซึ่งสะท้อนออกมาในบทสนทนาของตัวละคร เช่น ในกรอองกาญจนพุดกับแหว่วันว่า

"การศึกษาไม่ได้เป็นเครื่องรับรองถึงอย่างนั้นหรอก ผู้หญิงที่มีการศึกษาสูงกว่าเราลงไปให้ทอคกายเพื่อให้มาซึ่งสิ่งที่ตัวปรารถนา นักเรียนนอกที่เป็นข้าราชการสาว ๆ มีบางคนที่ยอม เป็นเมีย นายเจ้านาย เพื่อว่าจะได้เลื่อนตำแหน่ง บางคนยอมเอาตัวเข้าแลกเพื่อหาตำแหน่งให้สามี เธอไม่เคยไคยินหรือ การศึกษาช่วยได้หรือถ้ามีความหลงเกิดขึ้นหลงในลาภยศ หลงในเงินทองความหรูหรา หลงในเกียรติ..." (หน้า ๓๔๔)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า ผู้แต่งจะเสียดสีบุคคลบางจำพวกที่ถือว่ามีความรู้สูง แต่ความประพฤติต่ำต้อย และให้ขบคิดว่า คนเราถ้ามีความหลง ยอมเป็นอวิชา ที่จะทำให้คนนั้น ๆ มองไม่เห็นความดีงาม และการศึกษา ก็จะไม่ประโยชน์อันใดเลย

๗. ผู้แต่งได้บอกแกมญอานถึงปัญหาต่าง ๆ ของมนุษย์ และดูเหมือนจะให้ขบคิดว่าถึงอย่างไรก็ตาม ทุกคนต้องมีปัญหาทั้งสิ้น ฉะนั้นหาอย่างใดจึงจะแก้ไขปัญหานั้นให้ลุล่วงไปควยดี โดยใช้สติปัญญาครีตรองให้รอบคอบดังที่ระวีวรรณเคยพุดกับแหว่วันไว้ว่า

"แหว่วันจา คนเรามีปัญหาต่าง ๆ กัน บางคนก็มีปัญหาเพียงแค่นำให้พอกินเลี้ยงลูกให้โต หาที่ซุกหัวนอน ปัญหาของเขาเป็นปัญหาพื้น ๆ ของการดำเนินชีวิต ปัญหาที่มนุษย์ไม่ได้สร้างขึ้น แต่เป็นไปตามธรรมชาติตามธรรมดา แต่ปัญหาของคนมีกินจนเหลือเพื่ออย่างเรา ก็คือปัญหาในสังคมที่เราสร้างกันขึ้นมา ปัญหาของเกียรติยศ ปัญหาของหน้าที่ตำแหน่งการงาน เพราะเราไม่มีปัญหาเรื่องหากิน แต่สังคมก็สร้างปัญหาอันมาให้เรา ปัญหาการเมือง ปัญหาสงคราม การรักษารักษาอำนาจเอาไว้ในมือ" (หน้า ๔๒๓ - ๔๒๔)

ความรู้ ความคิด ตลอดจนขบคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้แต่งที่ถ่ายทอดในนวนิยายเรื่องนี้ให้ประโยชน์แกมญอานในเนื้อหาสาระนอกเหนือจากความสนุกสนานเพลิดเพลิน

ค่านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ สรุปผลได้ดังนี้ คือ

๑. รูปเล่มของหนังสือ "แหวววัน" ปกหน้าของหนังสือพิมพ์ ๔ สี สวยงาม เป็นภาพวาดซึ่งวาดเป็นภาพเด็กสาว ๒ ภาพ ซึ่งเป็นตัวเอกของเรื่อง ภาพแรกเป็นภาพขนาดเล็ก แต่งกายล้าลอง ส่วนอีกภาพหนึ่งมีขนาดใหญ่ซึ่งผู้วาดเน้นส่วนนี้ คือเป็นภาพเด็กสาวหน้าตาสวยงาม สวมเสื้อปริญญาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชื่อเรื่อง "แหวววัน" ใช้นักเขียนสวยงามควยสีฟ้าเข้ม ด้านล่างของปกใช้ตัวหนังสือสีชมพูเข้ม เขียนไว้ว่า ผลงานของนักประพันธ์รางวัล ส.ป.อ. โบตัน ปกหลังเป็นพื้นสีขาว ตัวหนังสือสีดำ ซึ่งเป็นข้อความที่โบตัน เขียนบอกเล่าเกี่ยวกับเรื่อง "แหวววัน" และที่สันหนังสือจะมีชื่อเรื่องผู้แต่ง และสำนักพิมพ์

ปกหนังสือดึงดูดความสนใจของผู้อ่านมาก เพราะนอกจากสีสันจะสวยงามแล้วภาพของเด็กสาวบนหน้าปกทำให้ผู้อ่าน หรือนักเรียน อยากทราบความเป็นไปของนวนิยายเรื่องนี้ควยการติดตามอ่าน

๒. ขนาดเล่มของหนังสือ "แหวววัน" เป็นหนังสือที่มีขนาดกว้าง ๕ นิ้ว ยาว ๘.๓ นิ้ว หนา ๑.๒ นิ้ว เป็นหนังสือขนาด ๑๖ หนายก มีจำนวนหน้าทั้งหมด ๒๕๒ หน้า ไม่มีภาพประกอบในเรื่องเลย

จะเห็นได้ว่า ขนาดของหนังสือเล่มนี้ มีขนาดกว้างและยาวพอเหมาะแก่การใช้ แต่มีความหนาไม่เหมาะที่จะให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอ่าน และถ้ามีภาพประกอบเรื่องควยก็จะดีมาก เพราะนักเรียนจะได้สนใจอ่านยิ่งขึ้น

๓. ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ ประกอบควยปก หน้ารองปก สถานที่จัดจำหน่ายหนังสือ นอกจากนี้ ยังบอกราคาของหนังสือควย, บัตรชื่อผู้แต่ง และบอกสำนักพิมพ์, ประวัติผู้เขียน, เนื้อเรื่อง และหน้าสุดท้ายบอกชื่อโรงพิมพ์

หนังสือเล่มนี้มีองค์ประกอบของหนังสือยังไม่ครบถ้วน ควรจะมีหน้าคำนำ ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องของกับการคัดเลือกหนังสืออ่านประกอบสำหรับนักเรียน เป็นผู้เขียนด้วยข้อความสั้น ๆ แต่ได้ใจความ ให้เด็กเรียนได้ทราบถึงที่มา ความเป็นไป หรือข้อคิดเห็นบางประการ เกี่ยวกับหนังสือเล่มนี้ ควรจะมีหน้าสารบัญ ถึงแม้เรื่องนี้จะมีความยาวมาก แต่สารบัญจะช่วยนักเรียนในการค้นหาและย้อนกลับไปที่บทวนบทคน ๆ ใ้คงาย

๔. กระดาษที่ใช้พิมพ์ กระดาษที่ใช้พิมพ์ปกหนังสือเป็นกระดาษการ์ด มีน้ำหนักประมาณ ๑๘๐ กรัม/ตารางเมตร ส่วนกระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือเป็นกระดาษปรู๊ฟ มีน้ำหนักประมาณ ๕๐ กรัม/ตารางเมตร

จะเห็นได้ว่า ปกหนังสือใช้กระดาษที่หนาพอสมควร สภาพของปกจึงทนทานต่อการใช้ ส่วนกระดาษที่ใช้พิมพ์เป็นกระดาษบาง ขาดง่าย ไม่สะดวกในการเปิดอ่าน เก็บไว้ไม่ได้นาน เพราะกระดาษที่ระกรอมและเป็นสีเหลือง เมื่อเปิดหน้าจะซีดจาง ทำให้หนังสือไม่คงทน จึงควรปรับปรุงกระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือให้มีความหนาขึ้น เพื่อจะได้นานและมีอายุการใช้งานยิ่งขึ้น

๕. การทำเล่ม หนังสือเล่มนี้ทำเล่มด้วยวิธีหั่วทากาว ทำให้ไม่คงทน ขาดง่าย หรือกระดาษหลุดจากเล่มได้ง่าย ควรใช้ลวดเย็บจะได้อคงทนและสะดวกต่อการใช้

๖. ขนาดของตัวอักษรที่ใช้พิมพ์ ขนาดของตัวอักษรที่ใช้พิมพ์ในหนังสือเล่มนี้มีความเหมาะสมกับสายตาของผู้อ่าน ถึงแม้เนื้อเรื่องส่วนใหญ่จะใช้ตัวอักษรขนาดเดียวกัน ยกเว้นหน้าแรกที่เน้นลักษณะของตัวเอก ใช้ตัวอักษรที่เข้มและใหญ่กว่าเพื่อให้สะดุดตา ในเนื้อเรื่องที่ถัดไปจากหน้าแรกมีตัวหนาและตัวเอนบ้าง เช่น ข้อตัวละครที่พิมพ์เป็นคำขึ้นต้น และลงท้ายในจดหมายใช้ตัวหนา และมีขนาดใหญ่ หรือคำประพันธ์ที่ผู้แต่งยกมาจากวรรณคดีใช้ตัวเอน ส่วนชื่อบทแต่ละบทใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ยิ่งขึ้นเพื่อให้เห็นเด่นชัด

๗. ขอบกรอบของการพิมพ์ การพิมพ์มีขอบกรอบน้อยมาก เช่น บางตอนไม่คอยชัด การเว้นวรรคตอนบางครั้งไม่ถูกต้อง เช่น

หลอนสอบได้แต่ตำแหน่งว่างไม่พอกับจำนวนคนที่สอบได้ (หน้า ๔๔๑)

ควรเว้นวรรคตอน ดังนี้ หลอนสอบได้ แต่ตำแหน่งว่างไม่พอกับจำนวน

คนที่สอบได้

หนังสือเล่มนี้การพิมพ์อยู่ในเกณฑ์ดี เหมาะสมที่จะให้นักเรียนอ่าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิเคราะห์ "แมงมุมเพื่อนรัก"

เรื่อง แมงมุมเพื่อนรัก เป็นผลงานเขียนของ อี.บี. ไวท์ (E.B. White) ซึ่งใช้ชื่อเรื่องว่า Charlotte's Web. ผู้แปลเป็นภาษาไทย คือ มัลลิกา คัตถนันทน์ เล่มที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ พิมพ์ที่สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช ความยาวของเรื่อง ๑๖๓ หน้า

ประวัติโดยย่อของผู้แปล

- มัลลิกา คัตถนันทน์ ผู้แปลเรื่องนี้ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับประวัติของเธอ ดังนี้
- ประวัติการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๕
อนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๖
Master of Arts in Library Science 2511
- ประวัติการทำงาน บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๖ - ๘
ลาศึกษาต่อสหรัฐอเมริกา ๒๕๐๘ - ๑๑
บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๑ - ๑๓
ศูนย์วัสดุการศึกษาโรงเรียนสาธิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๑๓ - ๒๐
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๒๕๒๐ - ๒๒
ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทำหน้าที่รองอาจารย์ใหญ่

ผลงานด้านการแปลหนังสือ

นอกจากเรื่องแมงมุมเพื่อนรักแล้ว ยังไม่มีผลงานอื่นอีก
เนื่องจากตำแหน่งหน้าที่การงานทำให้ไม่ค่อยมีเวลา
สำหรับงานด้านนี้สัก*

งานลักษณะการประพันธ์

โครงเรื่อง "แมงมุมเพื่อนรัก"

เด็กหญิงคนหนึ่งมีความเมตตาต่อสัตว์ เธอช่วยชีวิตหนูไว้จากการถูกฆ่าด้วยการ
เลี้ยงดูอย่างเอาใจใส่ ต่อมาเมื่อมีความจำเป็นต้องขายหนูให้กับผู้อื่น เธอก็ยังไปมาหาสู่
ดูแลทุกข์สุขของหนูตัวนั้นอยู่เสมอ บริเวณที่หนูอาศัยอยู่นั้นเป็นโรงนาแห่งหนึ่งมีหนูปเพื่อนฝูง
ซึ่งเป็นสัตว์ประเภทต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะแมงมุมใหญ่ตัวหนึ่ง ต่อมาเมื่อหนูรู้ว่าจะ
ถูกฆ่าในเวลาอันไม่นาน มันวิตกกังวลมาก แต่แมงมุมที่ซึทึโดยอยู่ใกล้ช่วยเหลือจนหนูพ้นจาก
การถูกฆ่า และในที่สุดแมงมุมตัวนั้นก็ตายเนื่องจากมีอายุมากแล้ว โดยทิ้งลูก ๆ ไว้เป็น
เพื่อนของหนูตัวนั้น

เนื้อเรื่องย่อ

เฟิร์น เด็กน้อยวัย ๔ ขวบ ได้ขอลูกหนูซึ่งเกิดมาตัวเล็กมากจากพ่อของตน นำ
มาเลี้ยงดูอย่างดี ตั้งชื่อให้ว่า วิลเบอร์ ต่อมาหนูตัวนั้นมีขนาดโตขึ้น จึงจำเป็นต้องขายให้
แกดุงโฮเมอร์ แต่เฟิร์นก็ยังไปเยี่ยมเยียนอยู่เสมอ ส่วนวิลเบอร์ก็ได้เพื่อนใหม่เป็นแมงมุม
ชื่อ ชาร์ลอตต์ เอ กาวาคิดา หนูชื่อ เทมเบิลตัน นอกจากนี้ยังมีแกะ และห่าน อีกหลายตัว

* สัมภาษณ์ มัลลิกา ตั้งพนันทน์, ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๑.

เมื่อใกล้ถึงเทศกาลคริสต์มาสมีข่าวว่าวิลเบอร์จะถูกฆ่า ชาร์ลอตต์จึงคิดแผนการช่วยเหลือ โดยชักใยหน้าคอกหมูว่า "หมูวิเศษ" ผู้คนตื่นเตนมากล้นมากมาย ต่อมาลุงโฮเมอร์นำวิลเบอร์ไปประกวดในงานประจำปี ได้รับรางวัลพิเศษ จึงลืมเลืกความคิดที่จะฆ่าวิลเบอร์ แต่ชาร์ลอตต์เพื่อนแท้ที่ชักใยช่วยให้วิลเบอร์ชนะการประกวดจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ก่อนตายได้ฝากรังไข่ของตนให้วิลเบอร์นำกลับมาที่โรงนา วิลเบอร์จึงทุ่มเทความรักทั้งหมดให้แก่ลูกของชาร์ลอตต์ แมงมุมเพื่อนรัก และเฝ้าดูแลอย่างดี

แนวคิดของเรื่อง

แนวคิดที่สำคัญของเรื่อง คือ การแสดงความรักความเมตตาที่คนมีต่อสัตว์ และความรักความเข้าใจระหว่างคนกับสัตว์, สัตว์กับสัตว์ โดยเฉพาะแมงมุมกับหมู รวมทั้งแสดงให้เห็นว่าสัตว์มีชีวิตจิตใจ มีความนึกคิด และความต้องการเหมือนกับคน

ตัวละคร

เฟิร์น เป็นเด็กหญิงอายุ ๘ ขวบ มีนิสัยรักสัตว์ เมื่อทราบว่าพ่อจะนำลูกหมูที่เพิ่งเกิดใหม่ตัวหนึ่ง ซึ่งมีขนาดเล็กมากและไม่แข็งแรงไปฆ่า เฟิร์นถึงกับร้องไห้สะอึกสะอื้น และบอกกับพ่อว่า

"พ่อ อย่าฆ่ามันเลย มันไม่ยุติธรรมสักนิด"

.....

"แต่มันไม่ยุติธรรมเลย ช่วยไม่ได้เลยที่มันบังเอิญเกิดมาตัวเล็ก ถ้าหนูเกิดมาตัวเล็กอย่างมันละ พ่อจะฆ่าหนูไหมนะ " (หน้า ๒)

เมื่อพ่ออนุญาตให้เลี้ยงมันไว้ได้ เฟิร์นก็ดูแลเอาใจใส่ลูกหมูซึ่งเธอตั้งชื่อว่า วิลเบอร์เป็นอย่างดี เช่น

ทุก ๆ เช้าเธอจะรีบลุกขึ้นฉุนนม ผูกปากกันเหมือนให้มันแล้วจึงให้มันดื่มนมจากขวด ตอนบ่ายเมื่อรถโรงเรียนมาส่งที่หน้าบ้าน เธอจะรีบกระโดดลงจากรถวิ่งเข้าครัวเพื่อชงนม

ชาวใหม่ให้มันทันที เธอจะให้มันอีกครั้งหนึ่งเมื่อถึงอาหารเย็น และอีกครั้งหนึ่งก่อนนอน
(หน้า ๘)

ต่อมาเมื่อเฟิร์นต้องขายหมูตัวนี้ให้ลุงโฮเมอร์ เธอก็ยังไปเยี่ยมเยียนมันอยู่เสมอ ๆ
... เฟิร์นไปหาวิลเบอร์ทุกวัน เธอจะนั่งที่เก้าอี้เตี้ย ๆ เก่า ๆ ตัวหนึ่งที่คอกแกะซึ่งอยู่ติดกับ
ที่อยู่ของวิลเบอร์ ฝ้าคูวิลเบอร์และนั่งคิดเงิบ ๆ (หน้า ๑๔)

แต่เมื่อเธอโตขึ้น ความคิดในเรื่องของวิลเบอร์ลดน้อยลง ความห่วงใย ความรัก
ก็ลดลง เธอหันไปเอาใจใส่กับเพื่อนชายชื่อเฮนรี่แทน เมื่อครั้งที่ลุงโฮเมอร์และญาติพี่น้องนำ
วิลเบอร์ไปประกวดในงานประจำปี เฟิร์นก็ไม่ได้เอาใจใส่วิลเบอร์ เพราะเธอไปสนุกชาน
เฮนรี่ เล่นชิงช้าสวรรค์ ไปซื้อขนมกับเฮนรี่ ทั้งนี้เป็นเพราะเฟิร์นโตขึ้นยอมเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมไปจากเดิมบ้างซึ่งเป็นลักษณะของตัวละครที่เหมือนจริงซึ่งมีความสนใจต่อสิ่งแวดลอม
ที่อยู่รอบกายไปตามวัยหรือเวลาที่ผ่านไป

ชาร์ลอตต์

มีชื่อเต็มว่า ชาร์ลอตต์ เอ คาวาติคา เป็นแมงมุมใหญ่ สีเทา และมีลักษณะสวย
งามมาก เมื่อวิลเบอร์ชมว่าสวย ชาร์ลอตต์ก็ตอบว่า

“จริงจะ ชอบฉันยอมรับ แมงมุมส่วนมากก็สวยทั้งนั้นแหละ...” (หน้า ๓๕)

ชาร์ลอตต์ มีสายตาสั้น แต่คักแมลงเก่ง มันกินแมลงทุกชนิดที่เข้ามาติดใย โดยกิน
เลือดของสัตว์เหล่านั้น เช่น เลือดของแมลงวัน

ชาร์ลอตต์ เป็นแมงมุมที่ฉลาด เมื่อรู้ว่าวิลเบอร์เพื่อนของมันจะถูกฆ่าในวันคริสต์มาส
ก็หาวิธีช่วยเหลือโดยการชักใยเป็นตัวอักษร เช่น “หนูพิเศษ” เพื่อให้คนเลี้ยงไปอ่านพบเขา
จะได้เห็นว่าวิลเบอร์เป็นหมูที่มหัศจรรย์ ไม่สมควรฆ่า และวิลเบอร์ก็พ้นจากการถูกฆ่าในที่สุด
วิธีการของชาร์ลอตต์นั้นเริ่มควย

สักครู่ใหญ่ ๆ มันจึงกระวีกระวาดลงมาที่กลางใย และเริ่มเลาะเส้นใยตอนกลาง ๆ
ออกช้า ๆ สัตว์อื่นกำลังหลับสัปหงกกันเป็นแถว ไม่มีใครเลยจะสังเกตเห็นว่า ชาร์ลอตต์กำลังตั้งอก

คงใจทำงานลับ ๆ ของมันอยู่ แมแต่วิลเบอร์เองก็หลับสบายอยู่ที่มุมอย่างเคย นาน ๆ จะไต่ยีนเสียงดูทวนรอกวนขึ้นบ้าง ชาร์ลอตต์เคาะเส้นใยอยู่ครู่หนึ่ง จนเหลือที่ว่างเป็นช่องตรงกลางใย มันจึงเริ่มชักใยใหม่แทนที่ส่วนที่เลาะออกไป จนกระทั่งสองยามแล้ว แมเบิลคืนกลับเข้ามา หลังจากออกไปแถวกองขยะ ชาร์ลอตต์ก็ยังคงทำงานงวนอยู่ (หน้า ๗๔)

เมื่อการชักใยครั้งแรกสำเร็จลงแล้ว มีผู้คนให้ความสนใจมาก วันหนึ่งชาร์ลอตต์ก็เรียกประชุมสัตว์ทั้งหลายขอความคิดเห็นว่าควรจะชักใยเน้นคำอะไรดีอีกที่เหมาะสมกับวิลเบอร์ ที่ประชุมก็เสนอให้ใช้คำว่า ท้าวหาญบ้าง, หมูดยองบ้าง ในที่สุดเลือกคำว่าท้าวหาญ และแกะเต่าเสนอให้แมเบิลคืนช่วยหาเศษกระดาษตามกองขยะที่มีหัวข่าว หรือคำโฆษณาแปลก ๆ มาให้ชาร์ลอตต์เลือกดู

ชาร์ลอตต์ เป็นเพื่อนที่ดีช่วยเหลือให้เพื่อนมีความสุข นอกจากนี้ชาร์ลอตต์ยังมีความอกทน รู้จักปลอบใจเพื่อนเมื่อมีความทุกข์ เช่น บอกกับวิลเบอร์ว่า

“แต่เธอจะต้องเข้มแข็ง トラบโคที่ฉันยังเป็นเพื่อนของเธอ เธอเป็นเพื่อนรักของฉัน อย่าคิดอะไรมากไปเลย ไปพักผ่อนเสียที (หน้า ๘๕)

ในบางครั้ง ชาร์ลอตต์ก็จะเล่นิทานหรือร้องเพลงกล่อมวิลเบอร์เมื่อเพื่อนมีความทุกข์จนวิลเบอร์หลับไป

เมื่อวิลเบอร์ยกย่องว่าชาร์ลอตต์เป็นสัตว์ที่มีความดี มีความกรุณาต่อเพื่อน ชาร์ลอตต์ก็ตอบว่า

“เธอเป็นเพื่อนฉัน นั่นเป็นการเพียงพอแล้ว ฉันทำเพื่อเธอก็เพราะฉันรักเธอมาก อีกอย่างหนึ่งชีวิตหมายถึงอะไร เราเกิดในไม้ช้าเราก็ตาย แมงมุมไม่เคยทำประโยชน์ให้ใคร นอกจากจะชักใยให้รกโลก การที่ฉันช่วยชีวิตเธอไว้ อาจทำให้ชีวิตของฉันมีค่าขึ้นบ้างกระมัง” (หน้า ๑๔๔)

วิลเบอร์

เป็นหนูที่เกิกมา มีขนาดเล็ก และไม่แข็งแรง มันเกือบจะถูกฆ่าตายเพราะพ้อของเฟิร์น เห็นว่าไม่แข็งแรง จะเสียเวลาในการเลี้ยง หรืออาจจะเลี้ยงไม่รอด แต่เฟิร์นได้ขอชีวิตเอาไว้ เฟิร์นรักวิลเบอร์มาก ลักษณะของวิลเบอร์ในสายตาของเฟิร์น มีดังนี้

วิลเบอร์ขณะตื่นนอนหลับมองดูน่ารักมาก ขนคางอนยาวเช่นเดียวกับตุ๊กตาที่หัดมีอยู่ข้าง ๆ และในเวลาเช่นนี้เฟิร์นจะเซ็นรดภัยความระมัดระวังเป็นพิเศษ เพื่อให้หนูน้อยทั้งสองของเธอตกใจตื่น (หน้า ๑๑)

วิลเบอร์เป็นหนูซึ่งต้องการเพื่อน ไม่ว่าจะเป็นแกะ ห่าน หรือ หนู ถ้าวันไหนไม่มีใครเล่นเป็นเพื่อนมันจะร้องไห้และไม่ยอมกินอาหาร

เมื่อใกล้วันคริสต์มาส มันรู้ว่าจะถูกฆ่า วิลเบอร์ร้องไห้โส และบอกเพื่อน ๆ ว่า "ฉันยังไม่อยากตาย ฉันอยากอยู่ต่อไปกับเพื่อน ๆ ในโรงนาี้ ฉันยังอยากจะอยู่ในโลกอันสวยงามใต้แสงแดดอันสดใส" (หน้า ๕๐)

แต่เมื่อซาร์ลอตต์ได้ช่วยเหลือชีวิตไว้ โดยการชักใยเป็นตัวอักษร อ่านได้ความว่า "หนูพิเศษ" และคนเลี้ยงไม่ฆ่าแล้ว วิลเบอร์ก็ถึงบุญคุณซาร์ลอตต์มาก เมื่อรู้ว่าซาร์ลอตต์จะตองตาย มันเสียใจมาก แล้ววิลเบอร์ก็เลี้ยงลูก ๆ ของซาร์ลอตต์เป็นอย่างดี นับได้ว่ามันได้ตอบแทนคุณงามความดีของเพื่อนที่มีต่อมัน และวิลเบอร์ก็ได้บอกกับลูก ๆ ของซาร์ลอตต์ว่า

"...ฉันเป็นหนี้บุญคุณแม่ของเธอที่ไ้ช่วยเหลือฉันไว้ แม่ของเธอทั้งช่วย ทั้งฉลากและซื้อสัตว์ ซึ่งฉันไม่อาจจะลืมได้ เพราะฉะนั้นฉันจึงยินดีเป็นมิตรกับเธอทั้งสามตลอดไป" (หน้า ๑๖๒)

เหมเปิดคัน

เป็นหญิงชุดรออยู่ที่โรงนา เป็นสัตว์ที่คุยไม่ค่อยสนุกในความรู้สึกของวิลเบอร์ ปกติเหมเปิดคันจะนอนตอนกลางวัน และออกไปไหน ๆ ตอนกลางคืน มันมีนิสัยชอบกิน ขอบแทะ ชอบรื้อคัน และชอบทุกซอก วิลเบอร์เคยนึกโกรธเหมเปิดคันที่ขอบแทะถึงไม้

"เจ้าหนูมาตัวนี้อีกซิ ทำไมไม่รู้จักหลับนอนเหมือนสัตว์อื่น ๆ เขาบ้างนะ เทียวไคคินอยู่คอยทำดาบยาวของของเขาย่างนี้" (หน้า ๓๑)

นอกจากนี้เหมเปิดคัน ไม่เคยเป็นมิตรกับใครจริงจัง ไม่คำนึงถึงศีลธรรมความเมตตาการุณา ไม่มีสติ ไม่มีควมเอื้อเฟื้อใด ๆ ทั้งสิ้น (หน้า ๔๕)

เมื่อชาร์ลอตต์ประชุมเพื่อน ๆ ในโรงนา เหมเปิดคันก็ไม่อยู่ พอกลับมาชาร์ลอตต์และเพื่อน ๆ ก็บอกให้เหมเปิดคันค้นหาเศษกระดาษจากหนังสือพิมพ์ เพื่อจะเอาข้อความดี ๆ มาเขียนลงที่ใบเพื่อช่วยชีวิตวิลเบอร์ แต่เหมเปิดคันไม่สนใจ เมื่อเพื่อนบอกว่าถ้าไม่ช่วยเหลือวิลเบอร์ เหมเปิดคันจะเค็กร้อน เพราะจะไม่มีใครนำอาหารมาให้วิลเบอร์อีกและเหมเปิดคันก็จะอดไปค้วย เหมเปิดคันจึงรับคำ ทั้งนี้เพราะเห็นประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง

ลักษณะตัวละคร เช่น เหมเปิดคัน ซึ่งผู้แต่งกำหนดให้มันเป็นสัตว์ที่น่ารังเกียจในเรื่องความประพฤติ ซึ่งในชีวิตที่แท้จริงของมันก็ เป็นสัตว์ที่น่าเกลียด และทำความรำคาญให้กับมนุษย์อยู่แล้ว ผู้แต่งดูเหมือนจะสร้างเหมเปิดคัน เพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างเหมเปิดคันกับชาร์ลอตต์ หรือวิลเบอร์ ซึ่งผู้อ่านจะได้แง่คิดสำหรับการปฏิบัติตนได้ถูกต้องเกี่ยวกับการคบเพื่อน

ตัวละครทุกตัวที่ผู้แต่งได้วาดภาพบุคลิกลักษณะ และอุปนิสัยใจคอไว้ในเรื่อง มีลักษณะสมจริง ไม่ว่าจะเป็นหมู, หนู, แมงมุม, หรือตัวละครที่เป็นคนก็ตามก็สามารถบรรยายได้ตรงตามความเป็นจริงของมนุษย์ จำนวนตัวละครในเรื่องก็เหมาะสม คือไม่มากเกินไป ผู้แต่งนำเอาชีวิตของแมงมุม ซึ่งทุกคนรู้จักตัว แต่ไม่ค่อยได้ทราบถึงวิธีการชักใย หรือวิธีการหาอาหารของมัน หรือรายละเอียดบางอย่าง เช่น การอุมไข่ และมีลูกจำนวนมาก ๆ ถึง ๕๑๔ ตัวในแต่ละครั้ง เรื่องนี้จึงให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินมาก รวมทั้งให้ข้อคิด ความรู้กับผู้อ่าน

ฉากหรือภูมิประเทศ

ฉากในเรื่องแมงมุมเพื่อนรัก เป็นฉากในชนบทที่เลี้ยงสัตว์เป็นหลักใหญ่ เช่น ฉากโรงนาของลุงโฮเมอร์ ซึ่งผู้แปลได้บรรยายว่า

โรงนาของลุงโฮเมอร์กว้างขวางมากแต่เก่าไปหน่อย กลิ่นหญ้าแห้งและปุ๋ยจากคอกวัวฟุ้งเคลือบดินเสียงหายใจของม้าและวัวเป็นกราว ๆ บรรยากาตสงบสบาย นอกนั้นยังมีกลิ่นข้าว กลิ่นหนังจากบังเหียนม้า กลิ่นน้ำมันจากรองเท้ายาง กลิ่นเชื้อกใหม่ซึ่งแขวนอยู่และวันไหนถ้าเจ้าแมวโค้วปลามากินในโรงนา ก็จะมีกลิ่นพลาสติกควาคุ้งไปทั่วอีกด้วย แต่โดยปกติแล้วจะมีแต่กลิ่นหญ้าแห้ง ซึ่งกองอยู่กองโตเป็นอาหารของ วัว ม้า และแกะ

ฤดูหนาวในโรงนาจะอบอุ่น เพราะสัตว์ต่าง ๆ จะมารวมกันอยู่แห่งเดียว เมื่อถึงฤดูร้อนอากาศจะเป็นสบาย ลมโกรกเข้ามาทางประตูไค้สะควก ... (หน้า ๑๓)

ในงานประจำปี บริเวณงานที่จัดประกวดหมู่นั้น มีลักษณะเหมือนงานประจำอำเภอหรืองานประจำจังหวัดในเมืองไทย คือ

บริเวณงานเต็มไปด้วยลูกโป่งหลากสี มีชิงช้าสวรรค์หนึ่งหลายเจ้า บรรยากาตทั่วบริเวณงานครึกครื้นด้วยเสียงเพลงและอวอดด้วยกลิ่นแอมเบอร์เกอร์ บางคราวจะได้ยินเสียงแกะร้องดังออกออกมาจากคอกของมัน และเสียงประกาศจากเครื่องกระจายเสียงดังมาเป็นระยะ ๆ (หน้า ๑๑๕)

หรือ บรรยายว่า

บริเวณงานกลางคืนคึกคักมากเพราะไม่มีแคร์รอน และยังมีแสงไฟหลากสี นำขึ้นตาอีกด้วย ชิงช้าสวรรค์ประดับประดาด้วยไฟงดงามมาก ขณะที่มันหมุนไปรอบ ๆ จะแลเห็นวงล้อลอยเด่นอยู่ในท้องฟ้า เสียงเพลงเคล้าเสียงประกาศและโฆษณาดังขรมทั้งงาน (หน้า ๑๒๒)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้คนไทยส่วนมากจะไม่ได้สัมผัสกับฤดูกาลต่าง ๆ ของยุโรปหรืออเมริกา แต่ฉากโรงนาในเรื่องนี้ ผู้อ่านสามารถวาดภาพหรืออาจจะคุ้นเคยกับภาพที่ปรากฏในเรื่องเป็นอย่างดีก็ได้ เพราะสภาพของโรงนาในเรื่องแมงมุมเพื่อนรัก ไม่ได้มีลักษณะผิดแปลกไปจากโรงนาในเมืองไทยเลย

ถ้อยคำและสำนวนที่ใช้ในเรื่อง

ถ้อยคำและสำนวนที่ใช้ในเรื่อง สรุปได้ดังนี้

๑. การเล่นคำหรือซ้ำคำเพื่อต้องการเน้น เช่น ซ้ำคำ "มีอะไร" กับ "ไม่มีอะไร" เมื่อถูกแกล้งบอกกับวิลเบอร์ว่า

"...ฉันไม่ค่อยชอบหมู ฉันว่าหมูนั้นมีค่าน้อยกว่าไม่มีอะไรเลยเสียอีก"

"หมายความว่ายังงัยกันนะ น้อยกว่าไม่มีอะไรเคย ฉันไม่คิดว่าจะมีอะไรที่น้อยกว่าไม่มีอะไร คำว่าไม่มีอะไรก็เป็นที่สุดของความไม่มีอะไรอยู่แล้ว จะมีอะไรที่น้อยกว่านั้นได้อีก ถ้าเชื่อว่ามีอะไรที่น้อยกว่าไม่มีอะไรแล้วละก็ ที่ว่าไม่มีอะไรจะต้องไม่ใช่ ไม่มีอะไรมันจะต้องมีอะไรซักอย่างไม่ว่าจะมากจะน้อยแค่ไหนก็ตาม แต่หากคำว่า ไม่มีอะไร หมายความว่า ไม่มีอะไรจริง ๆ ละก็ จะต้องไม่มีอะไรที่น้อยกว่านั้นแน่ ๆ" (หน้า ๒๕ -๒๖)

๒. ใช้คำที่ทำให้เกิดมโนภาพ เช่น บรรยายต้นฤดูร้อน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับพักผ่อนที่สุด ไว้ว่า

...กลิ่นดอกไม้สดซึ่งกำลังบาน หอมกรุ่นไปทั่วทุกหนทุกแห่ง พอคอกไฟแลน เริ่มโรยก็เป็นเวลาที่คอกแอปเปิลบานไสวจึงแลเห็นหมู่ผึ้งบินว่อนอยู่เต็มคอก (หน้า ๔๑)

หรือ

คนเดือนกรกฎาคม มาคองทำงานหนัก มันจะถูกเติมเข้ากับเครื่องตัดหญ้า เพื่อคราดและเก็บหญ้ามากองรวมไว้ในโรงนา ซึ่งเฟิร์นและเอเวอร์ ชอบมากกระโดดเล่น ช่วงนี้มันเป็นเวลาที่นกนานาชนิดมาชุมนุมกันเต็มทั่วในโรงนา ใบป่า ใบบริ เวลหนองน้ำ ทุกหนทุกแห่งระงมไปคล้ายเสียงนกร้อง... (หน้า ๔๓)

นอกจากจะเกิดมโนภาพแล้วยังใช้การพรรณนาโวหาร และอุปมาโวหารปนกันไป

เช่น

เช้าวันรุ่งขึ้น หมอกลงจัด ทั่วทุกหนทุกแห่ง เบียดขึ้น สนามหญ้าดูราวกับผืนพรม และต้นไม้ก็แวววาวเป็นสีน้ำเงินคล้ายหยกน้ำ เขาตรูของวันที่หมอกจัดเช่นนี้ ใบของซาร์ลอตต์ดู

สวยสะกดตาเป็นพิเศษ และหยคน้ำเล็ก ๆ ที่เกาะอยู่ตามเส้นใยแต่ละเส้นกระทบแสงแดด แลระยับระยับ มองดูคล้ายผาสุกไม้อันวิจิตร (หน้า ๗๕)

๓. ผู้แปลใช้คำสั้นเข้าใจง่าย และอ่านแล้วเกิดอารมณ์ร่วมตาม เช่น ตอนที่ วิลเบอร์รู้ว่าชาร์ลอตต์จะตาย วิลเบอร์ถึงกับแสดงกิริยา

...ถึงตัวดิ้ง ร้องไห้ด้วยความโศกเศร้าสุดประมาณ มันสะอึกสะอื้นจนสิ้น ไปทั้งตัว "ชาร์ลอตต์ โอ ชาร์ลอตต์ เพื่อนรักของฉัน" (หน้า ๑๔๕)

ค่านประเพื่อปัญหา

แมงมุมเพื่อนรัก เป็นเรื่องที่ยูแตงใช้จินตนาการสร้างสรรค์ขึ้นมา มีลักษณะที่แปลกไปจากนวนิยายทั่ว ๆ ไป เพราะแมงมุมเพื่อนรักตัวละครที่สำคัญ เป็นสัตว์และพูดคุยสื่อสารกันอย่างเข้าใจ ผู้แปลใช้ถ้อยคำง่าย ๆ อ่านเข้าใจโดยไม่ต้องแปลความอีก เรื่องนี้ผู้อ่านจะไ้ความรู้ ตลอดจนข้อคิดบางประการถึงจะสรุปได้ดังนี้

๑. ความรู้เรื่องยา เมื่อวิลเบอร์ไม่กินอาหาร วิลเบอร์จึงถูกกรรอกยาซึ่งประกอด้วยกำมะถันผสมน้ำออย ๒ ซอน

๒. ความรู้เรื่องธรรมชาติของสัตว์ต่าง ๆ เช่น หานจะกกไข่ประมาณ ๓๐ วัน จึงจะฟักออกเป็นตัว, แมงมุมมีสี่เท้า ประกอบด้วยขา ๘ ขา ชอบกินสัตว์ตัวเล็ก ๆ ที่เข้ามาติดใยเป็นอาหาร เช่น กินเลือดแมลงวันก่อนจะกินเหยื่ออื่นจะมีวิธีการทำให้หลับเสียก่อน จึงจะกินเป็นอาหาร

๓. ใ้ข้อคิดสำหรับคนในแง่ที่ว่า คนเราต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างโดยไขปัญญา ใช้สติสัมปชัญญะ และทุกคนต้องทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี จึงจะประสบความสำเร็จ เมื่อวิลเบอร์บอกว่า ชาร์ลอตต์ที่กินเลือดแมลงวันเป็นอาหารว่าเป็นวิธีการที่ทารุณ ชาร์ลอตต์ก็ตอบว่า

"พวกเขายังนี้ก็ไม่ถูก ก็เธอมีกินเอาอาหารมาให้ ของฉันไม่มีก็ต้องหาทางเอาเอง กล้วยสติปัญญา มีฉะนั้นแล้วฉันก็อดตาย และถ้าลองคิดดูอีกแง่หนึ่งนะ ถ้าพวกฉันไม่จับแมลง เป็นอาหารเสียบ้างแล้ว บ่านี้้อาจจะมีแมลงลงโลก และหลาย ๆ อย่างในโลกคงถูกทำลาย ให้พินาศเสียหายแล้วก็ได้" (หน้า ๓๘)

๔. ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เช่น ลักษณะภูมิอากาศ, ฤดูกาลต่าง ๆ ของพวกยุโรป หรือพวกอเมริกัน เช่น เสียงจิ้งหรีดที่ร้องระงมจะเตือนให้ทุกคนรู้ว่า ฤดูใบไม้ร่วงกำลังจะมาถึงในไม่ช้า

หรือฤดูกาลต่าง ๆ ซึ่งชาร์ลอตต์กล่าวกับวิลเบอร์ ว่า

"...ฉันรู้สึกปลอดโปร่งใจเหลือเกิน ความสำเร็จของเธอในวันนี้ เป็นความสำเร็จส่วนหนึ่งของฉันด้วย อนาคตของเธอมั่นคงปลอดภัยแล้ว เธอจะได้อยู่ชื่นชมกับธรรมชาติ และความงามที่เปลี่ยนไปตามฤดูกาล จากนั้นไปไม่นาน ใบไม้ทุกใบก็จะร่วงลงสู่พื้นดินเตรียมรับหิมะแห่งฤดูหนาว หมอกหนาหนาแล้วหิมะก็จะละลาย กลางวันก็จะยาวขึ้น นกจะเริ่มร้อง ใบไม้เริ่มผลิเป็นเครื่องหมายว่าฤดูใบไม้ผลิกำลังย่างเข้ามา ตลอดเวลาเหล่านี้ เธอจะมีความสุขอยู่ในโลกที่สวยงาม ใ้ชีวิตเวลาอันมีค่าเหล่านี้..." (หน้า ๑๔๓)

๕. ให้ออกคิดเรื่องการคบเพื่อนที่ดี จะพาให้ชีวิตประสบความสำเร็จ เรื่องราวของชาร์ลอตต์ แมงมุมตัวใหญ่ ใจดี ซื่อสัตย์ ช่วยเหลือเพื่อนอย่างจริงใจ กับวิลเบอร์ หมูซึ่งมีความกตัญญูต่อน้องหมูยอมนเป็นข้อคิดเตือนใจสำหรับนักเรียนได้ปฏิบัติตาม หรือนำไปคิดและปรับใช้ในชีวิตประจำวันในเรื่องความเมตตากรุณาต่อสัตว์ ความซื่อสัตย์สุจริตความจริงใจระหว่างเพื่อนฝูง และบุคคลทั่วไป

คานลักษณะรูป เติมและคุณภาพของการพิมพ์

แมงมุมเพื่อนรัก เป็นนวนิยายขนาดสั้น ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์หารูปเล่มและลักษณะต่าง ๆ ตลอดจนคุณภาพด้านการพิมพ์ สรุปได้ดังนี้

๑. รูปเล่มของหนังสือ ปกหน้าของหนังสือพิมพ์ ๔ สี สวยงาม เป็นภาพวาดซึ่ง วาดเป็นภาพ หมู กับแมงมุมซึ่งเป็นตัวละครของเรื่อง ชื่อเรื่อง แมงมุมเพื่อนรัก ไข้วเขียน สวยงามด้วยสีเหลือง ปกหลังเป็นพื้นสีขาว บอกสถานที่พิมพ์ โดยไข้วหนังสือสีคำ และที่ ล้นหนังสือจะมีชื่อเรื่อง แมงมุมเพื่อนรัก ซึ่งเป็นชุด ๔ อันดับ ๒ ของการจัดทำหนังสืออ่าน สำหรับเยาวชน

ปกหนังสือดึงดูดความสนใจของผู้อ่านพอสมควรที่ไข้วใส่เหมาะสำหรับทำหนังสือ เพื่อให้เด็กอ่านอย่างแท้จริง แต่ภาพวาดควรให้รายละเอียดหรือความชัดเจนมากกว่านี้เพื่อ เพิ่มความสนใจในการอ่านยิ่งขึ้น

๒. ขนาดเล่มของหนังสือ "แมงมุมเพื่อนรัก" เป็นหนังสือที่มีขนาดกว้าง ๔ นิ้ว ยาว ๙ นิ้วหนา $\frac{3}{16}$ นิ้ว เป็นหนังสือขนาด ๑๒ หน้าก มีจำนวนหน้าทั้งหมด ๑๔๐ หน้า มีภาพประกอบทั้งภาพถ่ายและภาพวาดลายเส้นขาวดำ รวมทั้งสิ้น ๒๕ ภาพ โดยแต่ละบทจะมีภาพประกอบเนื้อเรื่อง ๑ - ๒ ภาพ

จะเห็นว่า ขนาดของหนังสือเล่มนี้ มีขนาดพอเหมาะสำหรับให้นักเรียนในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นใช้สำหรับอ่านประกอบการ เรียนวิชาภาษาไทย หนังสือเล่มนี้มีภาพประกอบ ทั้งภาพสี และภาพวาดลายเส้นขาวดำประกอบเรื่อง ทำให้น่าสนใจและชวนติดตามอ่านอย่าง ยิ่ง โดยเฉพาะเขียนเป็นภาพลายเส้นขาวดำซึ่งมองแล้วเกิดอารมณ์ขันภาพเหล่านี้

๓. ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ ประกอบด้วยปก, หนารองปก, คำนำ, สารบัญ, เนื้อเรื่อง

หนังสือเล่มนี้มีองค์ประกอบของหนังสือยังไม่ครบถ้วน ควรจะมีสารบัญภาพเพราะ ในเรื่องมีภาพประกอบ และควรมีบทเสริมท้ายของเรื่อง เช่น อาจจะอธิบายลักษณะของ นวนิยายแปล รวมทั้งประวัติของผู้เขียนและผู้แปล เพื่อให้ผู้อ่านโดยเฉพาะนักเรียนได้รับความรู้ เพิ่มขึ้น และยังเป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบันอีกด้วย

๔. กระดาษที่ใช้พิมพ์ กระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือเป็นกระดาษการ์ด มีน้ำหนัก ประมาณ ๑๔๐ กรัม/ตารางเมตร ส่วนกระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือเป็นกระดาษปรู๊ฟ มีน้ำหนัก ประมาณ ๕๐ กรัม/ตารางเมตร

จะเห็นได้ว่า ปกหนังสือใช้กระดาษที่หนาพอสมควร สภาพของปกจึงทนทานต่อการใช้ ส่วนกระดาษที่ใช้พิมพ์เป็นกระดาษบาง ขาดง่าย ไม่สะดวกในการเปิดอ่าน เก็บไว้ไม่ได้นาน เพราะกระดาษจะกรอบและเป็นสีเหลือง เมื่อเปียกน้ำจะซึมได้ง่าย ทำให้หนังสือไม่คงทน จึงควรปรับปรุงกระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือให้มีความหนาขึ้น เพื่อจะได้ทนทาน และมีอายุการใช้งานที่ยาวขึ้น

๕. การทำเล่ม หนังสือเล่มนี้ทำเล่มด้วยวิธีหัวทากาว ทำให้ไม่คงทน ขาดง่าย หรือกระดาษหลุดจากเล่มง่าย ควรใช้ลวดเย็บจะได้คงทนและสะดวกต่อการใช้

๖. ขนาดของตัวอักษรที่พิมพ์ ขนาดของตัวอักษรที่พิมพ์ในหนังสือเล่มนี้มีความเหมาะสมกับสายตาของผู้อ่าน ชื่อเรื่องประจำบทแต่ละบทจะใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ สีคำเข้ม ในเรื่องจะใช้ตัวอักษรขนาดเดียวกัน คำแรกของเนื้อเรื่องแต่ละบทจะใช้ตัวเข้มกว่าตัวอื่น ๆ ในเรื่อง เช่น เช้าวันรุ่งขึ้น, คืนวันนั้น, วิลเบอร์กลับมาถึงบ้านด้วยความดีใจ ฯลฯ แค่นี้ก็พอแล้ว เริ่มต้นด้วยบทสนทนาจะใช้ตัวอักษรเล็ก เช่น ในบทที่ ๑ เริ่มต้นว่า "พอถือขวานออกไปไหนจะแม่?" หรือ "ทุกคนโปรดฟังประกาศพิเศษ" ในบทท้าย ๆ เรื่อง

๗. ขอบกรอบของการพิมพ์ หนังสือเล่มนี้พิมพ์ได้ชัดเจน ตัวอักษรไม่มีตกหล่นหรือขาดหายไปเลย การใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้อง การเว้นวรรคตอนทำได้เหมาะสม ตัวสะกดและตัวการันต์ไม่ผิดพลาด ฉะนั้นหนังสือ "แมงมุมเพื่อนรัก" จึงเป็นหนังสือที่ดีสำหรับนักเรียนที่จะใช้เป็นแนวทางการเขียนหนังสือให้ถูกต้อง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิเคราะห์เรื่อง "เอมิลยอกนัคส์บี"

เรื่อง เอมิลยอกนัคส์บี เป็นผลงานเขียนของ แอริค เคสท์เนอร์ (Erich Kastner) นักประพันธ์ชาวเยอรมัน ซึ่งเขียนเป็นภาษาเยอรมัน ต่อมาได้นำไปแปลเป็นภาษาต่าง ๆ หลายภาษา ผู้แปลเป็นภาษาไทย คือ บันลือ ดินพังกา เล่มที่ใช้วิเคราะห์ครั้งนี้พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๒๐ สำนักพิมพ์บรรณกิจเทรดดิ้ง จำกัดจำหน่าย และพิมพ์ที่ทางหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์ไชยวัฒน์ ความยาวของเรื่อง ๑๕๐ หน้า

ประวัติโดยย่อของผู้แปล

ประวัติของ บันลือ ดินพังกา ทราบจากที่ "ดาวจรिया" (จรรยา ดินพังกา) ซึ่งเป็นภรรยาให้สัมภาษณ์ ตีพิมพ์ในหนังสือนักเขียนชาวอักษรศาสตร์ว่า เรียนรู้กันแต่บันลือ ดินพังกา เรียนอยู่ปีเดียว แล้วไปต่อต่างประเทศ กลับมาเพื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘ แต่งงานเมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๐๘ มีลูกสาว ๒ คน คนโต ชื่อ ใจจรรย์ (ป้าเจ๊ย) คนเล็ก ชื่อ ลือจิต (แม่เจิม) ปัจจุบันสอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา^๑

คานลักษณะการประพันธ์

โครงเรื่อง "เอมิลยอกนัคส์บี"

เด็กชายคนหนึ่งต้องเดินทาง โดยรถไฟเพียงคนเดียวเพื่อนำเงินไปให้คุณยาย เขาพบผู้ชายคนหนึ่งซึ่งนั่งอยู่ในรถตู้เดียวกัน และชักชวนให้เขารับประทานขนม เด็กชายหนีไป เมื่อคืนวันไม่พบผู้ชายคนนั้นและเงินก็หายไปจึงเดินไปดูเห็นชายคนนั้นกำลังจะลงจากรถไฟ จึงติดตามไปเพราะคิดว่าต้องเป็นคนขโมยเงินของเขาแน่ ต่อมาเขาได้เพื่อน ๆ อีก

^๑ แนนวิชาบรรณารักษศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "ดาวจรिया," นักเขียนชาวอักษรศาสตร์, หน้า ๑๖๖ - ๑๖๗.

หลายคนในการติดตามสะกดรอยชายคนนั้น ในที่สุดก็พิสูจน์ได้ว่าเป็นคนขโมยจริง และเป็น
คนเกี่ยวข้องกับโจรปล้นธนาคารซึ่งตำรวจติดตามจับ เด็กชายได้รับรางวัล และหนังสือพิมพ์ลง
ข่าวของเขา

เนื้อเรื่องย่อ

เอมิล เป็นลูกชายคนเดียวของนางทิสโบน พ่อของเขาเสียชีวิตไปแล้ว แม่ของเขา
เป็นช่างทำขนมและก่อนข่างยากจนอาศัยอยู่ที่เมืองนอยชัตต์ วันหนึ่งเอมิลต้องเดินทางไปกรุง
เบอร์ลิน เพราะแม่ต้องการให้เขานำเงินไปให้คุณยาย เอมิลต้องขึ้นรถไฟไปและต้องไปลงที่
สถานีที่ถนนฟรีดริช ซึ่งคุณยายจะรออยู่ที่ตางร้านขายดอกไม้

ภายในรถไฟ หลังจากที่ผู้โดยสารจำนวนมากลงที่สถานีใหญ่แห่งหนึ่ง เอมิลจึงนั่ง
อยู่ตามลำพังกับชายสวมหมวกแปลกหน้า ซึ่งเขาบอกว่าชื่อกรุนไคส์ เอมิลรู้สึกง่วงและผลอย
หลับไป เมื่อเขาตื่นขึ้นก็ไม่พบชายสวมหมวกและเงินของเขาก็หายไป เอมิลโผล่หน้าทาง
ออกไปและพบว่านายกรุนไคส์ยังอยู่ที่นั่น เอมิลจึงตามเขาไปโดยไม่ให้ชายคนนั้นเห็น หลัง
จากที่ชายสวมหมวกนั่งลงสิ่งเครื่องคิม เอมิลก็ไ้รู้จักกับเพื่อนใหม่ชื่อ กุสตาฟ เขาสัญญาว่า
จะช่วยเอมิลจับขโมย โดยได้ส่งสัญญาณเรียกพรรคพวกซึ่งเป็นเด็ก ๆ มากมายวางแผนจับ
ขโมยกัน และในที่สุดก็พบว่าขโมยพักอยู่ที่โรงแรมแห่งหนึ่ง คืนนั้นพวกเด็ก ๆ ค้างแยกย้าย
กันไปนอนที่บ้านของตัวเอง ยกเว้นเอมิลกับกุสตาฟนอนที่โรงแรม พอตอนเช้าเมื่อชายสวม
หมวกออกจากโรงแรมก็ถูกพวกเด็ก ๆ รุมล้อมเต็มไปหมด เขาฝ่าฝูงเด็กเข้าไปในธนาคาร
และภายหลังเอมิลก็สามารถพิสูจน์ได้ว่า ชายคนนี้เป็นขโมยจริง และเป็นคนเกี่ยวข้องกับโจรปล้น
ธนาคาร หลังจากทีเอมิลไปหาคุณยาย เขาได้รับรางวัลจับโจรได้จากธนาคารเป็นเงิน ๕๐
ปอนด์ เขาก็ใจมากและส่งข่าวให้แม่ของเขาที่เบอร์ลิน

แนวคิดของเรื่อง

แนวคิดที่สำคัญของเรื่อง คือ การแสดงภาพของเด็กชายคนหนึ่งซึ่งมีความอดทน
ความอดกลั้น และใช้สติปัญญาไหวพริบลู่ทางที่จะพิสูจน์ให้ได้ว่าบุคคลที่เขาสงสัยนั้นเป็นขโมย

จริง นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นถึงความสามัคคีของหมู่คณะ ย่อมจะนำความสุขความสำเร็จมาให้

ตัวละคร

เอมิล ทิชไบน์

เอมิล ทิชไบน์ เป็นลูกของนางทิชไบน์ซึ่งมีอาชีพเป็นช่างทำผม พ่อของเขาเสียชีวิตแล้ว เขาเป็นเด็กเรียนดี รักแม่ เอมิลมีบุคลิกลักษณะตลอดจนนิสัยใจคอ ดังนี้

...เอมิลติดแม่มาก และรู้ว่าแม่ทำงานหนักเพื่อหาสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กอื่น ๆ มีมาให้เขา เขาจะรู้สึกไม่ดีมาก ๆ ถ้าเขาไม่ขยันเรียนหรือถ้าเขาแอบขี้ดลอกงานจากนักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้น หรือหนีโรงเรียน ถ้าทำอย่างนั้นก็เท่ากับทำให้แม่ผิดหวัง และเขาไม่ชอบทำอย่างนั้นเป็นอันขาด เขาไม่ปรารถนาทำอะไรให้แม่ไม่สบายใจ (หน้า ๔ - ๕)

เอมิล เป็นคนมีความกตัญญูทศเวทที่ต่อผู้มีพระคุณ โดยเฉพาะแม่ของเขา เขาพยายามเรียนให้ได้ดีหนึ่งในชั้น เพื่อจะให้แม่ดีใจ และเขาถือว่าได้ตอบแทนแม่ในการที่แม่ทำทุกอย่างเพื่อเขา

เมื่อเอมิลต้องไปเบอร์ลิน เขาห่วงใยแม่มาก เขาบอกแม่ว่า

"เวลาผมไม่อยู่ แม่อย่าทำงานให้หนักนักนะ แม่ระวังอย่า ใ้ไม่สบายไป เพราะจะไม่มีใครคอยดูแลถ้าแม่ไม่สบายผมเห็นจะต้องบินกลับมาหา บินมากในเครื่องบินนะ ผมไม่ไปอยู่เกินอาทิตย์หรอก ต้องเขียนจดหมายถึงผมนะแม่" (หน้า ๑๓ - ๑๔)

ขณะที่นั่งรถไฟไปหาคุณยายที่เบอร์ลิน เขากังวลเรื่องเงินที่แม่ให้นำไปให้คุณยาย เพราะกลัวจะหายเนื่องจากขาง ๆ เขามีนายกรุ่นไคลส์ ซึ่งเขาไม่ไว้วางใจในกิริยาท่าทาง ด้วยความรอบคอบของเอมิล เขาจึงเอาทองคำ แล้วเอาของใส่เงินออกมาจากกระเป๋าแล้วนับเงินดู เขาคิดหาวิธีที่จะทำให้เงินไม่สูญหาย โดยใช้วิธี คือ

...เขานึกได้ว่ามีเข็มหมุดอยู่ที่ปกเสื้อนอก เขาดึงเข็มออกมาและแทงให้ทะลุของใส่เงินกับธนบัตรทั้งสามใบ แล้วกลัดช่องกับธนบัตร เขาก็บกระเป๋าคอยให้เข็มแทงทะลุผารองค้ำในของเสื้อ (หน้า ๒๐ - ๒๑)

เมื่อเงินของเขาหายไปในขณะที่เขาอนหลับ เขาได้กรีกครองดูแลด้วยพื้นฐานว่า นายกรุ่นไคลด์คงจะเป็นชโมย จึงได้ติดตามไปโดยใช้ความคิดที่จะพิสูจน์ความจริงให้ได้ เมื่อเขาพบกุสตาฟ และโล่เพื่อน ๆ อีกหลายคนให้ความช่วยเหลือ เขาเป็นห่วงคุณยายเกรงว่าคุณยายจะวิตกกังวลจนเกินไป จึงเขียนจดหมายที่แจ้งให้คุณยายทราบว่าเขาติดธุระที่จะต้องทำก่อนและยังเป็นการลับโดยให้เพื่อนเป็นคนนำจดหมายไปให้

เอมิล เป็นคนมีปฏิภาณไหวพริบดี เมื่อเด็ก ๆ ท้อนนายกรุ่นไคลด์ และนายกรุ่นไคลด์หนีเข้าไปในธนาคาร ทำที่จะไปแลกเงินแล้วก็ยื่นเงินให้พนักงานธนาคาร เอมิลก็บอกพนักงานว่าเงินนั้นเป็นของเขา ซึ่งนายกรุ่นไคลด์ชโมยในรถไฟในขณะที่เขาหลับ เอมิลอ้างหลักฐานว่า

"ผมนี่อะไรได้อย่างหนึ่ง ในรถไฟผมมกลัดของใส่เงินไว้กับคานในของกระเป๋า จึงควรจะมีรูเล็ก ๆ ที่ชนบัตรทั้งสามใบ" (หน้า ๑๐๘)

เมื่อตำรวจจับตัวนายกรุ่นไคลด์ เอมิลก็ขอบคุณตำรวจที่ให้ความช่วยเหลือเขา แล้วก็ชมเชยเพื่อน ๆ ที่ช่วยตามจับชโมยให้ตำรวจฟังว่า

"กรับ แล้วก็พวกเพื่อน ๆ ของผมวิเศษทั้งนั้น มีกุสตาฟคนที่ถือตราคณะกรับ และท่านศาสตราจารย์ แล้วก็ทิวสเคยบอย ครุม มิต เลอร์สองพี่น้อง และทุกคนนั่นแหละกรับ สดุดีจริง ๆ และท่านศาสตราจารย์ก็จัดแจงเรื่องต่าง ๆ เก่งมาก" (หน้า ๑๑๘)

และเมื่อเอมิลได้รับรางวัล ๕๐ ปอนด์ ในการจับผู้ร้าย ซึ่งเป็นคนเดียวกับโจรที่ปล้นธนาคาร เขาก็บอกว่า

"... สิ่งแรกที่เราจะทำก็คือให้คุณแม่มีเครื่องอบผมไฟฟ้า และเสื้อกันหนาวเหมาะ ๆ อย่างที่เป็นชนสัตว์..." (หน้า ๑๔๒)

นายกรุ่นไคลด์

ลักษณะของนายกรุ่นไคลด์ ในความคิดของเอมิล ก็เป็นคนหน้ายาว และมีหนวด คำกระจุกนอยกับรอยยิ้มมากมายรอบ ๆ ปาก หูของเขาข้างและกาง (หน้า ๒๑)

นายกรุ่นไคล้ เป็นคนพูดจาไร้วุฒิภาวะ เมื่อนั่งอยู่ในรถไฟ เขาก็เล่าถึงศึกสูง ๆ ในเมืองเบอร์ลินให้เอมิลฟังว่า

...หนูจะได้เห็นในเบอร์ลิน เขาต้องผูกหลังคากับท้องฟ้าเพื่อไม่ให้มันปลิวไปเสีย แล้วถ้าใครอยากไปไหนถวนมาก จริงๆ ก็ให้ไปที่ที่ทำการไปรษณีย์ที่อยู่ใกล้ที่สุดแล้วเขาก็จะเอาคน ๆ นั้นใส่กล่องยิงไปตามท่อสูงๆ ที่ทำการไปรษณีย์ ณ สถานที่คนนั้นต้องการไปจริง ๆ และถ้าใครไม่มีเงินใช้ก็ไปที่ธนาคาร เอามันสมองแลกเงินทำสลิปปอนด์ แต่ละ คนเราอยู่ไม่ไถนนานโดยไม่มีมันสมองอยู่ไคล้ก็วันสองวันเท่านั้น ถ้าจะเอามันสมองคืนต้องเอาเงินไปให้ธนาคารสลิปปอนด์ พวกหมอกมียาบางอย่างที่วิเศษเขียวละ" (หน้า ๙)

นายกรุ่นไคล้ มีนิสัยชอบพูดโกหก เมื่อเขาพบเอมิลในรถไฟ เขาบอกว่า เขาชื่อกรุ่นไคล้ แต่เมื่อเขาถูกเด็ก ๆ ล้อมเอาไว้แล้วนั้นเขาไปในธนาคาร ทำที่จะไปแลกเงิน เขาบอกผู้จัดการธนาคารว่า ชื่อ มิลเลอร์ เมื่อถูกตำรวจจับได้ นายสิบเวร์ไค้ตามชื่อเพื่อนจะบันทึกไว้ในสมุดทะเบียนเขาก็ตอบว่า ชิด เฮอร์เบิต คีส์ลิง และโกททว่า

"ผมไม่ทราบว่าอะไรทำให้ผมทำลงไป เด็กคนนั้นหลับอยู่ตรงซอก และของชนบทก็หลุดออกมาจากกระเป๋า ผมหยิบขึ้นมาเพียงเพื่อจะดูว่ามีอะไรอยู่ข้างในเท่านั้น แล้วก็เพราะไม่มีเงิน..."

กุสตาฟ

เป็นเพื่อนของ เอมิลคนแรกที่รู้จักที่เมืองเบอร์ลิน เมื่อกุสตาฟรู้ว่าเอมิลกำลังตามจับขโมย เขาก็บอกว่า

"การไล่จับขโมยจริง ๆ และจับให้ได้นะ ไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย ถ้าเธอไม่รังเกียจฉันจะช่วยเธอ" (หน้า ๕๔)

กุสตาฟได้ช่วยเหลือโดยการขอความร่วมมือจากเพื่อน ๆ ของเขาจำนวน ๒๐ กว่าคน ให้มาช่วยกันจับขโมย บทบาทของกุสตาฟที่สำคัญคือปลอมเป็นเด็กกุ่มลิฟท์ เพื่อจะได้พบนายกรุ่นไคล้ และนำรายละเอียดต่าง ๆ มาบอกเพื่อน กุสตาฟได้ไม่สนิทกับเด็กกุ่มลิฟท์และเลา

ความจริงให้ฟัง เด็กคุณลิต์จึงให้เสื้อยี่ห้อหนึ่งเป็นเครื่องแบบของถนนคุณลิต์ที่คุ้นเคย และบอกให้กุस्ताพนำเพื่อน ๑ คน ไปนอนในห้องพักคนงานที่ว่างอยู่ห้องหนึ่งได้

เมื่อนายกรุนโคสท์ถูกเด็ก ๆ ล้อมเอาไว้ และหนีเข้าไปในธนาคาร กุस्ताพก็ติดตามเข้าไปกับท่านศาสตราจารย์ ส่วนเอมิลก็กับเพื่อน ๆ ที่เหลือรออยู่ข้างนอก จนกว่ากุस्ताพจะบีบแตรเรียกให้เข้าไป กุस्ताพรอจังหวะและเมื่อเห็นนายกรุนโคสท์ทำร้ายท่านศาสตราจารย์เพื่อนของเขา ภายในธนาคารเริ่มวุ่นวาย เขาก็บีบแตรสามครั้งและเด็ก ๆ ก็เข้าล้อมนายกรุนโคสท์ไว้ในธนาคาร

ท่านศาสตราจารย์

เป็นเด็กชายที่สวมแว่นตาขอบกระ เขามีนิสัยชอบพูดเหมือนครู จึงได้รับฉายาเป็นศาสตราจารย์ เมื่อกุस्ताพบีบแตรเรียกเพื่อน ๆ เพื่อให้ช่วยเหลือเอมิล ท่านศาสตราจารย์ก็บอกว่า

“เราจะจับมันให้ได้อัน ๆ กุस्ताพ” (หน้า ๕๖)

ท่านศาสตราจารย์เป็นผู้วางแผน และเป็นผู้นำในการช่วยเหลือเอมิลครั้งนี้ เขาสั่งการว่า

“ใครที่ไม่มีส่วนในการไล่จับจริง ๆ ก็ต้องอยู่ที่สี่แยกนิโคลัสนี่แหละ และเชอควอร์จะผลักดันกลับไปบ้าน บอกว่าจะต้องอยู่ข้างนอกนานสักหน่อย เธออาจจะบอกได้เสียด้วยซ้ำว่าจะไปค้างกับเพื่อนที่ยังสะดวกเขา ถ้าเราต้องทำกันอยู่ถึงเขา เอมิล กุस्ताพ คุรมมิตเคอร์ ทั้งสองคน กับตัวฉันเอง จะเป็นกำลังแนวหน้า เราโทรศัพท์ไปบอกที่บ้านกันดีกว่าว่าเราจะกลับบ้านทำไมอะไรอีกละ อ้อ เทราทเธอเป็นคนส่งข่าวนะ ไปบ้านกับทิวสเคย์และพร้อมที่จะไปสี่แยกนิโคลัส” (หน้า ๖๑ - ๖๒)

ท่านศาสตราจารย์ เป็นเด็กชายที่มีเหตุผล และมีบุคลิกของความเป็นผู้นำ เช่นเมื่อเทราทไม่พอใจเอมิลจะชกตอยเอมิล ท่านศาสตราจารย์ก็บอกว่า

“โปรดรักษาระเบียบ โปรดรักษาระเบียบ ถ้าอยากสูทก็แก้ไว้พุงนี้ ไม่ใช่ตอนนี้
เขอนี้ทำเป็นเล็กไปได้” (หน้า ๖๔)

เขาเป็นคนลึกรหัสเอมิลขึ้นสำหรับติดต่อกันทาง โทรศัพท์ เพื่อป้องกันคนสวมรอย
และเป็นคนรอบคอบ เช่น เมื่อนั่งรถแท็กซี่ที่ติดตามคนร้ายไป เขามองว่าหมายเลขรถแท็กซี่
ที่คนร้ายนั่งไปมีความสำคัญจึงจดเอาไว้ คือ ไอ เอ ๓๗๓๓

เมื่อเห็นเอมิลกับกุสตาฟทะเลาะกัน ท่านศาสตราจารย์ก็พูดว่า

“นี่หุบปากเสียทีเถอะ ทั้งสองคนนั้นแหละ หลามเรื่องชกต่อยอยู่ได้ ที่นั่นเป็นห้อง
อยู่ก็คือเรื่องที่จะเข้าไปในโรงแรม แต่ฉันรู้สึกว่าคุณทั้งสองคนไม่ได้หรอก เพราะเธอ
จะกระแทกหน้ากัน” (หน้า ๘๒)

หรือเมื่อเพื่อนไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ท่านศาสตราจารย์ก็จะโกรธ และถือว่าเป็นความ
ผิดที่อภัยไม่ได้ เช่น

“ข้าพเจ้าขอเสนอว่าให้ขับปีเตอร์ออกจากหน่วยนักสืบ และอย่าให้เขามีส่วนใน
เรื่องนี้สักเลย” (หน้า ๘๘)

ตัวละครในเรื่องนี้มีบุคลิกลักษณะสมจริง เล็ก ๆ ในเรื่องส่วนใหญ่เป็นตัวละคร
ที่เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับที่จะยึดถือปฏิบัติตามได้

จากหรือภูมิประเทศ

จากในเรื่อง “เอมิลยอดนักสืบ” ส่วนใหญ่อยู่ที่เมืองเบอร์ลิน ซึ่งเอมิลต้องเดินทาง
ไปพบกับคุณชายเพื่อนำเงินที่แม่ฝากมาให้ สภาพของเมืองเบอร์ลินในความรู้สึกของเอมิล คือ

... รถยนต์แล่นปราศอยู่ไปมาพลางกดแตรและห้ามล้อ เสียงแสบหู รถเหล่านี้ให้
สัญชาตญาณเลี้ยวขวาวางซ้ายบาง และบางก็เลี้ยวออกไปตามทางแยก ส่วนคันอื่น ๆ ก็กวัดกิดหลัง
ไป เสียงที่ดังอยู่นั้นยากแก่การพรรณนา และบนทางเท้า ผู้คนก็เดินผ่านไปอย่างรวดเร็ว ตรง
หัวเลี้ยวทุกแห่งมีรถยนต์ รถมอเตอร์ รถมอเตอร์ และรถโดยสารสองชั้น แล่นแออัดเข้าสู่อุโมงค์

สายใหญ่ มีร้านขายหนังสือพิมพ์อยู่ทุกหัวมุมถนน พร้อมกับมีคนร้องตะโกนบอกหัวข่าวล่าสุด
 เอมิลมองไปทางไหนก็เห็นหน้าตางรานโกหฺรุ เต็มไปด้วยดอกไม้และผลไม้ หนังสือ เสื้อผ้า
 ชุดชั้นใน ผ้าไหมอย่างดี นาฬิกาข้อมือเรือนทอง และนาฬิกาอื่น ๆ คึกคักคึกคักสูงชัน ๆ ไปใน
 ทองฟ้า (หน้า ๓๕)

ถนนในเมืองเบอร์ลิน ที่ปรากฏในเรื่อง มีหลายสาย เช่น ถนนไกเซอร์ ซึ่งเป็น
 ถนนสายที่กว้างและสวยงาม ถนนราเตนาว, ถนนโคลสท์, ถนนรุมานท์, ถนนม็อดส์,
 ถนนลุนเทร์เคินอินเคิน นอกจากนี้ยังมีสี่แยก เช่น สี่แยกอเล็กซานเดอร์, สี่แยกนิโคไลส์,
 สี่แยกวิกตอเรียหลุยส์, สี่แยกนอลเลนคอร์ท

เอมิล ไล่เปรียบเทียบเมืองนอยชตัทท์ กับเมืองเบอร์ลิน ไว้ว่า

...เบอร์ลินนี้ดีหรือกแต่ฉันไม่แน่ใจว่าจะอยากอยู่ที่นั่นตลอดไป นอยชตัทท์เป็นเมือง
 เล็ก มีตลาดอยู่สองแห่ง มีสี่แยกตรงสถานี และสนามเล่นริมน้ำกับสวนอามเชลเท่านั้น
 แหะ แต่เพียงพอสำหรับฉัน ที่นี้มีเสียงอีกที่กราวกับมีงานอยู่ตลอดเวลา มีถนน มีสี่แยกมาก
 มากเหลือเกิน ฉันจะคงหลงทางอยู่เรื่อยเลย... (หน้า ๔๓)

จากที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของเรื่อง คือ โรงแรมไครท์ ซึ่งนายกรุนโดส เข้ามา
 อาศัยอยู่ สภาพของโรงแรมไครท์อยู่ในทำเลที่เหมาะสมมากสำหรับเอมิลและเพื่อน ๆ จะคิด
 ความจำเป็น โรงแรมไครท์ ตั้งอยู่ที่สี่แยกนอลเลนคอร์ท ใกล้เคียง ๆ โรงแรมจะมีโรงหนัง
 โรงละคร ตรงข้ามโรงแรมจะมีสถานีรถไฟใต้ดิน มีร้านอาหารและตู้โทรศัพท์ ผู้แปลได้บรรยาย
 สภาพของสี่แยกแห่งนี้ว่า

จวนค่ำแล้ว ป้ายไฟสว่าง ๆ เริ่มเปิดปิด ๆ รถไฟผ่านไปเสียงก็ก้องบนราง
 เห็นอัครชะบ่างและแดนโครม ๆ อยู่เมืองดังที่โตคินบ้าง เสียงรถราง รถโดยสาร รถยนต์
 เก่ง และรถจักรยานยนต์ที่ผ่านไปมาบนท้องถนนนั้น เอมิลฟังดูแล้วรู้สึกเหมือนกับเสียงอุปการ
 อันวิกลจริตเองอยู่ทั่วไปหมด เสียงเพลงเตนรำนวมาจากกรานกาแพ็กลัด ๆ และผู้คนกำลัง
 เบียดเสียดเข้าไปในโรงหนังทั้งหลายที่ตั้งอยู่ ณ สี่แยกนั้น เพื่อดูหนังรอบสุดท้าย (หน้า ๔๓)

จากอีกแห่งหนึ่งที่เอมิลได้พบและตื่นตาตื่นใจเนื่องจากไม่เคยเห็น คือสำนักงานหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

คึกซึ้ง เป็นที่พิมพ์หนังสือพิมพ์นี้ใหญ่โตมากเกือบจะใหญ่เท่ากองบัญชาการตำรวจ และวุ่นวายสับสนมากกว่า ผู้คนเดินขวักไขว่ไปมาอยู่ตามทางเดิน รวาทันทีวาทังว้างวิวกวักกัน นายเคสท์เนอร์พาเอมิลเข้าไปในห้องที่มีผู้หญิงสาวผมแดงนั่งอยู่ที่โต๊ะ นายเคสท์เนอร์เริ่มบอกให้ผู้หญิงคนนั้นบันทึกเรื่องของเอมิลไว้ทันที และเชอพิมพ์ไปเลย

...ทั้งสองคนขึ้นไปชั้นสามทางลิฟต์ แล้วก็เข้าไปในห้องซึ่งมีแสงสว่างจ้าและมีหน้าต่างบานใหญ่หลายบาน เอมิลจัดผมเผ่าให้เรียบร้อยแล้วถ่ายรูป ท้ายสุดนายเคสท์เนอร์กับเอมิลไปที่ห้องเรียงพิมพ์ ที่นั้นมีเสียงเครื่องพิมพ์คึกคักระรืออยู่ราวกับมีเครื่องพิมพ์คึกคักพันเครื่องทำงานพร้อมกัน... (หน้า ๑๒๕)

จากในเรื่องนี้ทำให้ผู้อ่านสามารถวาดภาพและเข้าใจได้ไม่ยากนัก เพราะให้รายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่พอควร ถึงแม้ว่าจะไม่เคยเห็นเบอร์ลิน แต่สภาพของเมืองหลวงของไทยที่ผู้อ่านพบ เห็นก็พอจะเปรียบเทียบกันได้ในด้านความวุ่นวาย สับสน อึกทึก และจอแจควดยวดขานพาหนะ

ถ้อยคำและสำนวนที่ใช้ในเรื่อง

ถ้อยคำและสำนวนที่ใช้ในเรื่อง "เอมิลยอดนักสืบ" สรุปได้ดังนี้

๑. การใช้คำที่ทำให้เกิดมโนภาพ เช่น

...อีกข้างหนึ่งของผู้ชายที่หายใจเสียงแหลมคนนั้น มีผู้หญิงนั่งตักผ้าพันคออยู่ และตรงที่นั่งริมหน้าต่างถัดจากเอมิลเป็นชายสวมหมวกกำลังอ่านหนังสือพิมพ์อยู่ (หน้า ๑๗)

๒. ถ้อยคำที่แสดงถึงอารมณ์ที่เกิดจากความโกรธ เช่น เมื่อกุสตาฟถามเอมิลว่ามาจากไหน เอมิลก็ตอบว่ามาจากเมืองนอยชตัดท์ กุสตาฟก็ใช้คำพูดทำให้เอมิลโกรธว่า

* "ดู มาจากบ้านนอกนะเองแหละ อย่างนี้เอง เธอจึงสวมเสื้อผ้าออกนอกเกลียด
อย่างนี้"

"กลับคำเสียเก๊ยวนี้ละ" เอมิลพูดด้วยความโกรธ "ไม่งั้นฉันค่อยเธอให้ลงไป
คลุกฝุ่นที่เคียว" (หน้า ๕๒)

๓. การไต่คำจ่าย ๆ ในการพรรณนาความได้อย่างลึกซึ้ง งดงาม
คำแล้ว ดวงดาวสุกใส แว่ววาวและดูเหมือนว่าดวงจันทร์มองดูรางรถไฟ
เหนือสี่ระยะ เด็กทั้งสองอยู่ควยควยตาข้างเคียว (หน้า ๕๒)

๔. การไต่คำอุทานของชาวตะวันตก เช่น
"พระเจ้าช่วย มีอะไรเกิดขึ้นแก่เขาหรือคะ..." (หน้า ๑๓๖)

๕. การไต่คำบรรยายที่เกิดจากความตื่นเต้น ตกใจ ระคนกับความสุขโดยไม่
คาดฝันมาก่อน เช่น เมื่อนางทิวไบน์ทราบข่าวของเอมิลลูกชายจากหนังสือพิมพ์

...นางทิวไบน์ คอย ๆ หน้าซีดเผือกลงในขณะที่อ่านเรื่อง หนังสือพิมพ์สั้น
ในมือเธอราวกับเข็มนาฬิกาอยู่ท่ามกลางลมแรงจัด แต่ที่จริงแล้วหน้าตาทั้งสองบานเบิกแน่นอนอยู่
ชายคนนั้น ก็คงจะรอให้เธออ่านจบไม่ว่าไรแต่เรื่องของเอมิลมีอยู่เต็มหน้าแรกรวมทั้งรูปถ่าย
ของเราที่ติดอยู่ตรงกลาง และแม่ของเอมิลต้องใช้เวลานานกว่าจะอ่านจบ (หน้า ๑๓๕)

คานประเทืองปัญญา

เอมิลยอดนักสืบ เป็นนวนิยายขนาดสั้นที่แปลมาจากภาษาต่างประเทศ ความรู้และ
ข้อคิดเห็นจากเรื่องนี้ สรุปได้ คือ

๑. ความรู้เรื่องรถรางในเมืองนอยชตัดท์
...รถนี้ออกจะนาดู คือถึงแม้ลักษณะเหมือนรถรางและเดินไปบนราง แต่ใช้
มาลากรถแก ๆ ลาก...รถรางมาลากยอมไม่มีพวงมาลัยหรือห้ามล้อ คนขับเพียงแต่ถือบังเหียน
ไว้ในมือซ้าย และแต่ในมือขวา และร้องว่า "ไป" เมื่อพร้อมที่จะออกเดิน (หน้า ๑๐ - ๑๑)

๒. ความรู้เรื่องอาหารของชาวเยอรมันที่นิยมรับประทานกัน คือ เนยแข็ง มักกะโรนีกับแฮม (หน้า ๑๓๒)

๓. ข้อคิดจากเรื่องนี้ ก็คือความสมัครสมานสามัคคีในหมู่คณะยอมทำให้งานไ้รับความสำเร็จเป็นอย่างดี และความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีความสำคัญมากถึงแม้หน้าที่นั้นจะเล็กน้อยจากรู้จักรับผิดชอบยอมทำให้งานใหญ่ประสบผลสำเร็จได้ ดังเช่น ทิวสเคยนอย ซึ่งมีหน้าที่คอยรับโทรศัพท์ซึ่งเพื่อนฝูงจะติดต่อมาในขณะที่ติดตามดูราย ของเอมิลโคชมเชยทิวสเคยนอยว่า

"โอ้ ทิวสเคยนอยนั่นแหละ เขานั่งอยู่ในบ้านข้างเครื่องโทรศัพท์ถึงสองวันเต็ม ๆ เพราะนั่นเป็นหน้าที่ของเขา และทำอย่างนั้นไม่สนุกนักดอก แต่เขายืนยันถึงความจริง ๆ หวังว่าตัวอย่างนี้จะเป็นประโยชน์แก่คนอื่น ๆ ย้ายอยากให้เห็นทุกคนยืนขึ้นและร้องไชโยให้ทิวสเคยนอยสามครั้ง" (หน้า ๑๔๕)

๔. ข้อคิดในเรื่องการคบคน การเชื่อคนง่ายยอมนำความผิดหวัง ความลำบาก ความเสียใจมาให้ ดังเช่น เอมิล ซึ่งยอมรับประทานขนมของนายกรุนโคสและทำให้เขาหลับไป ถึงจะฝันความรู้สึกร่างไรก็ตาม ต่อมาเขาเข้าใจว่าคงเป็นขนมที่เขากินนั่นเอง ทำให้เขานอนหลับและสูญเสียเงินไป กว่าจะติดตามและไ้รับเงินคืนก็ต้องเผชิญกับความลำบากไ้รับความเหน็ดเหนื่อย เขาบอกกับญาติพี่น้องว่า

"ถึงยังไงผมก็ไ้เรียนรู้จะไรอย่างหนึ่งครับ ผมคงจะไม่เชื่อคนแปลกหน้า ง่าย ๆ อีกแล้ว" (หน้า ๑๕๐)

ค่านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ สรุปได้ดังนี้

๑. รูปเล่มของหนังสือ ปกหน้าของหนังสือพิมพ์ ๔ สี สวยงาม เป็นภาพวาด ซึ่งเป็นรูปเด็กหลายคนกำลังประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อจับขโมย โดยนำเอาภาพประกอบในบทที่ ๕ เหล่านี้กลับชุมนุมกัน มาเป็นภาพหน้าปกให้สีสันสวยงาม ชื่อเรื่อง "เอมิลยอดนักสืบ"

ใช้ตัวเขียนขนาดใหญ่สวยงามควยสี่ขาวูคานบนทางซ้ายของหนังสือ ส่วนคานบนทางขวามีมือบอกชื่อสำนักพิมพ์บรรณกิจ ปกคานกลาง บอกชื่อผู้เขียน และชื่อผู้แปล โดยใช้ตัวอักษรสีเหลือง ที่สันหนังสือมีเครื่องหมายของสำนักพิมพ์, ชื่อเรื่อง และชื่อผู้แปล โดยใช้ตัวอักษรสีแดง ปกหลัง พื้นสีเขียว มีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า แอริค เลสคีนเนอร์ เขียนขึ้นเป็นภาษาเยอรมัน ได้รับความนิยมมาก, ตัวพิมพ์ ใช้สีต่าง ๆ กัน เช่น สีน้ำเงิน, ดำ, เหลือง, แดง, ชมพูเข้ม

ปกหนังสือดึงดูดความสนใจของผู้อ่านมาก เพราะนอกจากสีสันจะสวยงามแล้ว ภาพวาดรูปเล็ก ๆ ก็ให้ความสดชื่น และอยากทราบเรื่องราวภายในเล่ม

๒. ขนาดเล่มของหนังสือ "อีเมลยอดนักสืบ" เป็นหนังสือที่มีขนาดกว้าง ๕ นิ้ว ยาว ๙ $\frac{๓}{๔}$ นิ้ว หนา $\frac{๓}{๔}$ นิ้ว เป็นหนังสือขนาด ๑๖ หน้าที่ มีจำนวนหน้าทั้งหมด ๑๗๖ หน้า มีภาพประกอบทั้งหมด ๑๙ ภาพ

จะเห็นได้ว่าขนาดของหนังสือมีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

๓. ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ ประกอบด้วยปก, หนารองปก, สารบัญ, แดง การณ์สำนักพิมพ์ ในการพิมพ์ครั้งแรก, คำนำสำนักพิมพ์ในการพิมพ์ครั้งที่ ๒, เนื้อเรื่อง และในระหว่างเล่ม จะมีภาพประกอบแทรกอยู่ในแต่ละบท

หนังสือเล่มนี้ยังมีองค์ประกอบของหนังสือไม่ครบถ้วน ควรมีหน้าลิขสิทธิ์ บทเสริมท้าย ซึ่งอาจจะเป็นประวัติของผู้แต่ง และประวัติของผู้แปล ควรเรียงคำนำ ใ้หน้า สารบัญ เพื่อให้อ่านได้ทราบรายละเอียดถึงที่มาของหนังสือเล่มนี้ แล้วจึงไปถึงสารบัญ และเนื้อเรื่องต่อไป

๔. กระดาษที่ใช้พิมพ์ กระดาษที่ใช้พิมพ์ปกหนังสือเป็นกระดาษการ์ด มีน้ำหนัก ประมาณ ๑๕๐ กรัม/ตารางเมตร ส่วนกระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือเป็นกระดาษปรู๊ฟ มีน้ำหนัก ประมาณ ๕๐ กรัม/ตารางเมตร

จะเห็นได้ว่า ปกหนังสือกระดาษที่นำมาผสมกาว สภาพของปกจึงทนทานต่อการใช้ ส่วนกระดาษที่พิมพ์เป็นกระดาษบาง ขาดง่าย ไม่สะดวกในการเปิดอ่าน เก็บไว้ไม่ได้นาน เพราะกระดาษจะกรอบและเป็นสีเหลือง เมื่อเปียกน้ำจะฉีกได้ง่าย ทำให้หนังสือไม่คงทน จึงควรปรับปรุงกระดาษที่พิมพ์หนังสือให้มีความหนาขึ้น เพื่อจะได้ทนทาน และมีอายุการใช้งานที่ยาวขึ้น

๕. การทำเล่ม หนังสือเล่มนี้ทำเล่มด้วยวิธีหาคาว ทำให้ไม่คงทน ขาดง่าย หรือกระดาษหลุดจากเล่มได้ง่าย ควรใช้ลวดเย็บ จะได้คงทนและสะดวกต่อการใช้

๖. ขนาดของตัวอักษรที่พิมพ์ ขนาดของตัวอักษรที่พิมพ์ในหนังสือเล่มนี้มีความเหมาะสมกับสายตาของผู้อ่าน ชื่อเรื่องประจำแต่ละบทจะใช้ตัวอักษรขนาด ๑๖ เพื่อให้เห็นเด่นชัด เนื้อเรื่องหน้าแรกของแต่ละบทประมาณสองหน้า หรือหนึ่งหน้ากระดาษ จะใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่กว่าเนื้อเรื่องส่วนอื่น ๆ

๗. ขอบกพร่องของการพิมพ์ การพิมพ์มีขอบกพร่องหลายแห่ง ซึ่งสรุปได้ ๓ ลักษณะ คือ

๑. พิมพ์ไม่ชัดเจน เช่น หน้า ๒, ๒๐, ๑๒๑, ๑๔๔

๒. พิมพ์ตกตัวอักษร เช่น นางเวียง (หน้า ๒), หนึ่ง (หน้า ๕ ตกเครื่องหมายวรรคตอน), แม่ของเธอ (หน้า ๘ ตกเครื่องหมายวรรคตอน), เธอเชื่อเรื่อง (หน้า ๓๗ ตกเครื่องหมายวรรคตอน) เธอต้องไม่เข้าไป (หน้า ๔๐ ตกเครื่องหมายวรรคตอน) มีเวลาประมาณ (หน้า ๔๗ ตกสระเอ)

๓. สะกดคำผิด เช่น รดลาง, หนาบทม, สัจญาน, ะหีส และบางครั้งการพิมพ์คำเดียวกัน ใช้คำไม่ตรงกัน เช่น ชื่อกุสตาฟ บางครั้งพิมพ์ กุสตาฟ, ซิการ์ บางครั้งพิมพ์เป็น ลิการ์ คำบางคำบางครั้งพิมพ์ถูก บางครั้งพิมพ์ผิด เช่น สัจญาน, สัจญาน, ะหีส, ะหีส, แทกซี่ แทกซี่ ฯลฯ

ฉะนั้นจึงควรปรับปรุงการพิมพ์ให้ถูกต้องเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับนักเรียนได้จดจำไว้เขียนภาษาไทยให้ถูกต้องต่อไป

วิเคราะห์นวนิยายเรื่องพลายมลิวัลย์

นวนิยายเรื่องพลายมลิวัลย์ เป็นผลงานของ ถนอม มหาเปารยะ เล่มที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ พิมพ์เมื่อกรกฎาคม ๒๕๒๐ พิมพ์ที่โรงพิมพ์เจริญธรรม จัดจำหน่ายโดยสำนักพิมพ์บรรณกิจเทรดดิ้ง ความยาวของเรื่อง ๑๒๕ หน้า ตอนต้นเรื่องมีหน้าคำนำและตอนท้ายเล่มมีบทเสริมท้าย ซึ่งเขียนโดย กานต์มณี ศักดิ์เจริญ รวมทั้งประวัติของถนอมมหาเปารยะ รวมความยาวทั้งเล่ม ๑๔๔ หน้า

ประวัติโดยย่อของผู้แต่ง

ถนอม มหาเปารยะ เป็นนักเขียนสตรี เกิดเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๑ ที่ตำบลนางเด็ง จังหวัดพระนคร ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๐๔ ถนอมมหาเปารยะ เป็นบุตรขุนอนุชนการตรวจ และนางเมือง อรุณกะ สมรสกับนายเทพมหาเปารยะ นักเขียนคนสำคัญคนหนึ่งของไทย

การศึกษา

เริ่มเรียนหนังสือที่โรงเรียนสตรีวังหลัง ต่อมาย้ายไปเรียนที่โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย แต่ยังไม่จบชั้นมัธยมปีที่ ๘ ก็ลาออก

การทำงาน

หลังจากลาออกจากโรงเรียน ได้เข้าทำงานเป็นแห่งแรกที่บริษัทหุ่ยสกีลีวโนเวนส์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทค้าขายของชาวอังกฤษ จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๘๗ บริษัทถูกปิดจึงต้องลาออก ต่อมาได้เข้าทำงานในที่ต่าง ๆ อีกหลายแห่ง ทั้งนี้ สำนักงานควบคุมขนตาขาว ธนาคารกสิกรไทยเมื่อเปิดกิจการใหม่ ๆ บริษัทอินชอยจำกัด และสุดท้ายได้กลับมาทำงานอีกครั้งที่ธนาคารกสิกรไทย จนกระทั่งถึงแก่กรรม

งานเขียนหนังสือ

จนอม มหาเปารยะ เริ่มงานเขียนครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๑ ด้วยการเขียนเรื่องส่งไปพิมพ์ในนิตยสาร "ไทยใหม่" เมื่อได้รับผลสำเร็จก็จะใช้เวลาว่างเขียนหนังสือส่งไปลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่าง ๆ เป็นประจำ เช่น ประชาชาติ ส่วนอักษร ประชามิตร ประชามิตร-สุภาพบุรุษ ศิลาปิน เอกชน รุ่งอรุณ โบว์แดง พิมพ์ไทย สยามสมัย เริงรมย์ เคลิเมด และสตรีสาร

จนอม มหาเปารยะ เป็นผู้หนึ่งที่ร่วมก่อตั้งสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย

ผลงานเขียน เช่น

๑. เบื้องต้นแห่งอวสาน ลงพิมพ์ในประชามิตร - สุภาพบุรุษ (รายสัปดาห์)
พ.ศ. ๒๔๘๕
๒. รอยเกวียน ลงพิมพ์ในประชามิตร - สุภาพบุรุษ (รายวัน)
พ.ศ. ๒๔๘๕
๓. ทศกวีชีวิตเจ้า ลงพิมพ์ในประชามิตร - สุภาพบุรุษ พ.ศ. ๒๔๘๕
๔. ตะคอนกับชีวิต ลงพิมพ์ในประชามิตร - สุภาพบุรุษ พ.ศ. ๒๔๘๕
๕. ผู้ครองธรรม ลงพิมพ์ในประชามิตร - สุภาพบุรุษ พ.ศ. ๒๔๘๗
๖. ขาวนาบุญ ลงพิมพ์ในประชามิตร - สุภาพบุรุษ พ.ศ. ๒๔๘๗
๗. เขาเรียกฉันว่าขอรัก ลงพิมพ์ในประชามิตร - สุภาพบุรุษ
พ.ศ. ๒๔๘๘
๘. ผู้ค้ำจุน ลงพิมพ์ในประชามิตร - สุภาพบุรุษ พ.ศ. ๒๔๘๐
๙. ผาหมนอนนั้นสี่เหลี่ยม ลงพิมพ์ในประชามิตร - สุภาพบุรุษ
พ.ศ. ๒๔๘๐
๑๐. สัจจาเว อมตาวาจา ลงพิมพ์ในนิตยสารสยามสมัย ปีที่ ๖ พ.ศ. ๒๔๘๖

๑๑. สุสานกำสรวล ลงพิมพ์ในนิตยสารสยามสมัย ปีที่ ๖ พ.ศ. ๒๔๘๖
 ๑๒. กฎแห่งกรรม ลงพิมพ์ในนิตยสารพจนานุกรมรายสัปดาห์ ปีที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๘๘

นามปากกา

๑. ถนนมเหศวร
๒. ถนน
๓. อรุณ*

๒๒. คานต์ลักษณะการประพันธ์

โครงเรื่อง "พลาญมลิวัลย์"

ชายคนหนึ่งเกิดในตระกูลสูงศักดิ์ การศึกษาสูง ต่อมาด้วยความคิดเห็นที่แตกต่างกับ ผู้บังคับบัญชาจึงยื่นใบลาออกจากงานในหน้าที่ ความผิดหวังทำให้เขาค้มเหล้าจัดจนหลงเข้าไปในเขตป่าไม้ของบริษัทแห่งหนึ่งทางภาคตะวันออก ที่นี่เขาพยายามจะอดเหล้าเพื่อกลับไปหาภรรยาและลูก แต่เขาก็ไม่สามารถอดได้จึงตกค้างทำงานอยู่ในป่าไม้นั้นเรื่อยมา และมีเพื่อนซึ่งรักมากคือช่าง เชือกหนึ่งซึ่งโดยปกติดูร้ายมาก ต่อมาเมื่อเขาป่วยด้วยโรคมาเดเรียจนเพื่อเรียกชื่อภรรยาและลูกทำให้ผู้จัดการใหญ่ป่าไม้ซึ่งรู้จักภรรยาของชายคนนี้เป็นอย่างดี ได้รู้ความจริงว่าเขายังไม่ตายตามคำเต่าลือ เมื่อเขาอาการดีขึ้นผู้จัดการใหญ่จึงได้บอกเรื่องภรรยาของเขาจะแต่งงานใหม่ ชาวนี้นี้ทำให้เขาค้มเหล้าเขาไปอีกจนล้มป่วยอีกครั้งแต่เขาก็รอดชีวิตมาได้ ต่อมาภรรยาและลูกชายของเขาได้มาที่บริษัทป่าไม้แห่งนี้พร้อมกับชายที่เขาได้แต่งงานใหม่ เขาจึงขออนุญาตผู้จัดการใหญ่ให้ได้พบลูกของเขาซึ่งก็สมปรารถนาแต่ความรักของพ่อ ที่มีต่อลูกที่แสดงออกอย่างซาบซึ้งใจนั้นช่าง เกิดความอหิวาตพยาบาท และในที่สุดมันก็ได้ทำร้ายเด็กน้อยโดยโชคร้ายรดเพื่อให้แดนไปทั้ แต่ชายผู้นั้นก็ได้

* กระทรวงศึกษาธิการ, กรมศิลปากร, ประวัตินักเขียนไทยเดิม ๑ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๐), หน้า ๘๑-๘๒.

โดยตัวเขาขวางรถเอาไว้เพื่อป้องกันชีวิตของลูกชายเป็นการเสียสละชีวิตครั้งสุดท้ายของเขา
จะเห็นได้ว่า โคร่งเรื่อง "พลายมลิวัลย์" ไม่ซับซ้อน ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้
อย่างถ่องแท้

เนื้อเรื่องย่อ

หม่อมเจ้าสุริยาเยี่ยมสกส เห็นแว้วแว้วเห็นเหล่าเมามายจนหลงเข้าไปในเขตการทำป่าไม้ของบริษัทวีระราชา ภายหลังเขาคิดเสียดายใจทำงานในป่านั้น ทุกคนรู้จักเขาในนามของนายเผือกขี้เมา ความที่เป็นคนรักสัตว์ทำให้เขาสนิทสนมกับพลายมลิวัลย์ ซึ่งเป็นช้างที่ไม่มีใครกล้าเข้าใกล้ เวลานั้นผ่านไป ๒ ปี ทุกคนทางบ้านคิดว่าเขาคายไปแล้ว แม่แตรอพิณภรรยาของเขาที่มีบุตรชายด้วยกัน ชื่อ กมลสุริยา หรือ จิว ก็ต้องการจะแต่งงานใหม่ ต่อมา นายเผือกเกิดป่วยหนักจนเพี้ยนเรียกชื่อลูกเมียของตนออกมา ผู้จัดการบริษัทป่าไม้หรือหม่อมเจ้าอินทวรรณสารก็รู้ความจริง แต่หม่อมเจ้าสุริยาหรือนายเผือกกลับใจไม่กลับกรุงเทพฯ ดังนั้นการแต่งงานใหม่ของอรพิณก็เกิดขึ้น

วันหนึ่ง อรพิณกับลูกชายและสาวใหม่มาทำงานในป่า ทำให้นายเผือกมีโอกาสนั่งอยู่ใกล้ซีกกับลูกชายของเขา ความใกล้ชิดระหว่างพ่อกับลูกทำให้พลายมลิวัลย์อิจฉา มันจึงใช้ขาตันรถแล่นลงจากเนินเพื่อให้ไปทับเด็กกันอยู่ นายเผือกจึงโดยตัวเขาขวางรถเป็นการเสียสละชีวิตเพื่อลูกชาย พลายมลิวัลย์เสียใจต่อการกระทำของมันอย่างยิ่งแต่ทุกสิ่งทุกอย่างก็สายเกินไปที่จะแก้ไข

แนวคิดของเรื่อง

แนวคิดที่สำคัญของเรื่องนี้ คือการแสดงภาพของชายหนุ่มคนหนึ่งที่เป็นทาสของน้ำเมาและพยายามจะเลิก แต่ก็แพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ ไม่สามารถเลิกได้ และในตอนสุดท้ายก็ยินดีเสียสละชีวิตเพื่อลูก และแนวคิดอีกอย่างหนึ่งของเรื่องก็คือ ความรัก ความหลงซึ่งปราศจากเหตุผล ความอิจฉาริษยาอาฆาตพยาบาทถ้าเกิดขึ้นกับใครไม่ว่าคนหรือสัตว์ย่อมไม่เป็นผลดีแต่ประการใดเลย

ตัวละคร

หม่อมเจ้าสุริยาเยี่ยมสกล ผู้แดงใจวาทศิลป์คล่องแคล่วและอุทิศจิตใจก่อไว้ว่า เป็นผู้ทรงศักดิ์สูงสุด คือเกิดในตระกูลสูงและได้รับการศึกษาอบรมมาอย่างดี เป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับ เกียรติปริญญาจากโรงเรียนทหารช่างของสหรัฐอเมริกา "คนทั่วไปรู้จักกันว่าเป็นเจ้าที่ไม่เย่อหยิ่ง เคยเป็นผู้มีพระนามเลื่องชื่อว่าเป็นวิศวกรที่มีวิสัยทัศน์พิเศษ และมีความสามารถเป็นเอกในกิจการอันอยู่ในความรับผิดชอบ เป็นผู้ที่มีอุดมคติ คือ ความเป็นสุภาพบุรุษ ๑ และความเป็นลูกชายที่จะบำเพ็ญคุณประโยชน์ให้แก่ปิตุภูมิ" (หน้า ๒๒-๒๓) แต่ต่อมา เมื่อท่านชายเกิดมีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บังคับบัญชาอย่างรุนแรง จนทำให้ต้องยื่นใบลาออกจากงานในหน้าที่ ความผิดหวังทำให้ท่านชายประพฤติปฏิบัติในทางที่ไม่ดี คือ ค้มเหล้าจนเมามายไม่มีวันว่างเว้น โปรดการท่องเที่ยวตามหัวเมืองต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะ

"...เมื่อปราศจากอาชีพอันเปรียบประหนึ่งชีวิตค่าน้ำค่าที่สุดของเธอเสียขณะนี้ ท่านชายก็เหมือนเรือที่ไม่มีหางเสือ ทรงถือการสุญญเสียดอาชีพประเภทนี้เท่า ๆ กับการแตกคัมของชีวิตแพของเธอเอง" (หน้า ๒๓)

ท่านชายไม่สามารถจะปฏิบัติตัวให้เหมือนเดิมได้ กลายเป็นคนขาดความรับผิดชอบในฐานะหัวหน้าครอบครัว เป็นคนที่ได้รับสมญาว่า "ขี้เมากลางเมือง" หมายเลข ๑ เมื่อเดินทางไปกับเรือภานูรังษีและหลงเข้าไปอยู่ในป่าไม้ของบริษัทป่าไม้ศรีราชา เขาได้รู้จักกับพลายมณีวัลย์ ซึ่งเป็นช่างที่คู่สุดของบริษัทและไม่มีใครกล้าเข้าใกล้ ความเป็นคนรักสัตว์ และรู้ว่าพลายมณีวัลย์ชอบเหล้า เขาจึงปฏิบัติต่อมันอย่างดีโดยซื้อเหล้ามาให้มันเสมอ ๆ การมาทำงานอยู่ในป่าในระยะแรก ๆ เขาพยายามจะอดเหล้าให้ได้เพื่อกลับไปหาอรพินและลูก แต่เมื่อเขาคิดถึงภรรยาและลูกก็จะดื่มเหล้าเพื่อจะได้มีเรื่องราวในอดีตรักสักพักหนึ่งซึ่งทำให้เขาไม่สามารถจะอดเหล้าได้เลยตลอดชีวิต ต่อมาเมื่อเขาป่วยด้วยโรคมมาเลเรียและเพื่อเรียกชื่อภรรยาและลูก ทำให้หม่อมเจ้านิพนธ์วรรณสารทราบความจริงว่าเขายังไม่ตายตามข่าวที่เล่าลือกัน เขาจึงได้รับการปรนนิบัติอย่างดี เมื่อฟื้นและไคล่สติแล้วหม่อมเจ้านิพนธ์ได้บอกความจริงว่า อรพินจะแต่งงานใหม่ แต่เมื่อเขายังไม่ตาย หม่อมเจ้านิพนธ์จะช่วยเหลือโดยบอกความจริงกับอรพินและแจ้งคดีแก่ตำรวจ เขาเสียใจต่อข่าวที่ได้รับฟังแต่ก็ตัดสินใจ

แล้วว่าจะไม่กลับไปกรุงเทพฯ เขาก็มีเหตุผลจนหมดสติอีกครั้งและอาการไข้กั้วเริ่ม
หมอมเจ้าอินทร์จึงกลับไปในงานแต่งงานใหม่ของอรพินโดยไม่ยอมเปิดเผยความจริงใด ๆ
ทั้งสิ้น

หมอมเจ้าสุริยา เป็นคนกล้าพูดความจริง และเปิดเผยความผิด ความประพฤติ
ที่ไม่ดีของตน โดยเฉพาะเมื่อหมอมเจ้าอินทร์วรรณสารซึ่งมีศักดิ์เป็นอาชังไข้ไล่เคียง เขา
ก็ตอบว่า

"หมอมฉันสารภาพอย่างแสนที่จะอาย ว่าไม่เคยคิดที่ใครพูดว่าเราไม่สร้างตลอด
สองปี หมอมฉันไม่ท้อถอยความจริงไปมากเลย เย็นดงยังไม่ทันเลิกงานเราก็เริ่มเหล้า
เชื่อดในกระ เพาะมีกรุ่นอยู่ตลอดเวลาดา รัชของใหม่เข้าไปนิกเคียวก็ไคที่ เขาค้นชั้นออน
ระโหยโรยแรง เราต้องเติม ผสมกับเซ้งเกาเขา มันก็กรุ่นไปวันยังค่ำ มีเวลาสร้างบ้าง
ก็เพียงเวลากลางวัน แต่ขระการงานมันเข้ามาบุง ก็เลยลุ่ม ๆ เลื่อน ๆ หรือถ้าคิดมากเขา
ก็ต้องรีบขับเสียดวยเหล้าทันที ทั้งนี้ก็เพราะจะหนีโรคคิดถึงสิ่งที่ไม่อยากคิด จนถึงกับปล่อย
ให้จิตใจหมกมุ่นอยู่ในอะไรก็ไม่รังเกียจ ถ้าหากมันช่วยไม่ให้ "คิด" ไคอย่างนี้แต่ละเวลา
สองปีมันจึงผ่านไปโดยหมอมฉันไม่รู้ตัว แต่ตลอดเวลาน้ำใสใจจริงยังกำหนดไว้เสมอว่าจะ
ต้องกลับบ้านสักวันหนึ่ง (หน้า ๘๘)

ความนึกหวังในชีวิตครั้งสุดท้ายคือเมื่อทราบข่าวอรพินจะแต่งงานใหม่ แต่เขาก็
ยอมเสียสละไค เพราะเห็นแล้วว่าเขาเป็นบุคคลที่ไม่เหมาะสมกับเธอ เป็นเครื่องถ่วง
ส่งารากี่ของญาติมิตรและเป็นพ่อพิมพ์ที่เหลวแหลกของลูกชายคนเคียว เมื่อโชคชะตาบันดาล
ให้เขาไคพบภรรยาและลูกชาย ในเวลาต่อมาเขาคีใจมาก เขาคิดว่า

...ไคเห็นหน้าอรพินสักแนวหนึ่งแล้วจะตายก็คงจะหลับตาตายไคอย่าง
ปราศจากนิวรณ์ เพียงแต่ไคยื่นชื่อ "อรพิน" ความรักความอาลัยที่แนเใจมาตลอดเวลาว่า
ไคเลื่อนลอยไปแล้วนั้น ก็กลับฮักใหม่ขึ้นในอกอีก (หน้า ๑๑)

และเมื่อพบลูกเขาคีใจความภาคภูมิใจในตัวลูกที่เป็นคนเฉียบแหลมมีปฏิภาณ
ไหวพริบดี ทำให้เขามั่นใจว่าลูกจะเป็นผู้ที่นำชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลกลับไปสู่ความรุ่งโรจน์
ไคไคในอนาคต

เมื่อพลายมลิวัดดีเห็นภาพ "พอเผือก" ของมันเอาใจใส่ "หนูน้อยกมลสุริยา" มณีนิภาวิชา และได้ไขปลายวงมโกลีที่แทรกไว้ระหว่างล่อขบวนรถบรรทุกของเปล้ากับรางเหล็ก งอขาหน้าคั่นกระปุกน้ำมันที่เพลาารถด้วยความชำนาญ เพื่อให้ขบวนรถเปล้าพุ่งปราดไปชนเต๊กนอย หม่อมเจ้าสุริยาจึงตกใจหันตัวลงระหว่างล่อกับราง เพื่อช่วยเหลื่อชีวิตของลูกชายเอาไว้ นับได้ว่าเขาโค่นหน้าตาของพ่อที่เคเป็นครั้งสุดท้าย

พลายมลิวัดดี

พลายมลิวัดดี เป็นช่างที่เกิดและเติบโตในหมู่มนุษย์ มันจึงใคร่รับอุปนิสัยไหวพริบทั้งในกานต์และคานเสียดของมนุษย์ ใคร ๆ ก็ความมลิวัดดีเป็นช่างที่ดูร้าย แต่มลิวัดดีเป็นช่างที่แสนรู้ และจะมีความน่ารักเมื่อมีคนดูแลที่เข้าใจมัน ในเวลาที่มันอารมณ์ก็ มลิวัดดีรู้จักแสดงตัวเป็นมิตร รู้จักรักจะให้ความคุ้มครองแก่บุคคลซึ่งเป็นที่ชอบอัชชาติของมัน นอกจากนิสัยรักคนที่ถูกใจอย่างถาวรชีวิตแล้ว มลิวัดดียังชอบกินเหล้าโดยเฉพาะสุราน้ำขาว หรือที่ชาวบ้านแถวศรีราชาตั้งชื่อว่า "ไอเผือก" มลิวัดดีเป็นช่างที่ไม่กลัวใคร และยากที่จะหาใครปราบมันได้ มันเป็นช่างที่แข็งแรงเพราะทำงานเชือกเดี่ยวไค่เท่ากับช่างสามเชือก

นายสุวรรณไท้เคยบอกหม่อม เจ้าสุริยาถึงเรื่องราวของพลายมลิวัดดี ว่า

"ผมรู้สึกเป็นห่วงมากเรื่องสหายนคุณ คือเจ้ามลิวัดดี ขอให้ระวังตัวจงหนัก ผมชักสังหรณ์ว่าไอนี้จะก่อเรื่องร้อนใจให้คุณมาก เพราะนิสัยของมัน นอกจากที่เอาไว้ให้คุณฟัง เมื่อวานนี้แล้ว ยังไม่เคยบอกว่ามีนิสัยริษยาและพยายาม นี่เป็นข้อสำคัญอยู่ ถ้าไอ้มลิวัดดีคิดความคุณโทษ ความนี้จะไปสนิทสนมแม้แต่กับเมียของตัวให้เห็นก็ไม่ได้ ตั้งแต่เด็กจนโต ผมทราบว่า ไอ้มลิวัดดีมีความเฉลียวเปลี่ยนหน้ามาเป็นเรือนรอยแล้ว โดยมากถ้าความรู้อันตัวว่าไอ้มลิวัดดี ก็มักจะต้องชิงคาออกเสียโดยเร็ว พูดยกพูดเถาะครับคุณไปถ้ายจจจจระ ไอ้มลิวัดดีก็จะตามไปเผ่าคุณถึงหน้าสวน และอาจจะเปิดประตูของเอาควยถาคคุณนั่งนานเกินไป เราโกนมาหลายรายแล้ว" (หน้า ๔๓)

“อย่าให้มันมารักกะคุณเขาได้เป็นการดี และอย่าให้เขาโกรธ ไอ้เด็ก ๆ ของผมมันก็เอาจริงไม่เชื่อกันสักที ชอบดื้อ ชอบถามมันจนเคืองครอน เหวะหะหมอบขาวหมอบ แกลงโง่โง่โง่โง่กันแทบทุกคืน จนกระทั่งจะรำระเสียแล้ว” (หน้า ๔๑)

แต่เมื่อพลายมดีวัลดี ได้พบหมอมเจ้าสุริยา หรือนายเผือกแล้ว มันถูกใจมาก เพราะนายเผือกก็ให้ความเอาใจใส่และที่สำคัญเขาจะมี “ไอ้เผือก” มาฝากอยู่เป็นประจำ ฉะนั้นพลายมดีวัลดีจึงอิจฉาริษยาทุกคนที่เขาใกล้ชิดนายเผือก ถึงที่กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า

... ที่มดีวัลดีรัก “เผือก” นั้น ขณะนี้ไม่มีใครสักคนในป่าศรีราชาเคลือบ แดงสงสัย ผู้ใดท้าวโกธชัคสนิตสนมกับเผือกไหมวัลดีรู้เห็น ผู้นั้นเท่ากับสร้างศัตรูผู้หา ที่มีไหวพริบไม่แพ้นั้นทันที มดีวัลดีอาจซ่อนความไม่พอใจของมันไว้ได้นาน ๆ จนผู้นั้น เผลอตัวยอมให้มันเข้าใกล้ เมื่อนั้นแหละความเคียดแค้นของมันก็จะระเบิดพุ่งออกมาในรูปแบบ ที่เป็นโทษอย่างใหญ่หลวงแก่ชีวิตของผู้นั้นทันที... (หน้า ๑๐๕)

ฉะนั้นเมื่อนายเผือกได้พบลูกชาย และได้แสดงความรักต่อลูกที่จากกันเป็นเวลานาน การกระทำของนายเผือกไม่ใคร่อดทนจากสายตาของพลายมดีวัลดีเลย ความอิจฉาริษยาอาฆาตพยาบาทจึงเกิดขึ้น มันใช้ขาคันรดแค้นลงเนินเพื่อให้ไม้ทับเค็กันน้อย แต่นายเผือกเมื่อเห็นเหตุการณ์ถึงนั้นจึงโถมตัวเข้าขวางรด พลายมดีวัลดีเห็นเหตุการณ์เปลี่ยนไป ถึงนั้นมันเสียใจต่อการกระทำของมันอย่างยิ่ง ถึงที่ผู้แต่งได้บรรยายความเป็นไปของมันในตอนจบของเรื่องไว้ว่า

พลายมดีวัลดี เมื่อได้เห็นผลแห่งการกระทำของมันแปรรูปไปโดยนัยอันตรงข้ามกับเจตนาดังนั้น ก็สำนึกตัวคืนอาละวาดจนปลอกซาดจากโคนต้นไม้ใหญ่แล้วตัวมันก็โฉบสามขาสูงเนินมาถูกเขารำรองควมตรวจอย่างนาเวหนายู่ข้างกองรดเหล็กและไม่ยอมให้มนุษย์คนใดวางล่าเข้าไม้ใกล้ อนุสาวรีย์แห่งความรักลูก และการเสียสละของเขา “พ่อเผือก” ของมัน (หน้า ๑๒๕)

อรพิน

เป็นภรรยาของหมอมเจ้าสุริยาเปี่ยมสกุล เป็นภรรยาที่ปฏิบัติหน้าที่ของภรรยาได้อย่างครบถ้วน ถึงแม้ว่าสามีประพฤติตัวไม่เหมาะสมอย่างไร เธอก็ยังรักและซื่อสัตย์ต่อสามี คอยปลอบโยนช่วยเหลือและให้กำลังใจสามีทุกอย่าง มีความอดทน เมื่อสามีเริ่มคิดเหล้าและตอมาก็ดื่มเป็นประจำจนเมามาย หน้าที่ของเธอก็คือ

... เธอจะต้องนอนดูไว คอยรับโทรศัพท์ และรีบออกจากบ้านไปรับสามีตามโรงพยาบาล ตามสถานีตำรวจบ้าง และตามสถานที่เปลี่ยวเปลี่ยวต่าง ๆ แล้วแค่นี้... (หน้า ๒๕)

ความดีงามของอรพินนั้นอยู่ในความทรงจำของ หมอมเจ้าสุริยาเสมอเมื่อเขาได้สติหลังจากดื่มเหล้า เขาจำได้ว่า

... ชีวิตที่อยู่ร่วมกับอรพิน แมว่าตัวจะมีเมามาไม่ได้สักสักเพียงไรในคืนก่อนก็ไ้เคยแต่สัมผัสความอ่อนน้อม อ่อนนุ้ม ได้เห็นอรพินนั่งปรนนิบัติตามธรรมเนียมภรรยาที่ดีอยู่ต่าง ๆ ไม่ไ้หึงงาว่าต่อชานอันอาจสาวความให้ยี้คออกไป หรือเห็นภริยาอันเป็นที่สะเทือนใจ อารุหวิเศษแก่อย่างเคียวของอรพินซึ่งเธอเองหารู้ค่าของมันไม่ ก็คือแววตา โสภสลดอย่างสุดซึ้ง... (หน้า ๒๕-๓๐)

ต่อมาเมื่อทราบข่าวสามีสิ้นชีพแล้ว เธอเสียใจมากเมื่อเวลาไ้ผ่านไปอีก ๒ ปี เธอจึงคัดสินใจแต่งงานใหม่ เพื่อเห็นกับอนาคตของลูก เธอต้องการให้ลูกรู้สึกอบอุ่นใจและเธอก็รู้ซึ้งแล้วว่าหมอมเจ้าสุริยาคือคนที่เธอจะแต่งงานด้วยเป็นคนรักเธอและลูกอย่างจริงใจ

หมอมเจ้าอินทร์วรรณสาร

ผู้แต่งได้บรรยายบุคลิกลักษณะและอุปนิสัยใจคอของหมอมเจ้าอินทร์วรรณสารไว้ว่ามีพระชนม์มราว ๔๔ แต่ยังทรงกระชุ่มกระชวยกว่าวัยจริง เป็นคนไทยที่สมบูรณ์ควายน่าใจและศีลธรรมจรรยา ทรงรู้จักคัดแปลงแก้ไขสิ่งที่โง่เขลาเห็นให้เกิดประโยชน์ มีพระนิสัยสุขุมเยือกเย็น รู้จักวิหีปกครองใจคนอย่างดีเลิศ เป็นเจ้าอีกพระองค์หนึ่งซึ่งต้องทรงเปลี่ยนอาชีพเพราะความเคลื่อนไหวในการปรับปรุงบ้านเมืองให้เจริญรุดหน้าไปตามความหมุนเวียนของ

โลก ซึ่งเดิมเคยเป็นนายช่างใหญ่ของกรมรถไฟ ทรงได้รับตำแหน่งผู้จัดการใหญ่ของป่าไม้ และโรงเลื่อยบริษัทศรีราชาจำกัด (๖๐-๖๒)

เมื่อได้ทราบชื่อนายเผือกป่วยด้วยโรคมะเร็งร้าย ท่านได้ให้ความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ต่อมาทราบความจริงและประวัติความเป็นมาของนายเผือกหรือหม่อมเจ้าสุริยา ซึ่งท่านไม่เคยเห็นตัวจริงมาก่อน จึงกำชับให้หม่อมมาตรวจและดูแลรักษาโรคให้หายโดยเร็ว เพื่อจะพูดถึงฐานะอันสำคัญยิ่ง ท่านได้ให้พนักงานสอบสวนเรื่องราววันเวลาที่หม่อมเจ้าสุริยา มาอยู่ที่บริษัทป่าไม้ในวันแรก และสอบถามอรพินถึงวันเวลาที่หม่อมเจ้าสุริยาหายไป โดยให้ตอบทางโทรเลข เพื่อให้แน่ใจว่าทรงพบบุคคลที่ทางกรุงเทพฯ กำลังเฝ้าชานกันอยู่จริง ๆ แต่ท่านชายทรงลำบากพระทัยมากเมื่อรู้ความจริงว่านายเผือก คือ หม่อมเจ้าสุริยาเยี่ยมสกุล เพราะอรพินภรรยาของเขาจะแต่งงานใหม่กับหม่อมเจ้าวรวัฒน์ ซึ่งเป็นหลาน (ภาคินัย) ของท่านภายในเวลา ๑๐-๑๒ วันข้างหน้า ท่านตัดสินใจไม่ถูกว่าสมควรจะบอกความจริงเรื่องนี้ให้หม่อมเจ้าสุริยาทราบหรือไม่ ในที่สุดท่านก็ตกลงเล่าความจริงให้ฟัง เพราะคิดจะให้หม่อมเจ้าสุริยากลับกรุงเทพฯ เพื่อระงับการแต่งงานใหม่ของอรพิน ท่านบอกว่า

"อย่างไรก็ตาม ขอให้เขามั่นใจเถิดว่า ถึงวรวัฒน์จะเป็นหลานของฉัน ฉันก็ต้องทำแต่สิ่งที่ถูกที่ควร ถ้าเขออนุญาต ฉันจะโทรเลขให้เขางดงานเดี๋ยวนี้ ไม่อยากให้นานเหมือนกัน เพราะเป็นหี้อหอง ยิ่งไปดมเอาใกล้ ๆ งานก็จะเอิกเกริกยิ่งขึ้น" (หน้า ๕๑)

ความคิดที่จะให้หม่อมเจ้าสุริยา กลับไปกรุงเทพฯ ของท่านชายหม่อมหวัง เพราะหม่อมเจ้าสุริยาคุมเหล่าจักษุหมคสทิไปอีกครั้ง ซึ่งก็เป็นเวลาที่พิธีแต่งงานของอรพินได้เริ่มขึ้น และไต่ถามไป หม่อมเจ้านิพนธ์จึงเก็บความลับเรื่องนี้ไว้ เมื่อกลับมาจากงานและหม่อมเจ้าสุริยารอดชีวิตอีกตราบหนึ่งท่านได้ทรงปรับปรุงตำแหน่งการงานในป่าใหม่ โดยยกฐานะหม่อมเจ้าสุริยาหรือนายเผือกขึ้นเป็นผู้ช่วยนายคาน และเป็นผู้กำกับเครื่องชักลาก มีหน้าที่รับผิดชอบในเครื่องชักลากทั้ง ๖ เครื่องของป่าไม้คานคลองใหญ่ (หน้า ๑๐๐) และได้บอกกับหม่อมเจ้าสุริยา ว่า

... ถ้าฉันตายไปก่อน เธอ พิณัยกรรมของฉันก็จะมีค่าซื่อแท้ สิ่งให้แบ่ง ส่วนหนึ่งของกองมรดกให้แก่ นายเผือก คนงานของบริษัทเพื่อดำรงชีวิต... ทุกวันนี้มันแค่ เกิดเรื่องของเธอแล้ว จิตใจฉันหาความปลอดโปร่งไม่ได้เลย ขอให้ฉันได้ตายโดยใจสงบ ด้วยความรู้สึกว่าอย่างน้อยฉันก็ได้ทดแทนชดเชยบางส่วน ในความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่ของ ฉันเนี่ย สุริยา" (หน้า ๑๐๑-๑๐๒)

จะเห็นได้ว่าตัวละครทุกตัวมีบุคลิกลักษณะและอุปนิสัยใจคอเสมือนบุคคลในชีวิตจริง นั่นคือผู้แต่งมีความสามารถวาดภาพตัวละครทุกตัวได้สมจริง ผู้อ่านจะใดความรู้ตลอดจนข้อคิดบางประการจากบทบาทของตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง

ฉากหรือภูมิประเทศ

ฉากในเรื่อง "พลาญมลิวัลย์" ส่วนใหญ่คือฉากในหมู่บ้านป่าไม้ของบริษัทศรีราชา ซึ่งผู้แต่งไม่ได้เน้นหรือให้รายละเอียดมากนัก ผู้แต่งจะให้ความสำคัญของตัวละครมากกว่า ฉาก แต่อย่างไรก็ตามผู้อ่านก็พอจะมองเห็นฉากที่ปรากฏในเรื่องนี้ได้ เช่น สภาพของชาวบ้านในเขตที่ทำกรป่าไม้ในสายทาทัดไผ่และกรไผ่ของหม่อมเจ้าสุริยาเยี่ยมสกุล ดังนี้

เขากงจะนอนคิดถึงอะไรทำอะไรเพลินจนเคลิ้มหลับไปอีก มาสะดุ้งตกใจตื่นเมื่อแดดเต็มฟ้าแล้ว ไผ่ยืนเสียงตะโกนปลุกกันบ้าง เสียงหญิงชางบ้านพนธสุวาทใส่ตัวที่ยังอาลัยมุ้ง เสียงเด็กร้องและเสียงแปรนของชางดังขึ้นเป็นระยะ ๆ อดๆ ปนกันอีกทีก็โกลาหล ซึ่งแสดงว่า "ชีวิต" ในภาคนี้จักได้เริ่มเผชิญกับการหาอาหารใส่ปากใส่ท้องกันอีกวาระหนึ่งแล้ว (หน้า ๓๑)

หมู่บ้านป่าไม้จะมีร้านของบริษัทซึ่งชายของจีปาตะต่าง ๆ ทั้งที่นายสุวรรณมอกกับหม่อมเจ้าสุริยา ว่า

“ร้านที่ผมจะพาคุณไปนี่ เป็นร้านของบริษัทขายของให้เฉพาะคนงานของบริษัท และชาวบ้านแถบนี้เท่านั้น เพื่อป้องกันคนต่างก้าวซื้อไปชุกเลือกชาวบ้านที่อยู่ลึกเข้าไปในป่า อีกตอหนึ่ง...” (หน้า ๓๗)

และที่หลังร้านซึ่งเป็นเพิงโถง พอตกสายทั้งขามานและกรรมกรที่ไม่เขางาน ก็จะมาชุมนุมกันที่ร้านเพื่อดื่ม “ไอ้เผือก” ซึ่งเป็นเหล้าชนิดหนึ่ง คิมกันทั้งชายหญิงผู้ใหญ่เด็ก จากในเรื่องนี้มองเห็นได้อย่างกว้าง ๆ แต่ไม่มีใครรายละเอียด ทราบแต่ทว่าสภาพ ทองที่ในเรื่องเป็นป่า ซึ่งประชาชนมีอาชีพทำป่าไม้ แต่ก็มองสภาพของป่าตลอดจนการทำมาหากินได้ไม่ชัดเจน ผู้อ่านจะต้องวาดคณโนภาพเอาเองว่าควรจะมีลักษณะเช่นไร เช่น อาจจะเป็นป่าโปร่ง, ป่าดิบ ไม้ส่วนใหญ่เป็นประเภทใดก็ไม่ทราบฉะนั้นบางครั้งการวาดภาพขึ้นในใจผู้อ่านอาจจะแตกต่างกันไปตามแต่ความนึกคิดของแต่ละคน รวมทั้งประสบการณ์ที่มีมากน้อยไม่เท่ากันด้วย ผู้อ่านอาจจะถือว่าฉากไม้ไผ่ส่วนใหญ่ของเรื่องจึงไม่ได้เน้น หรือให้รายละเอียดมากนัก

ถ้อยคำและสำนวนที่ใช้ในเรื่อง

ถ้อยคำและสำนวนที่ใช้ในเรื่อง “พลายมลิวัลย์” สรุปได้ดังนี้

๑. การใช้ศัพท์ ศัพท์ที่ใช้บางคำมีลักษณะเป็นศัพท์ที่คงอธิบายความ หรือให้รายละเอียด ผู้อ่านโดยเฉพาะนักเรียนจึงจะทราบความหมาย เช่น

การตั้งทัพ ทศกรรม, กลับคืนยัง เคหสถาน, ตำแหน่งอันรโหฐาน, ภยันตรายอันใหญ่หลวง, ทรงอ่านสาส์น ที่ส่งมาทาง โทรศัพท์, สรรพางค์กาย ของมนุษย์ ฯลฯ บางคำใช้ศัพท์ภาษาต่างประเทศ เช่น ออฟฟิศใหญ่, แบแรก, ยูเนียร์, ฟิตเรล ฯลฯ

๒. การใช้คำที่ทำให้เกิดมโนภาพ เช่น

ขณะนี้ตะวันคล้อยยอดไม้ลงไปดับดวงแล้ว แต่ชายป่าคอนที่โถงยังมีแสงสว่างพอจำหน้ากันได้ ลมเย็นพัดส่งมาจากยอดเขาไกลกรรอกมาตามช่องทางรุด ระหว่างป่าดิบทั้งสองข้าง ทำให้แม่มดคนดี ๆ ก็สะทอนสะทอน... (หน้า ๖๓-๖๔)

บางคนนอกจากเกิดมโนภาพแล้ว ยังใค้อารมณ์สะเพื่อนใจควย เช่น ...ข้างคัวนั้นแฉกเสียงรูงที่ไร ก็ทำให้เขาฐู้สึกว่าเชือกหนึ่งแห่งที่เจ้าหน้าทีฟักคองบนหงสังคของมัน เสียวสะท้านเข้าไปในหัวอกของเขาควย (หน้า ๕)

หรือบรรยายลักษณะของหมอมเจ้าสุริยาทีเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะจากชายรูงงามมีสง่าราศีมาเป็นคตที่หากไรร่างกายถูกเบียดบังควยโรคภัย ไซ้เจ็บ ว่าแต่คิ้วหน้าซึ่งหมกอยู่ที่คิ้วทวดเกราและกรายเหงื่อ ไคณันเหี่ยวแห้งซีกคิ้วดำค้ำไหมควยแฉกสม ค้วยเหล้า แะโรค จนไม่สามารถจะเกาไคถึงโคมหน้าจรง... (หน้า ๖๕)

๓. การใค้คำบรรยายลักษณะของตัวละครไคซัดเจน สมจรง เช่น กล่าวถึงลักษณะของหมอมเจ้าสุริยาที่มายุริชที่ป่าไม้ในวันแรก ว่า

ทรวดทรง ของเขาฐู้แปลกหน้าันสูงโปรง หน้ายาวเสียมคิ้วหน้าบาง แมจะเห็นเป็นกนขาวก็ดูเหมือนสีหน้ากรานไปเพราะแฉกคสม เขาบุงกางเกง สากลขายาวเสื่อเช็ดคองแะ และสวมเสื่อสีกทลาคสีน้ำเงินแกทขอีกชั้นหนึ่ง รูงเท้าเข้าไบไม่มีสนสีขาวเหมือนกางเกงและเสื่อ แต่เสื่อทุก ๆ ชั้น แมจะแฉกขว่าเป็นของคมีราคาสูงก็มีลักษณะขำขับนูนนูนเป็น มีรอยเปื้อนค้ำคองอยู่ตรงขานเสื่อ ที่กางเกงและรูง เขามอมแหมม ฃมหรุบคองมาปกทเขาฉาก ลักษณะเคลื้อนไหวนน่วงไวและมีท่วงทือองอาจไม่สมกับเครื่องแต่งกายที่เปื้อนปอนควยเจาดานตั้งแต่คัระจะจรคเท้า... (หน้า ๘)

๔. การใค้คำที่แฉกถึงความทูกข โคกอนเนื่องจากสูญเสียมคคคอันเป็นที่รักไป เช่น เมื่อรพินโกขาวหมอมเจ้าสุริยาฉันซัพคักขัยแล้ว ฐู้แฉกขโดยบรรยายว่า

... โดยเฉพาสำหรับคัวเธอมีความรู้สีกประทึงคองสุริยาประจำโลกไคถึงกาชแตกคัยดับแฉงไปสิ้นแล้ว (หน้า ๒๐)

หรือ

... เธอฐู้สึกเส็นประสาทในกายคัวมันเป็นข่าไปทมค ตั้งแต่ไครับข่าว่าเป็นราชาเมื่อวันเทอน (หน้า ๒๑)

๕. การใช้คำแสดงถึงความรู้สึกอีกก็คล้ายไม่สมายกาย เช่น เมื่อหม่อมเจ้าสุริยา
ทศของสุนทรภู่ชนิดหนึ่ง ผู้แต่งบรรยายเอาไว้ว่า

สุริยาอัศจรรย์สิ่งใดแรงสักสามอีก ก็รู้สึกเหมือนกับเอาเข็มทิ่มลงในคอ
สองขมับคนรัก ๆ หัวโตพองขึ้นมา แต่เพื่อรักษามารยาท จึงนั่งดูพ่นควาแฉกต่อไปไม่ช้า
ก็หัวเราะเจื่อน ๆ ขว้างสิ่งใดแรงทั้ง ความของ เบ็ดหยิบบุหรี่โกลด์เฟลกกับพินคามาเข้าไป
อีกมวนหนึ่ง (หน้า ๔๑)

คำประเพณีสอนปัญหา

หลายมลิวัลลี เป็นนวนิยายขนาดสั้น ซึ่งให้ความรู้ ตลอดจนข้อคิดบางประการ
แก่ผู้อ่าน สรุปได้ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับสังคมเมืองหลวงที่แตกต่างกับสังคมในชนบท ดังที่ผู้แต่งได้กล่าว
ไว้ว่า

ตามธรรมดา หรืออย่างน้อยในสังคมแห่งนครหลวง เมื่อหมดเงินก็หมด
เพื่อนแล้วก็อด นี่คือนิยามชีวิตที่แน่นอนที่สุดของสังคมที่เรียกว่าเจริญแล้ว แต่ชนชั้นผู้นี้
ไม่ใช้กันในป่าช้าของศรีราชา สุริยาหมดเงินแล้วแต่ไม่หมดเพื่อนหรือต้องอดทั้งเหล้ายา
และอาหาร นายมูซึ่งบำเพ็ญตัวเป็นเพื่อนกินของเขาได้เกือบสามเดือนโดยไม่ต้องซักเนื้อ
ตัวเคยก็รีบดับเขาทำงานเพื่อเพื่อนของเขาจะได้ไม่ต้องอนาทรร้อนใจ และคนอื่น ๆ ที่
ได้เคยรับเลี้ยงของสุริยาเขาก็ไม่ยอมมอบหน้ากัน คางก็พยายามตอบแทนผู้มีคุณซึ่งพวกเขา
นับถือและนิยมชมชอบด้วยสุจริตใจ และยินดีเสียสละกันคนละเล็กคนละน้อย เพื่อมิให้เขาต้อง
ลงมือทำงานต่ำ ๆ ซึ่งคงจะไม่เคยทำมาเลยในชีวิต... (หน้า ๕๐)

๒. ความรู้เรื่องการค้าริมทะเล่าเถื่อน หรือที่เรียกว่า "ไอ้เผือก" ซึ่งนิยมกันมากใน
ระหว่างพวกคนงานท่าป่าไม้ในเขตศรีราชา ซึ่งอธิบายว่า

...ในพยานีทาสของ "ไอ้เผือก" หาเป็นเช่นนั้นมีได้ การอ้อมไอ้เผือกเพียง
 แถวสองแถว จนถึงขาดถึงไหเป็นของธรรมดาสามัญที่สุด ทั้งชายหญิงผู้ใหญ่เด็ก และตั้งแต่
 ธรรมดาวันขึ้นไป จนถึงหัวหน้าหน่วยงานย่อยและหน่วยใหญ่ก็เสมอภาคกันหมดในรสนิยม
 ขอนี้... (หน้า ๔๖)

"ไอ้เผือก" มีกลิ่นแรงมาก วิธีดับกลิ่นคือ ใช้น้ำเงินประมาณ ๑ กำมือ กรอกใส่ขวดตั้งทิ้ง
 ไว้คืนหนึ่ง เช้าขึ้นไอ้เผือกก็กลายกลิ่นก็มิได้สนิทสนมเหมือนบรันก็ฝรั่งบางชนิด (หน้า ๔๕)

นอกจากกลิ่นอันน่ารังเกียจของ "ไอ้เผือก" แล้ว นักวิเศษทั้งหลายที่หันมา
 ค้มเหล่าโรงนี้ มักประสบกับอาการ "โอด" เวลาตื่นนอน ซึ่งมีวิธีแก้ คือ กิน "ทองคำ"
 (หน้า ๔๕)

๓. ความรู้เกี่ยวกับศัพท์ภาษาต่างประเทศบางคำที่เรียกจนติดปากของคนไทยใน
 สมัยก่อนเนื่องจากต้องทำงานและติดต่อกับชาวต่างประเทศ เช่น

อหิศา, แมแรก ซึ่งหมายถึงบริเวณค่ายที่พักของตน ที่เรียกเช่นนี้เพราะ

"เป็นค่ายความเคยชินกันมา แต่ครั้งบริษัทขอเนียบรับจ้างจัดการแทน

คณะกรรมการของบริษัทที่เป็นคนไทย และแม่ไ้เปลี่ยนเป็นไทยจัดการมาเป็นจำนวนสิบปี ๆ

แล้ว กณงานก็ยังเรียกที่พักและวัตถุต่าง ๆ ตามฝรั่งอยู่นั่นเอง (หน้า ๔๒)

๔. ข้อคิดเรื่องการค้มเหล่า เนื่องจากเหล่าเป็นเครื่องค้มประเภทมีนเมาที่มี
 แอลกอฮอล์ผสมอยู่ เมื่อผู้ค้มเหล่าไปแล้ว ย่อมทำให้ขาดสติสัมปชัญญะ ขาดความรับผิดชอบ
 ต่อหน้าที่ ประพฤติตัวผิดแปลกแตกต่างไปจากเดิม ดังเช่น หม่อมเจ้าสุริยา ค่องกลายเป็น
 "ผู้เมากลางเมือง" หมายเลข ๑ และมีชีวิตที่ตกอับไปจากเดิม เวลาไม่ค้มเหล่าก็เลยเวลา
 ค้มเหล่าจะแตกต่างกันถึงตัวอย่างของหม่อมเจ้าสุริยา เยี่ยมสกุล ดังนี้

...ทรงหยั่งถึงคุณงามความดีของอรพิน ในยามที่มีพระสติเป็นปกติ ครั้นถึง
 ยามที่เมาเธอก็ลืมสิ้น ลืมนึกถึงคำตักเตือนและคำวิงวอนของอรพินสิ้นทุกประการ

(หน้า ๒๕)

คานลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ สรุปลงได้ดังนี้คือ

๑. รูปเล่มของหนังสือ ปกหน้าของหนังสือพิมพ์ ๓ สี เป็นภาพวาดรูปข้าง
ข้อเรื่อง "พลาซมลิวัลลี" ใต้ตัวรูปดอกกล้วยสีส้ม ด้านล่างของปกใช้ตัวหนังสือด้วยสีขาว
และบอกสำนักพิมพ์ตรงมุมขวา ปกหลังเป็นพื้นสีขาว ตัวหนังสือสีดำ และที่สันหนังสือจะมี
ชื่อสำนักพิมพ์ ข้อเรื่องและราคาหนังสือ

ปกหนังสือไม่ดึงดูดความสนใจเท่าที่ควร การให้สีสันยังไม่สวยสะดุดตา

ควรจะให้สีสันมากกว่านี้เพื่อเพิ่มความสวยงาม

๒. ขนาดเล่มของหนังสือ "พลาซมลิวัลลี" เป็นหนังสือที่มีขนาดกว้าง $5\frac{1}{2}$ นิ้ว
ยาว $7\frac{1}{2}$ นิ้ว หนา $2\frac{1}{4}$ นิ้ว เป็นหนังสือขนาด ๑๖ หนายก มีจำนวนหน้าทั้งหมด ๑๔๔ หน้า
ไม่มีภาพประกอบในเรื่องเลย

จะเห็นได้ว่า ขนาดของหนังสือเล่มนี้ มีขนาดพอเหมาะแก่การใช้เป็น
หนังสืออ่านประกอบในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

๓. ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ ประกอบด้วยปก หนารองปก คำนำ เนื้อเรื่อง
บทเสริมท้าย ประวัติของผู้แต่ง

หนังสือเล่มนี้เมื่อครบประกอบของหนังสือที่ยังไม่ครบถ้วน ควรจะมีหน้าสารบัญ
เพื่อสะดวกต่อการค้นหารายละเอียดจากเรื่อง เมื่อต้องการจะพลิกไปตอนเริ่มเรื่อง กลาง
เรื่อง หรือตอนท้ายของเรื่อง และควรมีศัพท์พจนานุกรมท้ายเรื่อง เพื่ออธิบายศัพท์บางคำใน
เรื่อง เช่น อัสสาสะ, ปาราคอก, ภาทินัย, ยูเนียร์ ฯลฯ

๔. กระดาษที่ใช้พิมพ์ กระดาษที่ใช้พิมพ์ปกหนังสือเป็นกระดาษการ์ดมีน้ำหนัก
ประมาณ ๑๕๐ กรัม/ตารางเมตร ส่วนกระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือเป็นกระดาษปรู๊ฟมีน้ำหนัก
ประมาณ ๕๐ กรัม/ตารางเมตร

จะเห็นได้ว่าปกหนังสือใช้กระดาษที่หนาพอสมควร สภาพของปกจึงทนทาน
ต่อการใช้ ส่วนกระดาษที่ใช้พิมพ์เป็นกระดาษบาง ขาดง่าย ไม่สะดวกในการเปิดอ่าน เก็บ

ไว้มิไถ่ถอนเพราะกระดาษจะกรอบและเป็นสีเหลือง เมื่อเปียกน้ำจะซึมใต้ง่ายทำให้หนังสือไม่คงทนจึงควรปรับปรุงกระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือให้มีความหนาขึ้น เพื่อจะไถ่ถอน และมีอายุการใช้งานยิ่งขึ้น

๕. การทำเล่ม หนังสือเล่มนี้ทำเล่มด้วยวิธีหัวதாகาว ทำให้ไม่คงทน ขาดงายหรือกระดาษหลุดจากเล่มใต้ง่าย ควรใช้ดวคเย็บจะไถ่ถอนและสะดวกต่อการใช้

๖. ขนาดของตัวอักษรที่ใช้พิมพ์ ขนาดของตัวอักษรที่ใช้พิมพ์ในหนังสือเล่มนี้มีความเหมาะสมกับสายตาของผู้อ่าน หน้าแรกของแต่ละบทจะเริ่มด้วยการใช้ตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่สำหรับพิมพ์ข้อความบรรทัดแรก ส่วนบรรทัดต่อ ๆ มาในหน้าเดียวกันจะมีขนาดเล็กลง หน้าต่อ ๆ ไปของแต่ละบทจะใช้ตัวอักษรขนาดเดียวกัน แต่บางย่อหน้าที่สำคัญหรือชื่อที่สำคัญ ๆ จะใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่กว่าที่พิมพ์เนื้อเรื่องในแต่ละบท ส่วนอักษรตัวเอนที่ใช้พิมพ์ชื่อเรื่อง และชื่อผู้แต่ง ซึ่งปรากฏทุก ๆ หน้าในเรื่อง

๗. ขอบกพร่องของการพิมพ์ การพิมพ์มีขอบกพร่องมาก ควรได้รับการปรับปรุงการพิมพ์ซึ่งเป็นขอบกพร่องในเรื่อง "พลายมลิวัลย์" นี้แยกได้ ๓ ประการ คือ

๑. ไม่ชัดเจน คือตัวอักษรเลื่อนไป หรือขาดหายไปบางส่วน เช่น ผู้หญิงซึ่งสระอุพิมพ์ไม่เต็มรูปสระ

๒. คำที่พิมพ์ผิด เช่น

สมเพช	คำที่ถูกต้อง	คือ	สมเพช
อภัยสย	คำที่ถูกต้อง	คือ	อภัยสย
กังวาน	คำที่ถูกต้อง	คือ	กังวาน
ระโหฐาน	คำที่ถูกต้อง	คือ	ระโหฐาน
กฎ	คำที่ถูกต้อง	คือ	กฎ
เอา	คำที่ถูกต้อง	คือ	เอา
ว่า	คำที่ถูกต้อง	คือ	ว่า
ชอก	คำที่ถูกต้อง	คือ	ชอก

สังวรณ	คำที่ถูก	คือ	สังวร
มาก-มาก	คำที่ถูก	คือ	มาก-มาก
ปกปักษ์พิทักษ์	คำที่ถูก	คือ	ปกปักษ์พิทักษ์

๓. คำที่พิมพ์ตก เครื่องหมายวรรณยุกต์ หรือ ตัวอักษร เช่น

สื่อ	คำที่ถูก	คือ	สื่อ
สค	คำที่ถูก	คือ	สุด าลา

หนังสือเล่มนี้ควรได้รับการพิจารณาพิมพ์ใหม่ให้ถูกต้อง เพื่อเป็นแบบอย่างในการเขียนหนังสือให้ถูกต้องให้กับนักเรียนและบุคคลทั่วไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของครูที่สอนวิชาภาษาไทยในระดั้มัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ ๑ สถานภาพของครูภาษาไทย

	ขอความ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	๖	๖
	หญิง	๘๘	๘๘
อายุ	๒๐ - ๒๕ ปี	๑๘	๑๘
	๒๖ - ๓๐ ปี	๔๑	๔๑
	๓๑ - ๓๕ ปี	๒๒	๒๒
	๓๖ - ๔๐ ปี	๔	๔
	๔๑ - ๔๕ ปี	๑๐	๑๐
	๔๖ - ๕๐ ปี	๔	๔
	๕๑ - ๕๕ ปี	๒	๒
	๕๖ - ๖๐ ปี	๓	๓
คุณวุฒิทางการศึกษา	ปริญญาโท	๑	๑
	ปริญญาตรี	๘๓	๘๓
	อนุปริญญา	๑๐	๑๐
	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง	๑๓	๑๓
	วุฒิอื่น (พ.ม., ป.ม. การเรือน)	๓	๓

จากตารางที่ ๑ จะเห็นได้ว่าครูภาษาไทยส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๔ เป็นหญิง และส่วนใหญ่ คือร้อยละ ๔๑ มีอายุระหว่าง ๒๖ - ๓๐ ปี รองลงไปคือร้อยละ ๒๒ มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๑ - ๓๕ ปี คุณวุฒิทางการศึกษา ครูส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๓ มีวุฒิปริญญาตรี รองลงไปร้อยละ ๑๓ มีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง

ตารางที่ ๒ ความกึกเห็นของครูเกี่ยวกับการสอนวิชาภาษาไทย

ข้อความ	จำนวน
ชอบสอนวิชาภาษาไทย	๕๓
เหตุผลที่ชอบสอน	
มีความสนใจในวิชานี้	๗๒
มีความรู้ในวิชานี้ดี	๒๘
มีความถนัดในการสอนวิชานี้	๕๔
นักเรียนสนใจวิชานี้มาก	๘
เห็นความสำคัญที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันของเด็กได้มาก	๖๓
ต้องการปรับปรุงการสอนวิชาภาษาไทยให้ดีขึ้น	๓๐
เป็นวิชาที่สอนง่ายเรียนง่ายและมีแหล่งค้นคว้าความรู้ที่หาได้ง่าย	๕
มีอุปกรณ์หรือสื่อการสอนอย่างพอเพียงกับความต้องการอื่น ๆ (ผู้บังคับบัญชาให้สอนวิชานี้)	๑๑
๑	๑
ไม่ชอบสอนวิชาภาษาไทย	๓
เหตุผลที่ไม่ชอบสอน	
เนื้อหาวิชาไม่น่าสนใจ	๓
ไม่มั่นใจว่ามีความรู้ดีพอ	๑

ตารางที่ ๒ (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน
ไม่ถนัดสอนวิชานี้	๑
นักเรียนไม่สนใจเรียนวิชานี้	๒
ไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชานี้	๑
ไม่มีวิธีสอนที่จะให้ไต่ผล	๑
ไม่มีแหล่งค้นคว้าหาความรู้	๑
ขาดอุปกรณ์และหนังสืออ่านประกอบได้ยาก	๑

จากตารางที่ ๒ จะเห็นได้ว่า ครูจำนวน ๑๐๐ คน ชอบสอนวิชาภาษาไทย ๘๗ คน และครูจำนวน ๓ คน ไม่ชอบสอนวิชาภาษาไทย เหตุผลที่ชอบสอนนั้นครูส่วนใหญ่ ให้เหตุผลว่ามีความสนใจในวิชานี้ รองลงไปให้เหตุผลว่าเห็นความสำคัญที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันของเด็กได้มาก ส่วนครูที่ไม่ชอบสอนวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่ ให้เหตุผลว่าเนื้อหาวิชาไม่น่าสนใจ รองลงไปให้เหตุผลว่า นักเรียนไม่สนใจเรียนวิชานี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓ ประเภทของหนังสือที่ครูเห็นว่าเหมาะสมที่จะใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อความ	จำนวน
เรื่องสั้น	๘๘
สารคดี	๕๕
นิทาน	๓๘
นวนิยาย	๒๘
วรรณกรรมร้อยกรอง	๓๕
บทละคร	๓๐
อื่น ๆ (บทความของนักเขียนที่มีชื่อเสียง)	๕

จากตารางที่ ๓ จะเห็นได้ว่าครูส่วนใหญ่เห็นว่าหนังสือประเภทเรื่องสั้นเหมาะสมที่จะใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รองลงไปเห็นว่าหนังสือประเภทสารคดีเหมาะสมที่จะใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔ ผู้ตัดสินในการเลือกหนังสืออ่านประกอบให้นักเรียนอ่านในแต่ละ
โรงเรียน

ข้อความ	จำนวน
อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ	-
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	๑
หัวหน้าหมวดภาษาไทยเลือกเอง	๒๑
อาจารย์ในหมวดวิชาภาษาไทยพิจารณาและตกลงร่วมกัน	๗๖
ครูผู้สอนพิจารณาเลือกเอง	๑๐
นักเรียนเลือกเอง	๒
อาจารย์ที่สอนแต่ละระดับพิจารณาเป็นระดับไป	๒

จากตารางที่ ๔ จะเห็นได้ว่าครูส่วนใหญ่ตอบว่าผู้ตัดสินในการเลือกหนังสืออ่านประกอบให้นักเรียนอ่าน คือ อาจารย์ในหมวดวิชาภาษาไทยพิจารณาและตกลงร่วมกัน รองลงไปตอบว่า หัวหน้าหมวดภาษาไทยเลือกเอง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕ ข้อสังเกตของครูต่อปฏิกริยาของนักเรียนในการอ่านหนังสืออ่าน
ประกอบ

ข้อความ	จำนวน
สนใจอ่านมาก	๖
สนใจอ่านปานกลาง	๕๘
ไม่สนใจอ่าน	๙
นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านชั้น	๒๖
นักเรียนมีการวิพากษ์วิจารณ์กว้างขวางชั้น	๑๗
นักเรียนยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ	๙
อื่น ๆ (สนใจอ่านมากขึ้นเป็นบางกลุ่ม)	๑

จากตารางที่ ๕ จะเห็นได้ว่า ครูส่วนใหญ่สังเกตเห็นว่านักเรียนอ่านหนังสือ
อ่านประกอบอยู่ในระดับสนใจอ่านปานกลาง รองลงไปเห็นว่านักเรียนมีนิสัยรักการอ่านชั้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๖ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณภาพจากหนังสือนวนิยาย

ข้อความ	จำนวน
ภาษา	๖๓
ประวัติศาสตร์	๑๔
ศาสนา	๑๓
ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม	๕๖
ศีลธรรม	๓๖
หลักในการดำเนินชีวิต	๗๕
สังคมวิทยา	๓๓
หน้าที่พลเมือง	๑๕
ความเพลิดเพลิน	๔๐
อื่น ๆ (รู้จักใช้เหตุผล)	๑

จากตารางที่ ๖ จะเห็นได้ว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่า นวนิยายให้คุณค่าแก่นักเรียน ในด้านความเพลิดเพลิน รองลงไปคือให้คุณค่าเกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิต

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๗ วิธีวัดผลการอ่านหนังสืออ่านประกอบของนักเรียนที่ครูใช้

ข้อความ	จำนวน
รายงานที่นักเรียนทำ	๖๘
การอภิปราย	๔๖
การสังเกต	๑๖
การตอบปากเปล่า	๓๘
ไขข้อสอบอัตนัย	๑๖
ไขข้อสอบปรนัย	๓๕
ไขข้อสอบทั้งปรนัยและอัตนัย	๔๔

จากตารางที่ ๗ จะเห็นได้ว่า ครูส่วนใหญ่วัดผลการอ่านหนังสืออ่านประกอบของนักเรียนจากรายงานที่นักเรียนทำ รองลงไปวัดผลจากการอภิปรายของนักเรียน

ตารางที่ ๘ การวัดผลการอ่านหนังสืออ่านประกอบที่ครูเน้นหนักสำหรับนักเรียน

ข้อความ	จำนวน
ความจำ	๒๓
ความเข้าใจ	๖๔
การนำไปใช้	๕๖
การวิเคราะห์	๓๕
การสร้างสรรค	๓๔
การประเมินคุณค่าของนวนิยายที่อ่าน	๓๗
ความคิดวิพากษ์วิจารณ์	๖๓

จากตารางที่ ๔ จะเห็นได้ว่าครูส่วนใหญ่ วัตถุประสงค์การอ่านหนังสืออ่านประกอบของนักเรียนโดยเน้นหนักในด้านความเข้าใจ รองลงไปเน้นหนักในด้านความคิดวิพากษ์วิจารณ์ และครู เน้นด้านความจำเป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ ๕ วิธีที่ครูประเมินผลการเรียนการสอนเกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบของนักเรียนภายหลังจากนักเรียนสิ้นสุดการเรียน

ข้อความ	จำนวน
ออกแบบสอบถาม	๒๑
ซักถามปากเปล่า	๕๗
ให้เขียนแสดงความคิดเห็น	๕๘
ไม่เคยประเมินผล	๖

จากตารางที่ ๕ จะเห็นได้ว่า ครูส่วนใหญ่ประเมินผลการเรียนการสอนเกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบของนักเรียนภายหลังจากนักเรียนสิ้นสุดการเรียนโดยใช้วิธีให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็น รองลงไปใช้วิธีซักถามปากเปล่า

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดที่ ๒ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการวิเคราะห์หนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทยในระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ ๑๐ ความคิดเห็นของครูที่มีคอนวนิยายเรื่องนิกกับพิมในด้านกาการประพันธ์

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
แนวคิดของเรื่องมีลักษณะสร้างสรรค์	๓.๗๘	๐.๗๑	มาก
การดำเนินเรื่องทันอกทันใจผู้อ่าน	๓.๘๔	๐.๖๑	ปานกลาง
กลวิธีในการดำเนินเรื่องชวนให้สนใจ ติดตาม	๓.๘๒	๐.๗๔	มาก
โครงเรื่องซับซ้อน	๒.๖๕	๐.๗๘	ปานกลาง
บรรยายลักษณะนิสัยตัวละคร ได้สมจริง	๓.๖๖	๐.๗๔	มาก
จำนวนตัวละครมีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	๓.๗๗	๐.๖๘	มาก
บรรยายฉากภูมิประเทศได้ชัดเจน	๓.๗๖	๐.๗๔	มาก
ผู้แต่งมีจินตนาการสร้างสรรค์, มีอารมณ์ขัน			
บรรยายไคล้กซึ่งละเอียดลออ	๔.๑๕	๐.๖๒	มาก
มีคำศัพท์ที่เข้าใจยาก	๒.๔๘	๐.๘๘	น้อย
ผู้แต่งนำความรู้และประสบการณ์มาเขียน	๓.๘๒	๐.๖๖	มาก
มีวิธีสร้างเรื่องให้ตื่นเต้นเร้าใจ	๓.๖	๐.๗๕	มาก
ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน	๓.๘๘	๐.๗๑	มาก

จากตารางที่ ๑๐ ครูเห็นว่านวนิยายเรื่องนิกกับพิมมีคุณค่าด้านการประพันธ์มากในเรื่อง แนวคิดของเรื่อง กลวิธีในการดำเนินเรื่อง การบรรยายลักษณะนิสัยตัวละครได้สมจริง จำนวนตัวละครมีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง บรรยายฉากได้ชัดเจน ผู้แต่งมีจินตนาการสร้างสรรค์ มีอารมณ์ขัน บรรยายไคล้กซึ่งรวมทั้งผู้แต่งยังได้นำความรู้ และประสบการณ์มาเขียน นอกจากนี้ผู้แต่งยังมีวิธีสร้างเรื่องให้ตื่นเต้นเร้าใจ และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินมาก ส่วนคำศัพท์ที่เข้าใจยากในเรื่องนี้มีน้อย

ตารางที่ ๑๑ ความคิดเห็นของครูที่มีคุณค่านิยมในเรื่องนิกกับพิมในด้านประเพณี
ปัญญา

ความคิดเห็น	จำนวน	S.D.	ความหมาย
ให้ความรู้ทางด้านภาษา	๓.๕๖	๐.๕๐	ปานกลาง
ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพของสังคมไทยและสังคมต่างประเทศ	๓.๕๖	๐.๗๔	ปานกลาง
ให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศ	๓.๕๔	๐.๗๕	ปานกลาง
ให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์	๔.๐๒	๐.๗๓	มาก
มีคุณค่าทางด้านศีลธรรมเช่นความเมตตากรุณา	๓.๕๔	๐.๖๕	มาก
ให้ความรู้แปลก ๆ ใหม่ ๆ	๓.๖๑	๐.๗๑	มาก
ให้ความรู้ทางขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม	๓.๒๓	๐.๖๑	ปานกลาง
ให้ความรู้เกี่ยวกับศัพท์ภาษาต่างประเทศ, ภาษาดิน รวมทั้งสำนวนและสุภาษิต	๓.๒๕	๐.๗๓	ปานกลาง
ให้ข้อคิดเรื่องความอดทนความอดกลั้นในการอยู่ ร่วมกับผู้อื่น	๓.๖	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๑๑ ครูเห็นว่านวนิยายเรื่องนิกกับพิมมีคุณค่าด้านประเพณีปัญญา
มาก ในเรื่องให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ มีคุณค่าทางด้านศีลธรรม ให้ความรู้แปลก ๆ ใหม่ ๆ
รวมทั้งให้ข้อคิดเรื่องความอดทนความอดกลั้นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ตารางที่ ๑๒ ความคิดเห็นของครูที่มีก่อนนวนิยายเรื่องนิกกับพิม ในด้านรูปเล่ม
และคุณภาพของการพิมพ์

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ปกหนังสือออกแบบสวยงามและใช้สีดึงดูดความสนใจ ของผู้อ่าน	๓.๒๒	๐.๖๔	ปานกลาง
สภาพกระดาษปกหนา	๒.๘๒	๐.๖๔	ปานกลาง
การเข้ารูปเล่มประณีต มั่นคง	๓.๐	๐.๗๒	ปานกลาง
ขนาดของหนังสือมีขนาดพอเหมาะ	๓.๔๘	๐.๗๑	ปานกลาง
ขนาดของตัวอักษรที่พิมพ์ในหนังสือเล่มนี้มีความ เหมาะสมกับสายตาของผู้อ่าน	๓.๔๗	๐.๖๔	ปานกลาง
มีตัวอักษรลักษณะพิเศษ เช่นตัวพิมพ์ขนาดใหญ่เห็น ชัดเจน, มีตัวหนา, ตัวเอน นวนิยาย	๓.๐๖	๐.๖๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๑๒ ครูพอใจรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ เรื่อง "นิกกับพิม" อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในด้านกรออกแบบปกหนังสือ สภาพกระดาษปก การเข้ารูปเล่ม ขนาดของหนังสือ ขนาดของตัวอักษรที่พิมพ์รวมทั้งลักษณะของตัวอักษร

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๓ ความคิดเห็นของครูที่มีก่อนนวนิยายเรื่องแหว่วันนี้ในด้านการประพันธ์

ความคิดเห็น	X̄	S.D.	ความหมาย
แนวคิดของเรื่องมีลักษณะสมจริง	๓.๖๗	๐.๖๔	มาก
มีการดำเนินเรื่องที่น่าสนใจผู้อ่าน	๓.๓๓	๐.๗๒	ปานกลาง
กลวิธีในการดำเนินเรื่องชวนให้น่าสนใจติดตาม	๓.๔๗	๐.๗๕	ปานกลาง
โครงเรื่องและเนื้อเรื่องมีความสมเหตุสมผล มีความ- คล้อยตามเหตุการณ์ไปตามลำดับ	๓.๖๒	๐.๖๖	มาก
การบรรยายตัวละครชัดเจนสมจริง	๓.๗๕	๐.๖๕	มาก
ตัวละครเป็นตัวแทนของคนในยุคนั้น ๆ	๓.๗๕	๐.๖๔	มาก
จำนวนตัวละครมีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	๓.๕๕	๐.๗๓	ปานกลาง
บทสนทนาแสดงอุปนิสัย บุคลิกลักษณะ และอารมณ์- ของตัวละคร ได้ชัดเจน	๓.๗๖	๐.๖๘	มาก
บทสนทนาแสดงทัศนคติและปรัชญาของตัวละคร ได้- ชัดเจน	๓.๖๒	๐.๖๔	มาก
บรรยายฉากและสถานที่ทำให้เรื่องสมจริง	๓.๖๗	๐.๖๖	มาก
สำนวนภาษาที่ผู้แต่งใช้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	๓.๕๘	๐.๕๕	มาก
ผู้เขียนบรรยายได้อย่างละเอียดลออลึกซึ้งเกิด- มโนภาพ	๓.๔๘	๐.๕๗	ปานกลาง
ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินและอารมณ์สะเทือนใจ	๓.๖๓	๐.๖๑	มาก
ผู้แต่งมีประสบการณ์ในการเขียนนวนิยายเรื่องนี้	๓.๗๗	๐.๖๑	มาก
เป็นเรื่องที่เสียดสีประชดประชันสังคม	๓.๔๑	๐.๘๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๑๓ ครูเห็นว่านวนิยายเรื่องแหว่ววี่มีคุณค่าด้านการประพันธ์มาก ในเรื่องแนวคิดมีลักษณะสมจริง โครงเรื่องและเนื้อเรื่องมีความสมเหตุสมผล การบรรยายตัวละครชัดเจนสมจริง ตัวละครเป็นตัวแทนของคนในยุคนั้น ๆ บทสนทนาแสดงอุปนิสัย บุคลิก-ลักษณะ อารมณ์ของตัวละคร ตลอดจนแสดงทัศนคติและปรัชญาของตัวละครได้ชัดเจน บรรยายฉากได้สมจริง สำนวนภาษาใช้ได้เหมาะสม ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินและอารมณ์สะเทือนใจ และผู้แต่งยังมีประสบการณ์ในการเขียนเรื่องนี้มาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๔ ความคิดเห็นของครูที่มีก่อนวินิจฉัยเรื่องแว่ววันในค่านประเทือง
ปัญหา

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ให้ความรู้ทางด้านภาษา	๓.๒๔	๐.๕๕	ปานกลาง
ให้ความรู้เกี่ยวกับสังคมและมนุษย์	๓.๘๑	๐.๕๘	มาก
สะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมไทยที่ต่างระดับ และอาชีพกัน	๔.๐	๐.๖๓	มาก
ให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ, สภาพความเป็นอยู่ และ วิถีทางการดำเนินชีวิตของชาวสวน	๓.๘๔	๐.๗๐	มาก
ผู้แต่งสะท้อนแนวคิดและปรัชญาในการดำรงชีวิตของ บุคคลที่มีต่อสังคม	๓.๘๕	๐.๖๔	มาก
ให้ความรู้แปลก ๆ ใหม่ ๆ	๓.๑๘	๐.๖๗	ปานกลาง
ให้คติในการดำเนินชีวิต	๓.๖๘	๐.๖๖	มาก
ช่วยให้เข้าใจชีวิตของตนเองและผู้อื่น	๓.๗๔	๐.๖๔	มาก
ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เช่นการทำสวน คา- ชา ย รมราชการ ฯลฯ หรือความรู้เกี่ยวกับบุคคลที่ ประกอบอาชีพต่าง ๆ	๓.๕๘	๐.๗๒	มาก
ให้ความรู้ทางด้านการเมือง	๒.๘	๐.๗๘	ปานกลาง
ให้ความคิดเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมี ความสุข โดยใช้ธรรมะเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ	๓.๔๕	๐.๗๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๑๔ ครูเห็นว่านวนิยายเรื่องแนววันมีคุณค่าด้านประเพณีปัญหา
มากในเรื่องให้ความรู้เกี่ยวกับสังคมและมนุษย์ สะท้อนวิถีความเป็นอยู่ ให้ความรู้เกี่ยวกับ
วิถีธรรมชาติ ตลอดจนสภาพความเป็นอยู่และวิถีทางการดำเนินชีวิตของชาวสวน ชูแต่ง
สะท้อนแนวคิดและปรัชญาในการดำรงชีวิตของบุคคลที่มีต่อสังคม ให้ความสำคัญในการดำเนินชีวิต
ช่วยให้เข้าใจชีวิตของตนเองและผู้อื่น และให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ มากอีกด้วย

ตารางที่ ๑๕ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อนวนิยายเรื่องแนววันในค่านิยมและ
คุณภาพของการพิมพ์

ความคิดเห็น	χ ²	S.D.	ความหมาย
ปกหนังสือออกแบบสวยงามและใช้สีดึงดูดความสนใจ ของผู้อ่าน	๓.๑๙	๐.๕๘	ปานกลาง
สภาพกระดาษปกหนาทน	๓.๐๕	๐.๕๙	ปานกลาง
การเข้ารูปเล่มประณีต มั่นคง	๓.๐๘	๐.๕๙	ปานกลาง
ขนาดของหนังสือมีขนาดพอเหมาะ	๓.๒๒	๐.๖๗	ปานกลาง
ขนาดของตัวอักษรที่พิมพ์ในหนังสือเล่มนี้มีความ เหมาะสมกับสายตาของผู้อ่าน	๓.๓๘	๐.๕๑	ปานกลาง
มีตัวอักษรลักษณะพิเศษ เช่นตัวพิมพ์ขนาดใหญ่ เห็น ชัดเจน, มีตัวหนา, ตัวเอน นานา	๓.๑๓	๐.๖๑	ปานกลาง
การพิมพ์มีขอบพร่องในเรื่องตัวสะกด ความชัด เจน วรรคตอน	๒.๗๔	๐.๖๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๑๕ ครูพอใจรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ เรื่อง "แนววัน" อยู่
ในระดับปานกลาง ทั้งในด้านการออกแบบปกหนังสือ สภาพกระดาษปก การเข้ารูปเล่ม ขนาด
ของหนังสือ ขนาดและลักษณะของตัวอักษรที่พิมพ์ รวมทั้งขอบพร่องในเรื่องตัวสะกด ความ
ชัดเจน และวรรคตอน

ตารางที่ ๑๖ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อเรื่องแมงมุมเพื่อนรักในด้านการประพันธ์

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
แนวคิดของเรื่องมีลักษณะสร้างสรรค์	๓.๘๑	๐.๗๒	มาก
กลวิธีในการดำเนินเรื่องน่าสนใจชวนติดตาม	๓.๗๓	๐.๖๖	มาก
ตัวละครทุกตัวมีความเกี่ยวพันกันเป็นอย่างดี	๓.๘๕	๐.๖๔	มาก
บทสนทนาเป็นประโยคที่สั้น กระชับรัดกุมเข้าใจง่าย	๓.๗๗	๐.๖๕	มาก
ผู้แปลเรียบเรียงโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและชัดเจน	๓.๘๑	๐.๖๖	มาก
ผู้แปลใช้ถ้อยคำสำนวนที่มีความหมายลึกซึ้ง คมคาย			
ตัวละคร	๓.๘๘	๐.๖๔	ปานกลาง
การตั้งชื่อเรื่องเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	๔.๐๒	๐.๘๕	มาก
มีวิธีสร้างเรื่องใหม่ที่น่าสนใจ แปลกใหม่	๓.๘๖	๐.๖๘	มาก
ผู้แต่งมีจินตนาการกว้างไกลในการเขียนนวนิยาย			
เรื่องนี้	๓.๘๔	๐.๗๐	มาก
ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน	๓.๘๖	๐.๗๓	มาก

จากตารางที่ ๑๖ ครูเห็นว่านวนิยายเรื่องแมงมุมเพื่อนรัก มีคุณค่าด้านการประพันธ์มากในเรื่อง แนวคิดมีลักษณะสร้างสรรค์ กลวิธีในการดำเนินเรื่องน่าสนใจ ตัวละครทุกตัว มีความเกี่ยวพันกันเป็นอย่างดี บทสนทนาเป็นประโยคสั้นกระชับ เข้าใจง่าย ผู้แปลเรียบเรียงโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย การตั้งชื่อเรื่องเหมาะสม มีวิธีสร้างเรื่องใหม่ที่น่าสนใจ แปลกใหม่ ผู้แต่งมีจินตนาการกว้างไกล และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

ตารางที่ ๑๗ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อเรื่องแมงมุมเพื่อนรักในค่านประเทือง
ปัญหา

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ให้ความรู้ทางด้านภาษา เช่นการใช้คำที่ทำให้เกิด มโนภาพ	๓.๕๘	๐.๖๗	มาก
ให้คุณค่าทางด้านศีลธรรมจรรยา เช่น ความเมตตา กรุณาต่อสัตว์	๔.๑๖	๐.๗๔	มาก
ให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของสัตว์ต่าง ๆ เช่น หนู, แมงมุม, หูก, หาน	๓.๘๘	๐.๖๘	มาก
ให้ความรู้ทางด้านวรรณภาษาแปล	๓.๓๒	๐.๘๐	ปานกลาง
ให้คติในการดำเนินชีวิต	๓.๖๓	๐.๖๓	มาก
ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ ของชาวตะวันตก	๓.๖๒	๐.๖๘	ปานกลาง
บรรยายให้เกิดความซาบซึ้งถึงคุณลักษณะของเพื่อน ที่ดี เช่น การช่วยเหลือ การเสียสละ เป็นต้น	๔.๐๘	๐.๗๕	มาก

จากตารางที่ ๑๗ ครูเห็นว่านวนิยายเรื่องแมงมุมเพื่อนรักมีคุณค่ากานประเทือง
ปัญหามากในเรื่อง ให้ความรู้ทางด้านภาษา, ธรรมชาติของสัตว์ต่าง ๆ ให้คุณค่าด้านศีลธรรม
จรรยา คติในการดำเนินชีวิตและยังบรรยายให้เกิดความซาบซึ้งถึงคุณลักษณะของเพื่อนที่ดี
อีกด้วย

ตารางที่ ๑๘ ความถี่ที่ผู้ตอบเรื่องแมงมุมเพื่อนรักในกานรูปเล่ม
และคุณภาพของการพิมพ์

ความถี่ที่เห็น	X̄	S.D.	ความหมาย
ปกหนังสือออกแบบสวยงามใช้สีดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน และมีภาพประกอบ	๓.๓๒	๐.๔๐	ปานกลาง
สภาพกระดาษปกหนาทนทาน	๓.๑๒	๐.๕๕	ปานกลาง
การเข้ารูปเล่มประณีต มั่นคง	๓.๑๘	๐.๖๑	ปานกลาง
ขนาดของหนังสือมีขนาดพอเหมาะ	๓.๖๘	๐.๖๓	มาก
ขนาดของตัวอักษรที่ใช้พิมพ์ในหนังสือเล่มนี้มีความเหมาะสมกับสายตาของผู้อ่าน	๓.๖	๐.๖๓	มาก
มีตัวอักษรลักษณะพิเศษ เช่น ตัวพิมพ์ขนาดใหญ่			
เห็นชัดเจน, มีตัวหนา, ตัวเอน นาดาน	๓.๓	๐.๖๘	ปานกลาง
การสะกดคำและการเว้นวรรคตอนถูกต้อง	๓.๔	๐.๕๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๑๘ ครูพอใจรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์เรื่องแมงมุมเพื่อนรักมากในด้านขนาดของหนังสือ และขนาดของตัวอักษรที่ใช้พิมพ์ ส่วนในด้านกรออกแบบปกหนังสือ สภาพกระดาษปก การเข้ารูปเล่ม ลักษณะของตัวอักษร และการสะกดคำ การเว้นวรรคตอน พอใจในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๑๘ ความคิดเห็นของครูที่มคอ. เรื่อง เอมิตยอคนักสืบในด้านการ
ประพันธ์

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
แนวคิดของเรื่องมีลักษณะสมจริง	๓.๒๓	๐.๗๗	ปานกลาง
กลวิธีในการดำเนินเรื่องน่าสนใจชวนติดตาม	๓.๗๑	๐.๖๘	มาก
โครงเรื่องและเนื้อเรื่องมีความสมเหตุสมผล - มีการคลี่คลายเหตุการณ์ไปตามลำดับ	๓.๕	๐.๖๒	ปานกลาง
ตัวละครทุกตัวมีลักษณะสมจริง	๓.๔๑	๐.๖๕	ปานกลาง
บทสนทนาใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน	๓.๔๔	๐.๗๗	ปานกลาง
การบรรยายฉากและสถานที่ส่งเสริมการดำเนิน - เรื่องให้สมจริง	๓.๕๔	๐.๕๖	ปานกลาง
การตั้งชื่อเรื่องเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	๓.๖๘	๐.๘๗	มาก
ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน	๓.๗๖	๐.๖๘	มาก

จากตารางที่ ๑๘ ครูเห็นว่านวนิยายเรื่อง "เอมิตยอคนักสืบ" มีคุณค่าด้านการ
ประพันธ์มากในเรื่อง กลวิธีในการดำเนินเรื่องน่าสนใจ การตั้งชื่อเรื่องเหมาะสมกับเนื้อ
เรื่องและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๐ ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อเรื่องเอมิลยอห์นสันในกานประเพ็อง
ปัญหา

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ให้ความรู้ทางสำนวนภาษาแปล	๓.๔๑	๐.๗๒	ปานกลาง
ให้ความรู้เกี่ยวกับความสามัคคีในหมู่คณะ	๓.๕	๐.๖๔	มาก
ให้คติ ในการดำเนินชีวิต	๓.๔๔	๐.๗๗	ปานกลาง
ให้ความรู้ทางขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ซึ่งให้เห็นสภาพสังคมของชาวตะวันตกที่แตกต่างจาก สังคมไทย	๓.๐๔	๐.๖๕	ปานกลาง
เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับเยาวชนที่จะนำไปประพฤติ ปฏิบัติ	๓.๕๘	๐.๕๕	มาก
	๓.๖๔	๐.๗๑	มาก

จากตารางที่ ๒๐ ครูเห็นว่านวนิยายเรื่อง "เอมิลยอห์นสัน" มีคุณค่ากานประเพ็อง
ปัญหามากในเรื่อง ให้ความรู้เกี่ยวกับความสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งให้เห็นสภาพสังคมของชาว
ตะวันตกที่แตกต่างจากสังคมไทย และเรื่องนี้เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับเยาวชนที่จะนำไปประพฤติ
ปฏิบัติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๑ ความคิดเห็นของครูที่มคอ. เรื่อง เอมิลยอกนักสู้ในค่านิยมและ
คุณภาพของการพิมพ์

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ปกหนังสือออกแบบสวยงามใช้สีดึงดูดความสนใจของ- ผู้อ่านและมีภาพประกอบ	๓.๑๖	๐.๖๑	ปานกลาง
สภาพกระดาษปกหนา	๒.๘๗	๐.๕๗	ปานกลาง
การเข้ารูปเล่มประณีต มีน้คง	๓.๐๒	๐.๖๕	ปานกลาง
ขนาดของหนังสือมีขนาดพอเหมาะ	๓.๕๘	๐.๖๕	มาก
ขนาดของตัวอักษรที่พิมพ์หนังสือเล่มนี้ มีความ- เหมาะสมกับสายตาของผู้อ่าน	๓.๔๕	๐.๖๘	ปานกลาง
มีตัวอักษรลักษณะพิเศษ เช่นตัวพิมพ์ขนาดใหญ่เห็น- ชัดเจน มีตัวหนา, ตัวเอน นาดาน	๓.๑๑	๐.๘๐	ปานกลาง
การพิมพ์มีขอบบกรอง เช่น ตัวอักษรไม่ชัดเจน- การเว้นวรรคตอนไม่ถูกต้อง การสะกดคำ	๒.๘	๐.๘๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๒๑ ครูพอใจรูปแบบและคุณภาพของการพิมพ์เรื่อง เอมิลยอกนักสู้
มากในค่านิยม ขนาดของหนังสือ ส่วนค่านิยมการออกแบบปกหนังสือ สภาพกระดาษปก การเข้ารูป
เล่ม ขนาดและลักษณะของตัวอักษร และความบกพร่องในการพิมพ์ พอใจในระดับปานกลาง

ตารางที่ ๒๒ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อเรื่องพลายมลิวัลย์ในด้านการประพันธ์

ความคิดเห็น	χ	S.D.	ความหมาย
แนวคิดของเรื่องมีลักษณะสมจริง	๓.๕๓	๐.๗๑	ปานกลาง
โครงเรื่องและเนื้อเรื่องมีความสมเหตุสมผล- มีการคลี่คลายเหตุการณ์ไปตามลำดับ	๓.๕๗	๐.๖๘	มาก
ตัวละครมีลักษณะสมจริง	๓.๕๑	๐.๖๖	ปานกลาง
บทสนทนาใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย	๓.๕๗	๐.๘๒	มาก
การบรรยายฉากและสถานที่ส่งเสริมการดำเนิน- เรื่องให้สมจริง	๓.๖๒	๐.๗๓	มาก
ผู้แต่งบรรยายได้ละเอียดลออ ลึกซึ้ง สะท้อนใจ	๓.๗๔	๐.๖๓	มาก
มีคำศัพท์ที่เข้าใจยาก	๓.๐๖	๑.๐๑	ปานกลาง
สะท้อนตัวจริงในสังคมไทยแบบหนึ่ง	๓.๓๖	๐.๗๔	ปานกลาง
ผู้แต่งนำความรู้และประสบการณ์มาเขียน	๓.๕๔	๐.๗๐	ปานกลาง
มีวิธีสร้างเรื่องให้ตื่นเต้นเร้าใจ	๓.๖๔	๐.๗๔	มาก
ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน	๓.๖๖	๐.๗๕	มาก

จากตารางที่ ๒๒ ครูเห็นว่านวนิยายเรื่อง พลายมลิวัลย์ มีคุณค่าด้านการประพันธ์
มาก ในเรื่องโครงเรื่องและเนื้อเรื่องมีความสมเหตุสมผล บทสนทนาใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
การบรรยายฉากสมจริง บรรยายได้ละเอียดลออ ลึกซึ้ง สะท้อนใจ มีวิธีสร้างเรื่องให้ตื่นเต้น
เร้าใจ และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

ตารางที่ ๒๓ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อเรื่องผลลัพท์ที่ดีในคำประเพณื
ปัญหา

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ผู้แต่งได้คนควรรวมความรู้มาเขียน	๓.๕๘	๐.๖๘	มาก
ให้ความรู้เกี่ยวกับกิจการป่าไม้	๓.๖๘	๐.๗๐	มาก
ให้คติในการดำเนินชีวิต	๓.๕๘	๐.๗๑	ปานกลาง
แสดงให้เห็นความรักระหว่างคนกับสัตว์	๔.๐๒	๐.๖๘	มาก
ให้ความรู้ทางด้านภาษา เช่น ศัพท์ทาง ป่า ส่วนวน- โวหาร	๓.๓๗	๐.๖๗	ปานกลาง
ให้ความรู้ทางขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม	๓.๑๘	๐.๗๘	ปานกลาง
ชี้แนะให้รู้จักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	๓.๕๕	๐.๖๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๒๓ ครูเห็นว่านวนิยายเรื่องผลลัพท์ที่ดีให้คุณค่าคำประเพณื
ปัญญามากในเรื่อง ผู้แต่งได้คนควรรวมความรู้มาเขียน ให้ความรู้เกี่ยวกับกิจการป่าไม้
และแสดงให้เห็นความรักระหว่างคนกับสัตว์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๔ ความถี่เห็นของครูที่มีต่อเรื่องพลายมณีวัลดีในค่านรูปล้อมและ
คุณภาพของการพิมพ์

ความถี่เห็น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ปกหนังสือออกแบบสวยงามและใจสีถึงดูความสนใจ- ของผู้อ่าน	๓.๐๘	๐.๖๖	ปานกลาง
สภาพกระดาษปกหนา	๒.๕๘	๐.๗๑	ปานกลาง
การเข้ารูปเล่มประณีต มั่นคง	๓.๐๘	๐.๗๒	ปานกลาง
ขนาดของหนังสือมีขนาดพอเหมาะ	๓.๕๕	๐.๖๕	ปานกลาง
ขนาดของตัวอักษรที่ใช้พิมพ์ในหนังสือเล่มนี้มีความ- เหมาะสมกับสายตาของผู้อ่าน	๓.๒๘	๐.๕๕	ปานกลาง
มีตัวอักษรลักษณะพิเศษ เช่น ตัวพิมพ์ขนาดใหญ่- เห็นชัดเจน, มีตัวหนา, ตัวเอน น่าอ่าน	๓.๑๘	๐.๖๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๒๔ ครูพอใจรูปล้อมและคุณภาพของการพิมพ์เรื่อง พลายมณีวัลดี
อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในด้านการออกแบบปกหนังสือ สภาพกระดาษปก การเข้ารูปเล่ม
ขนาดของหนังสือ ขนาดและลักษณะของตัวอักษร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดที่ ๓ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสืออ่านประกอบ

ตารางที่ ๒๕ ปัญหาของครูในการใช้หนังสืออ่านประกอบสำหรับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น

ข้อความ	จำนวน
หนังสือมีไม่เพียงพอกับความต้องการ	๘๖
หนังสือที่กรมวิชาการกำหนดมีจำนวนเรื่องมากเกินไป- จึงคัดสินใจเลือกยาก	๑๖
ไม่มีหนังสือคู่มือให้รายละเอียดบางอย่างของหนังสือ- อ่านประกอบแต่ละเรื่อง เช่น ประวัติผู้แต่ง คำอธิบายศัพท์ ครูในหมวดภาษาไทยมีความคิดเห็นไม่ตรงกันในการใช้- หนังสืออ่านประกอบ	๕๕
	๑๑

จากตารางที่ ๒๕ จะเห็นได้ว่าครูส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้หนังสืออ่านประกอบใน
ด้านไม่มีหนังสือคู่มือให้รายละเอียดบางอย่างของหนังสืออ่านประกอบแต่ละเรื่อง เช่น ประวัติ
ผู้แต่ง คำอธิบายศัพท์ ฯลฯ รองลงไป ครูมีปัญหาในด้านหนังสือมีไม่เพียงพอกับความต้องการ

ตารางที่ ๒๖ บุคคลที่ขอกความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาการใช้หนังสืออ่านประกอบสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอความช่วยเหลือ	จำนวน
เพื่อนครู	๖๙
หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในโรงเรียน	๕๐
ผู้อำนวยการของโรงเรียน	-
วิทยากร	-
ศึกษานิเทศก์	๑

จากตารางที่ ๒๖ จะเห็นว่า ครูส่วนใหญ่ เมื่อเกิดปัญหาการใช้หนังสืออ่านประกอบสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจะขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครู รองลงไป ขอความช่วยเหลือจากหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทยในโรงเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๒๖) ปัญหาที่ครูประสบในการให้นักเรียนอ่านหนังสืออ่านประกอบ

ข้อความ	จำนวน
นักเรียนไม่มีหนังสืออ่าน	๕๘
นักเรียนไม่สนใจหนังสือที่กำหนดให้อ่าน	๓๔
นักเรียนไม่ได้อ่านเอง แต่พึ่งจากเพื่อนหรือนุคคลอื่น	๓๕
นักเรียนไม่ร่วมทำกิจกรรม เช่นการอภิปราย	๑๒
นักเรียนไม่รับผิดชอบในงานที่ให้ทำ เช่น การทำรายงาน, การค้นคว้า	๒๙
นักเรียนขาดความคิดในการวิพากษ์วิจารณ์	๖๖

จากตารางที่ ๒๖ จะเห็นได้ว่า ครูส่วนใหญ่มีปัญหาที่ประสบในการให้นักเรียนอ่านหนังสืออ่านประกอบ คือ นักเรียนขาดความคิดในการวิพากษ์วิจารณ์ รองลงไป คือ นักเรียนไม่มีหนังสืออ่าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวดที่ ๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอนะต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ครูส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอนะในเรื่องต่างๆดังนี้คือ

๑. นวนิยายที่ครูต้องการเสนอให้ใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่

๑. ต้นสมแสนรัก (เรื่องแปล) แต่งโดย โจเซ่ วาสคอนเซลอส
แปลโดย มัทนี เกษกมล
๒. ดวงใจ แต่งโดย ชิม วีระไวทยะ
๓. แสงโสม แปลโดย คมุล รัตตากร
๔. ปีเสื้อและดอกไม้ แต่งโดย นิพพาน
๕. สร้อยทอง แต่งโดย นิมิตร ภูมิदार
๖. ปริศนา แต่งโดย ว.ณ ประมวลมารค
๗. รักนาวดี แต่งโดย ว.ณ ประมวลมารค
๘. เขาช้อกานต์ แต่งโดย สุวรรณี สุคนธา
๙. ทรูบ้านนอก แต่งโดย กำหมาน กนไค
๑๐. คนเฝ้าถาน แต่งโดย นิมิตร ภูมิदार
๑๑. นายอำเภอบุวิวัตติ์ แต่งโดย บุญโชค เข็ญมวิริยะ
๑๒. จอนกัษแคง แต่งโดย ก. ศยามานนท์
๑๓. ครูไหวใจร้าย แต่งโดย ผกาวดี อุตตโมทัย
๑๔. ขางหลังภาพ แต่งโดย ศรีบูรพา
๑๕. พระจันทร์สีน้ำเงิน แต่งโดย สุวรรณี สุคนธา
๑๖. เรื่องของเกศ แต่งโดย สุวรรณี สุคนธา
๑๗. เรื่องของน้ำพุ แต่งโดย สุวรรณี สุคนธา
๑๘. เงา แต่งโดย โรสลารเรน
๑๙. ขโมยที่รัก แต่งโดย กาญจนาน นาคันนัฒน

๒๐.	ความพยายาม	แต่งโดย	แมรี กอเรลลี แปลโดย แมวัน-
			(พระยาสุรินทราชา)
๒๑.	หลายชีวิต	แต่งโดย	ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช
๒๒.	ไผ่แดง	แต่งโดย	ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช
๒๓.	บุษนะตีบทิศ	แต่งโดย	ยารอบ
๒๔.	ขุนศึก	แต่งโดย	ไม้เมืองเดิม
๒๕.	สองไพร่	แต่งโดย	น้อย อินทนนท์
๒๖.	เจ้าสาวของอานนท์	แต่งโดย	ว.ณ ประมวลมารค
๒๗.	คลังเพราะรัก	แต่งโดย	ว.ณ ประมวลมารค
๒๘.	ฤทธิ์ราชินีสาว	แต่งโดย	ว.ณ ประมวลมารค
๒๙.	ลูกอีสาน	แต่งโดย	คำพูน บุญทวี
๓๐.	อยู่กับลุง	แต่งโดย	หยก บุรพา
๓๑.	อุดมการณ์แสนชาน	แต่งโดย	อรุณมณี

๒. ข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการใช้หนังสืออ่านประกอบ สรุปลike ดังนี้

ก. การจะใช้หนังสืออ่านประกอบเล่มใดต้องให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เนื้อหาให้สาระประโยชน์ และเป็นความรู้เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ นอกจากนี้ควรจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินด้วย

ข. การจะใช้หนังสืออ่านประกอบแต่ละเล่ม ควรมีคู่มือประกอบการสอน ซึ่งอาจจัดทำโดยศึกษานิเทศก์ หรือคณะครูร่วมจัดทำ เช่น อธิบายความรู้ที่คงเมืองที่ปรากฏในแต่ละเรื่อง เป็นการเสริมความรู้ หรือชักนำสไลด์เรื่องต่าง ๆ ของหนังสืออ่านประกอบให้เข้าใจได้ นอกจากนี้ควรมีเอกสารเกี่ยวกับโครงเรื่องของหนังสือในแต่ละเรื่องให้ครูก่อนล่วงหน้า เพื่อสะดวกในการเลือกหนังสือ

ค. ควรมีกิจกรรมทำมทสำหรับให้นักเรียนได้ทดสอบความรู้จากหนังสืออ่านประกอบของแต่ละเรื่อง

ง. ควรมีหนังสือคำถามคำตอบเกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบแต่ละเรื่องสำหรับ
ครูผู้สอนโดยเฉพาะ

จ. ห้องสมุดของโรงเรียนควรจัดซื้อหนังสืออ่านประกอบให้มีจำนวนมากพอที่
นักเรียนจะหยิบออกมาใช้ได้

๓. ความคิดเห็นอื่น ๆ ของครูเกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบ

ก. หนังสืออ่านประกอบในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นบางเรื่องไม่เหมาะกับ
นักเรียน และเรื่องส่วนใหญ่ก็มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่นเรื่องเกี่ยวกับสัตว์มีหลายเรื่อง

ข. หนังสืออ่านประกอบส่วนใหญ่เป็นหนังสือเก่าที่แตงนานแล้ว ทำให้นักเรียน
เกิดความรู้สึกว่าไม่สมจริงและไม่ทันสมัย บางเรื่องห่างไกลจากพื้นฐานและอารมณ์ ความ
รู้สึกของนักเรียนมากเกินไป เช่น อารมณ์รักที่ลึกซึ้งระหว่างหนุ่มสาว หรือความเสียสละที่
สูงส่ง เป็นต้น

ค. นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ควรให้อ่านนวนิยาย เพราะบาง
เรื่องยาวเกินไป และส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิต ควรอ่านประเภทเรื่องสั้นเพราะใช้
เวลาอ่านน้อย

ง. หนังสืออ่านประกอบควรพิจารณาเรื่องที่มีโครงเรื่องไม่ซับซ้อนและควร
พิจารณาเรื่องที่มีความสมจริง

จ. ควรเป็นหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องไทย ๆ ที่น่าสนใจ ภาษาไม่เก่าหรือยาก
เกินไป สำหรับนักเรียนในวัยนี้ ควรมีภาพประกอบ และรูปเล่มสะอาดตา, สวยงาม การเขียน
เล่มคงทน